

12

UCHWAŁA Nr XXXVI/423/2009 RADY MIEJSKIEJ LESZNA

z dnia 29 października 2009 r.

w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Miasta Leszna na lata 2009 –2012”.

w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Miasta Leszna na lata 2009 –2012”.

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 9, art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zmianami), art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162 poz. 1568 ze zmianami) Rada Miejska Leszna uchwala, co następuje:

§1. Przyjmuje się „Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Miasta Leszna na lata 2009 - 2012,

zaopiniowany pozytywnie przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, stanowiący załącznik nr 1 do Uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Leszna.

§3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego.

Przewodniczący
Rady Miejskiej Leszna
(-) *Piotr Olejniczak*

Załącznik Nr 1
Do uchwały Nr XXXVI/423/2009
Rady Miejskiej Leszna
z dnia 29 października 2009 r.

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA MIASTA LESZNA NA LATA 2009 - 2012

Spis treści:

1. Wstęp
- 1.1. Cel opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami dla miasta Leszna
- 1.2. Podstawa prawna opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami
 - 1.2.1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym
 - 1.2.2. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o Ochronie zabytków i opiece nad zabytkami
2. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego
 - 2.1. Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z opracowaniami -wykonanymi na poziomie województwa:
 - 2.1.1. Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego
 - 2.1.2. Strategią rozwoju woj. wielkopolskiego. Program zachowania i rozwoju Środowiska kulturowego: Raport/ROBiDZ - Poznań 2000
 - 2.1.3. Planem zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego: Uwarunkowania / Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego - Poznań 2000
 - 2.1.4. Raportem o stanie zabytków dla miasta Leszna - 2004
 - 2.1.5. Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2007-2013/ Zarząd woj. wielkopolskiego-Poznań, 13 lipca 2007

- 2.1.6. Wojewódzkim Programem Opieki nad Zabytkami / Urząd Marszałkowski - Poznań 2007
- 2.1.7. Innymi dokumentami wykonanymi na poziomie województwa, związanymi z ochroną dziedzictwa kulturowego - m. in. Strategią Rozwoju Turystyki
3. Zasoby dziedzictwa i krajobrazu kulturowego miasta Leszna
 - 3.1. Wykaz obiektów zabytkowych nieruchomych o najwyższym znaczeniu dla miasta Leszna (wpisane do rejestru zabytków - wykaz)
 - 3.2. Wykaz obiektów zabytkowych nieruchomych (wojewódzka ewidencja zabytków wykaz (patrz załącznik nr 1)
 - 3.3. Zespoły najcenniejszych zabytków ruchomych na terenie miasta (wpisane do rejestru zabytków wykaz zespołów zabytków ruchomych)
 - 3.4. Krajobraz kulturowy (obszarowe wpisy do rejestru zabytków, parki kulturowe, parki krajobrazowe - wykaz)
 - 3.5. Zabytki archeologiczne
 - 3.5.1. Wykaz stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków z terenu miasta
 - 3.5.2. Wykaz stanowisk o własnej formie krajobrazowej
 - 3.5.3. Zestawienie liczbowe stanowisk archeologicznych zewidencjonowanych i wpisanych do rejestru zabytków, łącznie z ich funkcją oraz krótką analizą chronologiczną (opis koncentracji stanowisk

archeologicznych - uwarunkowania fizjograficzne)

4. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego miasta Leszna.

4.1. Stan zachowania i obszary największego zagrożenia zabytków

4.1.1. Stan zachowania zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków

4.1.2. Stan zachowania zabytków ruchomych

4.1.3. Stan zachowania zabytków archeologicznych oraz istotne zagrożenia dla zabytków archeologicznych

4.1.4. Obszary największego zagrożenia dla zabytków w gminie

4.2. Uwarunkowania wynikające ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Leszna

4.3. Uwarunkowania wynikające z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta Leszna

4.4. Strategii rozwoju turystyki dla miasta Leszna

4.5. Uwarunkowania wynikające z ochrony przyrody i równowagi ekologicznej Leszna

4.6. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony zabytków archeologicznych

5. Cele gminnego programu opieki nad zabytkami (art. 84 – 88 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o Ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz inne określone przez gminę)

6. Kierunki działań dla realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami

6.1. Gminna ewidencja zabytków

6.1.1. Sporządzenie gminnej ewidencji zabytków nieruchomych

6.1.2. Sporządzenie gminnej ewidencji zabytków archeologicznych

6.1.3. Inwentaryzacja obiektów tzw. małej architektury

6.1.4. Udostępnianie i promocja zabytków nieruchomych

6.1.5. Edukacja w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego

6.1.6. Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania

6.1.7. Poprawa stanu zachowania zabytkowych cmentarzy (wpisanych do rejestru zabytków i figurujących w wojewódzkiej ewidencji zabytków)

6.2. Sporządzenie wykazu zespołów, obiektów nieruchomych, czy ewentualnie stanowisk archeologicznych typowanych do wpisu rejestru zabytków z terenu miasta w celu uwzględnienia ich w dokumentach planistycznych i inwestycyjnych gminy

6.3. Wyznaczenie stref ochrony stanowisk archeologicznych wraz z zapisem zapewniającym prawidłową ochronę archeologicznego dziedzictwa kulturowego

6.4. Określenie sposobu realizacji poszczególnych celów gminnego programu opieki nad zabytkami za-

wartych w punkcie 5

6.4.1. Obiekty zabytkowe stanowiące własność miasta

6.4.2. Obiekty nie będące własnością miasta

7. Instrumentarium realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami

8. Monitoring działania gminnego programu opieki nad zabytkami

9. Niektóre zewnętrzne źródła finansowania gminnego programu opieki nad zabytkami miasta Leszna

Załącznik nr 1 - 3.2 Wykaz obiektów o wartościach kulturowych lokalnych będących w ewidencji WWKZ

Załącznik nr 2 - Zestawienie stanowisk archeologicznych

1. Wstęp

1.1. Cel opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami dla miasta Leszna

Podstawowym, ogólnie pojętym założeniem niniejszego „Programu opieki nad zabytkami dla gminy miejskiej Leszno na lata 2009 – 2012” jest ukierunkowanie działań Samorządu Gminnego mające na celu poprawę stanu zachowania i utrzymania gminnego środowiska kulturowego. Dla realizacji powyższego założenia niezbędna jest realizacja szczegółowych celów określonych m.in. w art. 87 ust. 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, do których należą:

- włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
- uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami;
- zapoznanie z zasobami dziedzictwa kulturowego, historią i zabytkami miasta Leszna, w tym także rozróżnienie obiektów wpisanych do re-

jestru zabytków województwa wielkopolskiego i figurujących w ewidencji Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;

- wspieranie działań zmierzających do pozyskania środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków przy sporządzaniu i zmianie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta.

1.2. Podstawa prawna opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami

1.2.1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1591 z późniejszymi zmianami)

art. 7 ust. 1 pkt 9

„Zaspakajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy: kultury w tym bibliotek gminnych i innych instytucji i kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.”

1.2.2. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. O ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. Nr 162, poz. 1568 z późniejszymi zmianami)

art. 4

„Ochrona zabytków polega, w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu:

- 1) zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwale zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;
- 2) zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;
- 3) udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;
- 4) przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;
- 5) kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;
- 6) uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.”

art. 5

„Opieka nad zabytkami sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega, w szczególności, na zapewnieniu warunków:

- 1) naukowego badania i dokumentowania zabytku;
- 2) prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
- 3) zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
- 4) korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;
- 5) popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.”

art. 18 i art. 19

zakładają obowiązek uwzględniania w strategii rozwoju gminy, w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz zapisów zawartych w gminnym programie opieki nad zabytkami.

art. 20

studium i plany miejscowe wymagają odpowiednio zaopiniowania lub uzgodnienia przez wojewódzkiego konserwatora zabytków.

art. 22 ust. 4

„Wójt (burmistrz, prezydent miasta) prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomości z terenu gminy, objętych wojewódzką ewidencją zabytków.”

art. 32 ust. 1 pkt 3 i ust 2

Stanowi o przyjmowaniu przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) zawiadomień o znalezieniu w trakcie prowadzenia robót budowlanych lub ziemnych przedmiotu, co do którego istnieje przypuszczenie, że jest on zabytkiem i zawiadomienie o tym fakcie właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków.

art. 33 ust. 1 i ust 2.

Stanowi o przyjmowaniu przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) zawiadomień o przypadkowym znalezieniu przedmiotu, co do którego istnieje przypuszczenie, że jest on zabytkiem archeologicznym i zawiadomienie o tym fakcie właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków.

art. 81

Organ stanowiący gminy lub powiatu ma prawo udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, na zasadach określonych w podjętej przez ten organ uchwale.

art. 87

Artykuł ten stanowi, że:

- wójt (prezydent miasta) sporządza na okres 4 lat gminny program opieki nad zabytkami;
- gminny program opieki nad zabytkami przyjmuje rada gminy po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków;
- gminny program opieki nad zabytkami ogłaszany jest w wojewódzkim dzienniku urzędowym;
- z realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami wójt (prezydent miasta) sporządza co 2 lata sprawozdanie, które przedstawia radzie gminy (miasta).

2. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego.

2.1. Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z opracowaniami wykonanymi na poziomie województwa:

Gminny program opieki nad zabytkami na lata 2009 - 2012 jest spójny z następującymi opraco-

waniami:

2.1.1. Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego.

„Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2020” jest dokumentem opracowanym przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, a przyjętym przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego dnia 19 grudnia 2005 r. Strategia określa uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju województwa. Ustalenia zawarte w w/w dokumencie stanowią podstawę do sporządzenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa, przez co mają bezpośredni wpływ na zachowanie i poprawę krajobrazu kulturowego.

Celem głównym „Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego” jest

Poprawa jakości przestrzeni województwa, systemu edukacji, rynku pracy, gospodarki oraz sfery społecznej skutkująca wzrostem poziomu życia mieszkańców.

Ma być on realizowany przy pomocy celów strategicznych i operacyjnych. Największe znaczenie dla dziedzictwa kulturowego ma cel strategiczny

Dostosowanie przestrzeni do wyzwań XXI wieku który osiągnięty będzie przez realizację celów operacyjnych, w tym celu operacyjnego jakim jest

Wzrost znaczenia i zachowania dziedzictwa kulturowego.

„Dziedzictwo kulturowe w rozwoju Wielkopolski pełni kilka funkcji. Jest ono czynnikiem integracji społecznej, stanowi instrument promocji regionu oraz przyczynia się do rozwoju gospodarczego, gdyż może być bazą dla turystyki i usług kulturalnych. Szczególnie ważnym elementem tego dziedzictwa jest wielkopolska kultura przedsiębiorczości. Cel ten realizowany będzie przede wszystkim poprzez:

- inwestycje w instytucje kultury
- ochronę dorobku kulturowego
- wsparcie działań powiększających dorobek kulturalny regionu
- promocje aktywności kulturalnej mieszkańców.”

2.1.2. Strategia rozwoju woj. wielkopolskiego. Program zachowania i rozwoju środowiska kulturowego: Raport/ ROBiDZ - Poznań 2000

W programie przedstawiono ocenę stanu kultury w poszczególnych gminach, zasób dziedzictwa kulturowego w zakresie zabytków nieruchomych i ruchomych, a także kultury niematerialnej. Wskazano ponadto mocne i słabe strony całego regionu. Przedstawiono instytucje kultury podległe samorządowi wojewódzkiemu, samorządom powiatowym oraz aktywność społeczną.

Zapisany został również cel ochrony środowiska kulturowego.

„Harmonijne środowisko kulturowe, zadbane i sukcesywnie rewaloryzowane, poddane częściowo ochronie przyniesie wymierne korzyści: m.in. gospodarcze (dochody z turystyki), społeczne (zintegrowanie z miejscem zamieszkania), wzmocni poczucie

tożsamości z miejscem urodzenia, wprowadza ład przestrzenny i podwyższa komfort życia”. Cel taki można osiągnąć poprzez:

- 1) ochronę istniejącego zasobu materialnego i duchowego
- 2) kształtowanie przestrzeni
- 3) kształtowanie świadomości

Sposoby działania:

- 1) Niezwykle istotne jest rozpoznanie i ochrona dziedzictwa, które pozostało i wzbogacanie go o nowe wartości,
- 2) Potrzeba promocji kulturowej Wielkopolski skierowanej do:
 - mieszkańców regionu,
 - kraju,
 - gości z zagranicy
- 3) Działania zmierzające do ochrony i poprawy środowiska kulturowego powinny być rozłożone na wiele lat, wzajemnie się uzupełniać i być przygotowane na kilku poziomach, by je modyfikować w razie potrzeby.

2.1.3. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Uwarunkowania / Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego - Poznań 2001

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego uchwalony przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwałą Nr XLII/628/2001 w dniu 26 listopada 2001 r. Niecna rangi prawa miejscowego, jest jednak wiążący, ponieważ:

- jego ustalenia muszą być uwzględnione w uchwalanych przez organy samorządu terytorialnego studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, z którymi z kolei musi być spójny każdy opracowany miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego,
- w planie zapisane zostają wszystkie zadania rządowe i samorządu województwa; służące realizacji ponad lokalnych celów publicznych ze wskazaniem obszarów, na których przewidyje się realizację tych zadań.

Podstawowym celem planu jest harmonijny i zrównoważony rozwój obszaru całego województwa. Pojęcie „zrównoważony rozwój” łączy w sobie: ład społeczny, ład ekonomiczny, ład ekologiczny oraz najbardziej podkreślony ład przestrzenny wyrażający się dążeniem do harmonijności, uporządkowania i proporcjonalności wszystkich elementów środowiska człowieka.

Plan uznaje, że podstawową zasadą pozwalającą na zachowanie dóbr kultury dla przyszłych pokoleń jest bezwzględne przestrzeganie obowiązującego w tym zakresie prawa. Ochrona dziedzictwa kulturowego powinna być realizowana poprzez właściwe zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin. Ochrona dóbr kultury materialnej i niematerialnej

jest celem polityki przestrzennej. Plan podkreśla, że elementy naturalne i kulturowe w krajobrazie mogą pozytywnie stymulować inne dziedziny życia jednakże pod warunkiem m.in. właściwego wykorzystania zasobów dziedzictwa kulturowego poprzez dostosowanie funkcji obiektów dla turystyki, przez dbałość o stan techniczny i estetykę zabytków i otoczenia.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego przyjęto, że:

- ścisłej ochronie konserwatorskiej powinny podlegać tereny, na których zachowały się zespoły przestrzenne wpisane do rejestru zabytków. Celem takich działań jest zachowanie ich historycznego charakteru oraz zapewnienie ochrony i rewitalizacji;
- należy chronić historyczne zespoły sakralne, pałacowo - parkowe, folwarki, zabytkowe budynki mieszkalne, gospodarcze, szkoły, wiatraki, młyny, gorzelnie i inne elementy specyficzne dla architektury zarówno miejskiej jak i wiejskiej np.: krzyże, kapliczki;
- należy przestrzegać wytycznych konserwatorskich w zakresie nie tylko poszczególnych obiektów objętych ochroną, ale również zasad zagospodarowania zabytkowych układów urbanistycznych;
- chronić krajobraz, a w rejonach o najwyższych walorach przyrodniczych i kulturowych wykluczyć realizacje obiektów, które charakterem kolidują z otoczeniem;
- szanować kształtowaną tradycyjnie różnorodność form osadnictwa;
- wydobyć w układzie przestrzennym elementy kompozycji urbanistycznej: dominant przestrzennych, osi widokowych, ekspozycji, charakterystycznych form i terenowych, grup zieleni, alei.

Plan zagospodarowania przestrzennego uchwalony w 2001 roku znajduje się w trakcie zmian. O potrzebie zmian zdecydował Sejmik województwa po przedstawieniu raportu o jego realizacji. Przygotowany przez WBPP projekt planu podlega konsultacjom roboczym, w następnej kolejności zostanie przekazany do Wojewódzkiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej. Kolejnym krokiem będzie przekazanie projektu planu samorządom gmin i powiatów oraz innym organom administracji rządowej i specjalnej oraz instytucjom i organizacjom pozarządowym w celu zapoznania się i wyrażenia opinii. Odnosnie środowiska kulturowego zapisano zdanie o wielkim potencjale i bogatym dziedzictwie regionu, którego wartość należy bezwzględnie chronić przy pomocy istniejących środków prawnych. Do najważniejszych zadań w kreatywnym kształtowaniu przestrzeni kulturowej należy w skali województwa:

- wyodrębnienie tzw. obszarów kulturotwórczych, tzn. obszarów o wysokich walorach

środowiska przyrodniczego i kulturowego. Wśród nich znajduje się:

Rejon Leszna i Rawicza (a na Ziemi Leszczyńskiej - obok rejonu Przemęckiego Parku Krajobrazowego, rejon Kościana i rejon Gostynia); rewitalizacja ośrodków o dużym znaczeniu kulturowym i historycznym - tu nie wymienia się Leszna, ale pobliską Rydzynę oraz Gostyń, Przemęt i Rawicz;

- wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza zabytkowe układy urbanistyczne, w tym także Leszno;
- promowanie dzieł o najwyższym znaczeniu artystycznym generującym turystykę ponad lokalną, gdzie obok katedr w Poznaniu i Gnieźnie, wymienia się ratusze w Poznaniu i Lesznie, farę w Poznaniu, bazylikę w Gostyniu (26 lutego 2008 roku uznana została za Pomnik Historii), zespół klasztorny w Łądzie, pałac w Rogalinie, zamki w Gołuchowie, Rydzynie i w Kórniku, parki w Kórniku i Rogalinie;
- dostosowanie zainwestowania terenu do obsługi miejsc kultu religijnego (Poznań, Gniezno, Kalisz, Gostyń, Licheń Stary, Łobżenica).

2.1.4. Raportem o stanie zabytków dla miasta Leszna - 2004 (w ramach raportu dla całego województwa)

W raporcie wykonanym przez Delegaturę Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Lesznie przedstawiono zasób obiektów zabytkowych na terenie miasta Leszna. Dotyczy to zarówno obiektów i zespołów wpisanych do rejestru zabytków, jak i znajdujących się w ewidencji zabytków. Przedstawiono ich stan zachowania oraz potrzeby w zakresie ochrony (wpisy do rejestru), badań, ewidencji, promocji oraz potrzeb remontowych.

2.1.5. Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007 - 2013 / Zarząd woj. wielkopolskiego - Poznań 2007

W Priorytecie VI. Turystyka i środowisko kulturowe zapisano iż należy:

Wykorzystać środowiska kulturowe i przyrodnicze dla zwiększenia atrakcyjności regionu. Cel ten można osiągnąć poprzez wzrost udziału turystyki w gospodarce regionu oraz wzrost udziału kultury w życiu mieszkańców.

Należy przede:

- 1) zadbać o stworzenie a w dalszej konsekwencji o rozwój infrastruktury na terenach turystycznych;
- 2) zadbać o rozwój kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego.

W programie określono również środki oraz źródła na realizację poszczególnych programów. Budżet VI Priorytet — Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego - w całości ma się zawrzeć w kwocie 26.360 mln Euro (szacunkowa wartość).

Po odjęciu projektów kluczowych takich jak: Rozbudowa Teatru Wielkiego w Poznaniu, Rewitalizacja Wzgórza Lecha w Gnieźnie, Budowa nowego

obiekty kulturowego na Ostrowie Tumskim w Poznaniu, Rezerwatu Archeologicznego dot. Początków Państwa Polskiego - Ostrów Lednicki, Giecz, Grzybowo. Kwota netto pozostaje 11.627 mln Euro.

2.1.6. Wojewódzkim Programem Opieki nad Zabytkami / Urząd Marszałkowski - Poznań 2007.

Program zawiera aspekty opieki nad obiektami światowego i europejskiego dziedzictwa, pomnikami historii, parkami kulturowymi oraz szlakami kulturowymi. Zawiera sposoby badań, ochrony oraz możliwości źródeł finansowania oraz wskazania co należy wykonać, aby dany cel osiągnąć.

W punkcie dotyczącym Pomników Historii zapisano:

Art. 15 ustawy O ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z 2003 roku podaje:

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w drodze rozporządzenia, może uznać za pomnik historii zabytek nieruchomy wpisany do rejestru zabytków lub park kulturowy o szczególnej wartości dla kultury, określając jego granice.

Na terenie woj. wielkopolskiego istnieją trzy Pomniki Historii:

- 1) Ostrów lednicki - wyspa
- 2) katedra w Gnieźnie
- 3) Zespół klasztorny Filipinów na Świętej Górze k/Gostynia, Gm. Piaski Przygotowane są wnioski o wpis:
 - 1) Poznania - historycznego centrum
 - 2) Zespołu klasztoru pocysterskiego w Łądzie
 - 3) Zespołu klasztoru benedyktynów w Lubiniu, Gm. Krzywiń.

Proponowane są w dalszym etapie następujące obiekty Między innymi:

Zespół urbanistyczno-rezydencjonalny w Rydzynie, Gm. Iędo, po w. leszczyńskich

Zespół rezydencjonalny w Pawłowicach.

W punkcie dotyczącym parków kulturowych zapisano:

Art. 16. w/w Ustawy - Rada gminy, po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków, na podstawie uchwały, może utworzyć park kulturowy w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej.

Lista proponowanych parków kulturowych znalazła się w Strategii rozwoju woj. wielkopolskiego 2000-2025 oraz w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego.

Tu bezpośrednio do miasta Leszno odnosi się:

PK Leszczyńskich - Sułkowskich (Leszno - Rydzyna - Kłoda)

czy też związany z hasłem „Sławne rody i ludzie”

Rydzynski PK Leszczyńskich i Sułkowskich (Rydzyna)

Zapisano również zadania, w jaki praktyczny spo-

sób należy to wykonać.

Jednym z ważniejszych zadań jest wytyczanie i utrzymywanie szlaków kulturowych Wśród wielu istniejących i proponowanych, przez Leszno przechodzi następujący szlak:

- Szlak św. Jakuba (o zasięgu międzynarodowym) - prowadzący przez kościoły, które mają wezwanie tego świętego lub gdzie znajdują się jego wyobrażenia. Od 2007 roku wytyczona jest na terenie woj. wielkopolskiego odnoga szlaku na trasie Gniezno - Murowana Goślina - Poznań - Leszno - Świąciechowa - Wschowa. Dalej szlak związany z wielokulturowym dziedzictwem:
 - Bożnice i synagogi
- oraz związany ze „sławnymi rodami i ludźmi oraz ich domami”:
- Szlak sławnych rodów: Górków, Leszczyńskich, Działyńskich, Raczyńskich, Sułkowskich.

Ponadto w pkt X dotyczącym architektury obronnej i jej pozostałości zwrócono uwagę na umocnienia ziemne - planty w obrębie Leszna A w pkt XI dotyczącym cmentarzy wskazano na niepodważalne znaczenie zespołu nagrobków protestanckich w Lesznie (lapidarium).

Wszelkie programy powinny być objęte następującymi działaniami:

- monitoring (bezpieczeństwo przeciwpożarowe, przeciw włamaniom, stan zachowania)
- WKZ, policja, straż pożarna, inspekcja budowlana, ROBiDZ),
- ewidencja - zadanie własne województwa,
- dokumentacja — fachowe opracowanie,
- promocja - na różnych szczeblach (gmina, powiat, województwo, Polska Organizacja Turystyczna),
- opracowania popularnonaukowe.

2.1.7. Inne dokumenty o zasięgu województwa, których problematyka związana jest z dziedzictwem kulturowym

- Droga św. Jakuba: Gniezno - Zgorzelec - Praga: część polska: Droga Wielkopolska i Droga Dolnośląska. -Jelenia Góra, 2007
- Krajobraz kulturowy Wielkopolski D. Matyaszczyk. - Poznań, 1995
- Majątki wielkopolskie: dawne budownictwo folwarczne T. I-VIII Muzeum Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie. - Szreniawa 1994 - 2004
- Miejsca i obiekty kultu w Wielkopolsce: prehistoryczne, chrześcijańskie i judaistyczne Wielkopolski Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego. - Poznań, 1996
- Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004 - 2013 / Ministerstwo Kultury
- Ochrona krajobrazu kulturowego województwa leszczyńskiego I oprac., zespół pod kierunkiem D. Matyaszczyk; Wielkopolski Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego.

- Poznań, 1998
- Przestrzeń historyczno-kulturowa Wielkopolski i Środkowego Nadodrza / praca zbiorowa pod red. D. Matyaszczyk. - Poznań, 1995.
- Przewodnik po miejscach obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa Archeologicznego 2006 w Wielkopolsce red. Agnieszka Krzyżaniak; Ośrodek Ochrony Dziedzictwa Archeologicznego, Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków - Poznań, 2006
- Raport o stanie zabytków i założenia programu ochrony zabytków w województwie wielkopolskim Rafał Nadolny, Poznań 2005
- Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego. Zadanie II. 3.1.2. Program zachowania i rozwoju środowiska kulturowego: raport finalny Dorota Matyaszczyk, Teresa Palacz, Marek Wróbel. - Poznań, 2000.
- Szlaki dziedzictwa w Wielkopolsce I opracował zespół, Regionalny Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków w Poznaniu. - Poznań, 2005
- Wielka Pętla Wielkopolski: Warta - Noteć - Gopło - Warta: przewodnik nie tylko dla wodniaków M. Słowiński, G. Nadolny. - Warszawa 2007

3. Zasoby dziedzictwa i krajobrazu kulturowego miasta Leszna.

Leszno - miasto na prawach powiatu, położone w jego centralnej części, na północnym krańcu Wysoczyzny Leszczyńskiej. Przez miasto przechodzą drogi z Poznania do Wrocławia, z Kalisza do Zielonej Góry oraz linie kolejowe z Poznania do Wrocławia, z Głogowa do Ostrowa Wlkp. i do Zbąszynia. Miasto o powierzchni 31,90 km² zamieszkuje 63 955 mieszkańców.

Miasto prywatne, od 1394 do 1738 było własnością rodu Wieniawitów, który przyjął nazwisko Leszczyńskich, a w latach 1738 - 1833 rodu Sułkowskich (właścicieli pobliskiej Rydzyny).

W 1516 roku osiedlona zostaje pod wsią Leszczyńko grupa uchodźców wyznaniowych z Czech, Moraw i Śląska. W 1547 roku następuje lokacja miasta na prawie magdeburskim. W roku następnym osiedlają się członkowie tzw. Jednoty Braci Czeskich, która w 1550 r. otrzymuje kościół parafialny p. w. Ś w. Mikołaja. W końcu XVI wieku zaczynają się osiedlać w Lesznie Żydzi, zwłaszcza wzdłuż ul. Kościańskiej. W 1628 roku zbudowana została synagoga. Po 1633 roku napływa do miasta dużo uciekinierów ze Śląska, głównie sukienników, narodowości niemieckiej. W tym czasie miasto powiększa swe terytorium i zostaje otoczone nowymi fortyfikacjami ziemno-bastionowymi (miasto zamieszkuje ok. 6000 osób).

W latach 1628-55 przebywał w Lesznie wybitny uczony Jan Amos Komeński oraz Jan Jonston (1603-75). Do 1655 roku, do czasu najazdu szwedzkiego trwał rozkwit miasta. W 1655 roku protestanckie Leszno otworzyło bramy Szwedom, za co w następnym roku zostało spalone przez woj-

ska polskie. W XVI i XVII wieku miasto stanowiło europejski ośrodek Jednoty Czeskiej i znaczące w Wielkopolsce centrum gmin żydowskiej i luterskiej. Ponowny rozwój miasta, po stagnacji nastąpił po 1738 roku, kiedy jego właścicielami stali się Sułkowscy. Od 1793 roku (z przerwą w latach 1807-15) miasto znajdowało się pod panowaniem pruskim. Postanowieniem traktatu wersalskiego w 1920 roku wróciło do Polski. Leszno było siedzibą powiatu w latach 1887-1975 i jest ponownie od 1999, w latach 1975-1998 było stolicą województwa.

Centrum rozplanowania miasta stanowi czworoboczny rynek z ratuszem pośrodku oraz wychodzącymi z każdego narożnika dwiema prostymi ulicami. Układ taki nazywany jest szachownicowym. Na południe od rynku usytuowany jest kościół parafialny p.w. Ś w. Mikołaja, na południowy-zachód - zbór poluterski ob. kościół parafialny p.w. Ś w. Krzyża, w większej odległości od rynku, na południowy-wschód - zbór Braci Czeskich ob. kościół parafialny p. w. Ś w. Jana. Na pomoc od rynku, na skraju tzw. dzielnicy żydowskiej położona jest dawna synagoga ob. oddział Muzeum Okręgowego oraz w jej pobliżu dawna rezydencja właścicieli miasta - pałac Sułkowskich ob. budynek administracyjny Urzędu Wojewódzkiego. W 1 poł. XVII wieku założono dwa nowe rynki: tzw. Nowy Rynek - ob. Plac Metziga oraz tzw. Daleki Nowy Rynek na Przedmieściu Święciechowskim - ob. Nowy Rynek.

Założenie urbanistyczne miasta Leszna na podstawie decyzji z dnia 20. VIII.1985 r. zostało wpisane do rejestru zabytków. W granicach wpisu znalazły się zespoły:

- dawna osada Leszczyńko z końca XIV w.,
- XVII - wieczny układ przestrzenny zamknięty fortyfikacjami z reliktami obwarowań,
- XIX - wieczne zespoły urbanistyczne,
- XVIII-XIX - wieczne obszary dawnych cmentarzy; poewangelicki św. Krzyża, reformowany św. Jana, katolicki i relikt cmentarza żydowskiego,
- zespół koszar wojskowych.

Na mocy tej decyzji ochroną krajobrazu został objęty obszar w promieniu 1 km od granicy zespołu oraz oś widokowa szosy Rydzyna - Leszno, której dominantą jest wieża kościoła p.w. Ś w. Jana.

Oprócz tego na terenie Leszna wpisano do rejestru 7 zespołów:

- Stary Rynek,
- koszary wojskowe,
- relikt cmentarza żydowskiego,
- zespół dworsko-folwarczny w Antoninach,
- zespół dworsko-folwarczny w Strzyżu wicach
- zespół kościelny w Zaborowie,
- zespół młyna przy ul. Przemysłowej.

Łącznie wpisano do rejestru 161 obiektów w ramach zespołów, jak i pojedynczych. Zdecydowana większość obiektów znajduje się na obszarze objętego wpisem założenia urbanistycznego. Poza, usytuowane są następujące obiekty rejestrowe:

- budynek Sądu Rejonowego przy ul. Kasprowicza 1,
- willa przy ul. Niepodległości 44, ,
- willa przy ul. Święciechowskiej 10,
- d. strzelnica przy ul. Narutowicza 69,
- domy przy ul. Narutowicza 59 i 73,
- dwa wiatraki przy ul. Strumykowej,
- zespół dworsko - folwarczny w Antoninach
- zespół dworsko-folwarczny w Strzyżewicach
- zespół kościelny w Zaborowie.

Do rejestru wpisanych jest ponad 100 budynków mieszkalnych (domów, kamienic, willi). Z tego przy:

- Starym Rynku - 21 obiektów,
- ul. Brackiej - 6 obiektów
- ul. Bolesława Chrobrego - 11 obiektów,
- ul. Leszczyńskich - 10 obiektów,

- ul. Łазiebnej - 5 obiektów,
- ul. Narutowicza - 15 obiektów,
- ul. Słowińskiej - 13 obiektów
- ul. Wolności - 4 obiekty
- ul. 17 Stycznia - 2 obiekty.

Założenie urbanistyczne w latach 70. XX wieku uległo pewnym zmianom ze względu na zmiany komunikacyjne. Rozdzielono wtedy teren cmentarza poewangelickiego kościoła św. Krzyża przeprowadzając ulicę, obecnie stanowiącą przedłużenie w kierunku południowym ul. Krasińskiego - ulicę C.K. Norwida. W pierwszych latach XXI wieku poszerzono ul. Żwirki i Wigury, tworząc obecną Aleję Jana Pawła II. Doprowadziło to do pewnego odizolowania dzielnicy Leszczyńsko. Zabudowano także odcinek plantów - fragment ul. Świętokrzyskiej

ZASOBY ZABYTKÓW W MIEŚCIE LESZNIE

Typ obiektu	Obiekty murowane	Obiekty drewniane	W tym obiekty wpisane do rejestru	W tym obiekty wymienione w ewidencji adresowej	Ilość obiektów
1. UKŁADY URBANISTYCZNE	X	X	1		1
2. UKŁADY RURALISTYCZNE	X	X			-
3. ZABUDOWA MIESZKALNA	794		115	679	794
4. OBIEKTY SAKRALNE					
a. kościoły romańskie					
b. kościoły gotyckie					
c. kościoły nowożytny XVI-XVIII w.	4	1	4		4
d. kościoły XIX w. - 1945r.					
e. klasztory					
f. synagogi, bóżnice	1		1		1
g. kaplice, dzwonnice, bramy, ogrodzenia inne	4	1	2	3	5
5. BUDOWNICTWO OBRONNE					
a. zamki i ich relikty					
b. miejskie mury obronne					
c. fortyfikacje nowożytne i późniejsze (ziemne)				1	1
6. OBIEKTY UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ					
a. ratusze	1		1		1
b. budynki adm. publicznej, sądy, banki, poczty	7		2	5	7
c. szkoły	10		1	9	10
d. leśniczówki i gajówki					
e. karczmy i zajazdy	16		1	15	16
f. inne	57	1	29	29	58
g. koszary wojskowe	1		1		1
7. OBIEKTY PRZEMYSŁOWE I GOSPODARCZE					
a. zakłady przemysłowe	24		3	21	24
b. dworce kolejowe z zespołami bud.					
c. spichrze, magazyny, stodoły	4	10	1	13	14
d. młyny	7		1	6	7

e. gorzelnie i browary	10			10	10
f. młeczarnie	2			2	2
g. kuźnie	1			1	1
h. wiatraki		2	2		2
i. wieże ciśnień	2			2	2
j. inne					
8. PAŁACE I DWORY	3		3		3
9. ZESPOŁY FOLWARCZNE	x	X	3		3
a. stodoły	1			1	1
b. spichrze	1		1		1
c. obory	3		2	1	3
d. stajnie	3		3		3
e. chlewnie	1		1		1
f. owczarnie	1		1		1
g. kuźnie	1		1		1
h. wagi					
i. inne magazyny	1			1	1
j. gorzelnie i browary					
k. inne (oficyny, domy folwarczne)	11		2	9	11
10. BUDOWNICTWO WIEJSKIE (w zagrodach)					
a. stodoły	7			7	7
b. obory					
c. chlewnie					
d. stajnie					
e. bud. inwentarskie					
f. inne	1			1	1
11. PARKI	x	X	1 ogród 3 parki	1 ogród	5
a. altany, lodownie, inne elem. małej arch.					
b. bramy i ogrodzenia			3		3 r
12. CMENTARZE				13	13
a. rzymsko-katolickie	x	X		5	5
b. ewangelickie	X	X		6	6
c. prawosławne	X	X			
d. żydowskie (relikt)	X	X		1	1
e. inne (bezwyznaniowe, mogiły)				1	1
12. STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE					60
a. grodziska	X	X			
b. osady	X	X		51	51
c. cmentarzyska	X	X		3	3
d. inne	X	X		6	6
13. INNE	X	X			

Źródło: Raport o stanie zabytków w mieście Leszno- 2004 r. (z uzupełnieniami)

3.1. Obiekty zabytkowe nieruchome o najwyż-

szym znaczeniu dla miasta Leszna - ~ wpisane do rejestru zabytków (wykaz).

	Adres	Rodzaj obiektu	Charakterystyka	Data wpisu	Nr wpisu
1.	p. w. Św. Mikołaja	kościół	Kościół murowany z końca XVII w., stanowi fragment zespołu kościoła parafialnego p.w. Św. Mikołaja. Obok kościoła bud. plebanii, mur ogrodzeniowy z rzeźbą	12.12.1932	40/27 I/A 10/7I/A
2.	p.w. Świętego Krzyża	kościół	Kościół murowany z 1711, stanowi fragment zespołu Zboru Luterńskiego p.w. Św. Krzyża. W skład zespołu wchodzi: Mur ogrodzeniowy z XVIII w. wraz z lapidarium (wpisany do rej. Zabytków), Pastorówka z poł. XVIII w. (wpisana do rej. Zabytków, Plebania.	20.01.1953	90/377/A
3.	p.w. Św. Jana Chrzciciela	kościół	Kościół z poł. XVII w. stanowi fragment zespołu zboru braci czeskich p.w. Św. Jana. Dawny kościół kalwiński (reformowany). Obok kościoła d. pastorówka (XVIII w.) z ogrodem, dom dzwonnika (wpisany do rej. Zabytków), d. gimnazjum (wpisane do rej. Zabytków), dom Kaznodziejów Polskich.	31.05.2006	327/1-2/Wlkp/A
		kaplica grobowa Gruszczyńskich			
4.	przy kościele Krzyża Świętego	mur ogrodzeniowy z lapidarium	Mur z XVIII w. - lapidarium nagrobnych płyt i obelisków z XVII-XIX w. fragment zespołu Zboru Luterńskiego p.w. Św. Krzyża	16.06.1965	202/82/A
5.	ul. Narutowicza 31	synagoga	Murowana z 1626, ob. muzeum	11.05.1991	1197/A
6.	pl. Metziga 17	Muzeum	Dawna pastorówka z poł. XVIII w. Fragment Zboru Luterńskiego p.w. Św. Krzyża	24.04.2007	503/Wlkp./A
7.	pl. Kościuszki	pałac Sułkowskich	2 poł. XVI w. parokrotnie przebudowywany	20.01.1953	92/382/A
8.	ul. Kasprowicza 1	budynek Sądu Rejonowego	Dawny budynek Starostwa z k. XIX w.	18.05.1983	969/A

9.	Zespół staromiejski	założenie urbanistyczne miasta	Układ urbanistyczny miasta obejmuje: a) dawną osadę Leszczyńsko z końca XIV w. b) XVIII-wieczny układ miasta w granicach obwarowań z ich relikwiami c) XIX-wieczne zespoły urbanistyczne d) XVIII i XIX-wieczne obszary dawnych cmentarzy (poewangelickiego, reformowanego, katolickiego i żydowskiego e) strefa ochrony widokowej miasta.	20.08.1985	975/A
10.	Rynek	Ratusz	1637 — 1639 Parokrotnie przebudowywany po zniszczeniach pożarami	05.09.1953	94/389/A
11.	Rynek	Stary Rynek	Zabudowa z XVIII i XIX wieku	06.02.1953	93/385/A
12.	ul. Bracka 1	kamienica	Przyrynkowa kamienica z oficyną	25.02.2008	639/Wlkp./A
13.	ul. Bracka 5	dom	XVIII w.	10.10.2007	550/Wlkp./A
14.	ul. Bracka 10	dom	Drewniany z poł. XIX w.	20.11.2006	431/Wlkp./A
15.	ul. Bracka 11	dom	Koniec XVIII w.	27.02.2008	643/Wlkp./A
16.	ul. Bracka 12	dom	Koniec XVIII w.; rozebrana oficyna	19.09.1970	527/1240/A
17.	ul. Chrobrego 3/4	Biblioteka, Miejski Ośrodek Kultury	Dawny Hotel Polski z 1820 - 1830, w miejscu kaplicy katolickiej	21.10.1963	187/1/A
18.	ul. Chrobrego 8	dom	Z początku XVIII w., fasada z lat 20. XX w.	10.10.2007	551/Wlkp./A
19.	ul. Chrobrego 11	dom	XVIII/XIX w	17.09.1970	528/124/A i 1116/1241/ A
20.	ul. Chrobrego 13/14	dom	Dawna Poczta, w okresie międzywojennym Nadworna Fabryka Fortepianów i Pianin Bettinga. XVIII., rozbudowa w 1930	17.09.1970	529/1242/A
21.	ul. Chrobrego 25	dom	Dawna Żeńska Wyższa Szkoła z przełomu XVIII IXIX w.	25.04.2007	505/Wlkp./A
22.	ul. Chrobrego 27	Dom (dzwonnika)	Dom murowany z XVIII w., fragment zespołu braci czeskich p.w. Św. Jana	31.05.2006	328/Wlkp./A
23.	ul. Chrobrego 32	Dawne Archiwum Państwowe	Dawna Szkoła Elementarna Braci Czeskich-1712, późniejsze gimnazjum Komeńskiego. Fragment zespołu zboru braci czeskich p.w. Św. Jana.	25.02.2008	638/Wlkp./A
24.	ul. Chrobrego 34	plebania	Dawny Dom Kaznodziejów Polskich z XVIII w., fragment zespołu zboru braci czeskich p.w. Św. Jana.	25.02.2008	637/Wlkp./A
25.	ul. Chrobrego 35	kamienica	Zespół domu z 3 ćw. XIX w., ujednolicenie fasady dwóch połączonych domów w 1875. W skład zespołu ponadto wchodzi 2 oficyny z XIX w.	16.07.1991	121 I/A
26.	ul. Chrobrego 44	dom	Połowa XIX w., przebudowanie wnętrza w 1900 i rozbudowa w głąb podwórza, wzdłuż ul. Krótkiej - 1905	17.09.1970	531/1244/A
27.	ul. Chrobrego 48	dom	Koniec XIX w., przebudowany -	22.07.1991	1218/A

			1907		
28.	AL Jana Pawła II 12-14	Zespół cmentarza żydowskiego	Zespół tworzy relikwiarz; a) dom przedpogrzebowy, ob. Muzeum Judaistyczne z pocz. XIX w. b) dom grabarza, ob. Agencja Ubezpieczeń	22.04.1992	1301/A
29.	ul. Grodzka 1	dom	1910	20.04.1991	1180/A
30.	AL Jana Pawła II 13	octownia	Budynek octowni - dawnej Leszczyńskiej Fabryki Octu. Wybudowana w 1888, rozbudowana w latach 1924-1926, w latach 1975-1985 - zmodernizowana	24.04.2007	501/Wlkp./A
31.	Pl. Komeńskiego 6	siedziba Delegatury WWKZ	Dawny Szpital Sióstr Elżbietanek - XIX/XX w.	26.03.1991	1178/A
32.	ul. Korcza 5	dom	1902	15.04.1996	1603/A
33.	ul. Korcza 6	dom	1902	17.04.1996	1604/A
34.	ul. Kościelna 5	dom	1 połowa XIX w.	17.09.1970	533/1246/A
35.	ul. Kościelna 14/15	dom	1 połowa XIX w.	19.09.1970	534/1247/A
36.	ul. Krasieńskiego 2	Szkoła Podstawowa nr 1	Dom parafialny gminy ewangelickiej wraz z otoczeniem i domem ul. Grota Roweckiego 5	27.06.2006	349/Wlkp./A
37.	ul. Królowej Jadwigi 22	Zespół kasyna oficerskiego	Kasyno oficerskie 55 Pułku Piechoty z 1904 roku, ogród, ogrodzenie z bramą.	12.07.1993	143 t/A
38.	ul. Królowej Jadwigi 23	dom	1907	25.02.2008	640/Wlkp./A
39.	ul. Królowej Jadwigi 24	dom	1 połowa XIX w.	27.02.2008	644/Wlkp./A
40.	ul. Królowej Jadwigi 29	budynek dawnego spichlerza		27.12.2007	568/Wlkp./A
41.	ul. Królowej Jadwigi 31	dom	2 połowa XVIII w.	27.12.2007	569/Wlkp./A
42.	ul. Leszczyńskich 5	dom	Koniec XIX w.	27.12.2007	572/Wlkp./A
43.	ul. Leszczyńskich 15	dom	Połowa XIX w., przebudowany po 1900	27.12.2007	571/Wlkp./A
44.	ul. Leszczyńskich 17	dom	1 ćw. XIX w.	27.12.2007	574/Wlkp./A
45.	ul. Leszczyńskich 21	dom	Połowa XIX w.	27.12.2007	579/Wlkp./A
46.	ul. Leszczyńskich 23	dom	1 połowa XIX w.	27.12.2007	577/Wlkp./A
47.	ul. Leszczyńskich 25	dom	1 połowa XIX w.	27.12.2007	578/Wlkp./A
48.	ul. Leszczyńskich 27	dom	1 połowa XIX w.	10.07.1969	446/659/A
49.	ul. Leszczyńskich 30	dom	1 połowa XIX w.	27.12.2007	576/Wlkp./A
50.	ul. Leszczyńskich 31	dom	1 połowa XIX w.	10.07.1969	448/673/A
51.	ul. Leszczyńskich 33	dom	1 połowa XIX w.	28.09.1970	453/857/A
52.	ul. Leszczyńskich 38	dom	Przełom XVIII/XIX w.	27.02.2008	647/Wlkp./A
53.	ul. Leszczyńskich 46	dom	Początek XIX w.	09.07.1968	214/125/A
54.	ul. Lipowa 32	dom	Dom wraz z ogrodzeniem	06.03.1996	1602/A
55.	ul. Łaziebną 2	dom	1 połowa XIX w.	28.09.1970	455/859/A
56.	ul. Łaziebną 6	dom	Przełom XVIII/XIX w.	28.09.1970	454/858/A
57.	ul. Łaziebną 9	dom	1 połowa XIX w.	07.10.1970	456/860/A
58.	ul. Łaziebną 26	dom	Przełom XVIII/XIX w.	07.10.1970	457/861/A
59.	ul. Łaziebną 27	dom	XVIII w., przebudowany w XIX/XX w.	07.10.1970	458/862/A

60.	ul. Łaziebna 28	dom	1 połowa XIX w.	27.03.1991	1179/A
61.	Pl. Metziga 13	dom	Koniec XVIII w.	07.10.1970	460/864/A
62.	Pl. Metziga 16	dom, ob. muzeum	XVIII w	24.04.2007	504/Wlkp./A
63.	Pl. Metziga 21	dom	Dawny szpital p.w. Św. Jerzego z pocz. XVIII w.	24.04.2007	502/Wlkp./A
64.	ul. Narutowicza 1	kamienica	4 ćw. XIX w.	21.03.1988	1045/A
65.	ul. Narutowicza 8	dom	Przełom XVIII/XIX w.	07.10.1970	461/865/A
66.	ul. Narutowicza 10	dom	1 połowa XIX w.	07.10.1970	462/866/A
67.	ul. Narutowicza 13	dom	2 połowa XIX w., przebudowana w 1902	11.05.1991	1191/A
68.	ul. Narutowicza 17	dom	2 połowa XIX w.	11.05.1991	1192/A
69.	ul. Narutowicza 18	dom	Koniec XVIII w., częściowo przebudowany	07.10.1970	463/867/A
70.	ul. Narutowicza 19	dom	Przełom XVIII/XIX w.	07.10.1970	464/868/A
71.	ul. Narutowicza 26	dom	Koniec XVIII w., częściowo przebudowany	09.07.1968	215/I26/A
72.	ul. Narutowicza 30	dom	Koniec XVIII w., przebudowany w końcu XIX w.	10.07.1968	216/127/A
73.	ul. Narutowicza 33	dom		07.10.1970	465/869/A
74.	ul. Narutowicza 47	budynek gospodarczy	Prawdopodobnie budynek uboju rytualnego (bydła dla Żydów) z lat 70. XIX w.	11.05.1991	1193/A
75.	ul. Narutowicza 49	dom	2 połowa XIX w., rozbudowany w kierunku płn. w 1889. Dobudowa balkonów do elewacji frontowej w 1903	11.05.1991	1194/A
76.	ul. Narutowicza 59	dom	Przełom XIX/XX w.	11.05.1991	1195/A
77.	ul. Narutowicza 69	Siedziba Centrum Kultury i Sztuki	Siedziba Bractwa Kurkowego lub Strzeleckiego z ogrodem Strzeleckim z 2 poł. XIX w.	27.12.1993	147 I/A
78.	ul. Narutowicza 73	dom	Dom arch. W. Gartnera z 1905 roku	11.05.1991	1196/A
79.	ul. Niepodległości 3	dom	Fasada domu mieszkalnego	18.02.1994	1487/A
80.	ul. Niepodległości 5	dom	Po 1900 roku	13.05.1997	1630/A
81.	ul. Niepodległości 44	dom	Dawny Urząd Celný lub Skarbowy wybudowany po 1900 roku	03.01.1992	1244/A
82.	Nowy Rynek 38	dom	Przełom XIX/XX w.	30.08.1993	1449/A
83.	ul. Ofiar Katynia 1	dom	Z XVIII w. Powstał w wyniku połączenia dwóch budynków	27.12.2007	573/Wlkp./A
84.	ul. Paderewskiego 5	willa	Przełom XIX/XX w., remont w 1970 r.	02.05.1991	1185/A
85.	ul. Paderewskiego 8	willa	Początek XX w.	02.05.1991	1186/A
86.	ul. Przemysłowa 10	Urząd Miejski i Urząd Stanu Cywilnego	willa	28.12.1993	1472/A
87.	ul. Przemysłowa	Zespół parowego młyna	1. budynek główny, ob. młyn i pakownia, 2. maszynownia i kotłownia, 3. elewator I, 4. elewator II, ob. hala spedycyjna, 5. elewator III, 6. magazyn przetworów, 7. łącznik, 8. estakada	22.05.2006	319/Wlkp./A
88.	ul. Racławicka 1	Koszary wojskowe; układ	Dawne koszary 17 Pułku Ułanów i 55 Pułku Piechoty z 4 ćw. XIX w. i pocz. XX w. w skład zespołu	12.07.1993	1430/A

		przestrzenny i zespół budowlany	wchodzi: układ przestrzenny i zabudowy: a) budynek sztabowo-biurowy b) budynek sztabowo-biurowy c) budynek kantyny żołnierskiej d) budynek garaży i remizy e) 3 budynki koszarowe f) 4 budynki g) budynek ujeżdżalni h) budynek i) 3 budynki garaży j)) budynek koszarowo-sztabowy l) budynek izby chorych ł) budynek koszarowy i żandarmerii m) budynek szkoleniowo-koszarowy n) budynek pralni o) ogrodzenie wraz z bramami i furtkami		
89.	Rynek 2	kamienica	Z końca XVIII w., z licznymi przebudowami w XIX i XX w.	02.05.1991	1183/A
90.	Rynek 4	kamienica	Z końca XVIII w., z licznymi przebudowami w XIX i XX w.	16.09.1970	513/1226/A
91.	Rynek 5	kamienica	Z 1823, przebudowa elewacji frontowej w latach 80. XIX w.	16.09.1970	514/1227/A
92.	Rynek 6	kamienica	Z końca XVIII w., z licznymi przebudowami w XIX i XX w.	16.09.1970	515/1228/A
93.	Rynek 7	kamienica	Z XVIII w., remontowana w okresie międzywojennym	16.09.1970	516/1229/A
94.	Rynek 8	kamienica	Z 4 ćw. XVIII w., przebudowa elewacji w 1805	16.09.1970	517/1230/A
95.	Rynek 9	kamienica	Zespół kamienicy powstały w wyniku scalenia dwóch kamienic w 2 pół. XVII w.	16.09.1970	518/1231/A
			Liczne przebudowy w XIX i XX w. Oficyna z końca XVIII w. i oficyna z XIX		
96.	Rynek 10	Kamienica	Zespół kamienicy. Kamienica z XVIII w. przebudowy w końcu XIX w. i w latach 20. XX w. Oficyna z XVIII w.	16.09.1970	521/1234/A
97.	Rynek 11	Kamienica	Z początku XIX w., przebudowana w 1907	17.09.1970	522/1235/A
98.	Rynek 14	Kamienica	Z 4 ćw. XVIII w. Zmiana elewacji po 1858. Przyłączenie zachodniego pomieszczenia do budynku nr 13	17.09.1970	523/1236/A
99.	Rynek 15	ramienica	Zespół kamienicy. Kamienica z przełomu XVII/XVIII w., przebudowana w końcu XIX w. Oficyna z 4 ćw. XIX w.	15.01.1971	538/125 I/A
100.	Rynek 16	ramienica	Z 1635 roku, przekształcenie fasady w 1700, przebudowa budynku tylnego w 1905, remont budynku tylnego w 1944.	15.01.1971	539/1252/A
101.	Rynek 19	kamienica	Z 1 połowy XVIII w. W końcu XIX w. przebudowa skrzydła bocznego.	30.04.1991	1182/A

			Budowa budynku w 1888. Liczne późniejsze przebudowy		
102 .	Rynek 22	kamienica	Z początku XIX w. Przebudowywana w 1. 70-80. XIX w. i w 1939	27.12.2007	580/Wlkp./A
103 .	Rynek 23	kamienica	Zespół kamienicy. Kamienica z 1 pół. XVIII w. z późniejszymi zmianami w XIX i w XX wieku. Budynek tylny z XIX w. z nadbudowaną w 1916 r. kondygnacją	15.01.1971	540/1253/A
104 .	Rynek 28	kamienica	Z 4 ćw. XVIII w. w miejscu dwóch kamienic, przebudowa w 1888.	02.09.1988	1113/A
105 .	Rynek 29	kamienica	Zespół kamienicy. Kamienica z 1643 r., przebudowa fasady w XVIII w., przebudowa w latach 1890/1891, adaptacja na cele hotelowe w 1905-1907, na cele gastronomiczne w 1977. Oficyna z XIX w., przebudowana w 1896 r.	21.10.1983	188/2/A
106 .	Rynek 32	kamienica	Zespół kamienicy. Kamienica z XVIII w., przebudowy w 1875 i 1912. oficyna z 1927; Przebudowa i zniszczenie sztukaterii w 1978 r. Budynek tylny z 1928 r.	16.09.1970	520/1233/A
107 .	Rynek 33	kamienica	Zespół kamienicy. Kamienica z 1834 r. z licznymi przebudowami. Oficyna z XIX w. przebudowana w 1891 i 1907.	30.04.1991	1184/A
108 .	Rynek 38	kamienica	Zespół kamienicy. Kamienica z końca XVIII w., przebudowywana w 1881, 1889, 1912, 1928. Oficyna z XIX w. poszerzona w 1928.	16.09.1970	519/1232/A
109 .	ul. Sienkiewicza 8	kamienica	Kamienica z oficyną	16.03.1987	1010/A
110 .	ul. Skarbowa 1	budynek fabryki odzieżowej	Dawna Fabryka Odzieży Goldschmidta z początku XX w.	01.09.1992	1332/A
111 .	ul. Słowiańska 5	kamienica	XIX w. Podwyższony i całkowicie przebudowany w 1880	24.05.1991	1200/A
112 .	ul. Słowiańska 9	kamienica	3 ćw. XIX w.	24.05.1991	1199/A
113 .	ul. Słowiańska 19	kamienica	1911 r.	24.05.1991	1206/A
114 .	ul. Słowiańska 22	kamienica	4 ćw. XIX w.	31.10.1991	1205/A
115 .	ul. Słowiańska 25	kamienica	4 ćw. XIX w.	24.05.1991	1202/A
116 .	ul. Słowiańska 26	Urząd Poczty Komunikacji	Dawna Poczta z 1884 r.	0808.1990	1172/A
117 .	ul. Słowiańska 32	kamienica	3ćw.XIXw.	24.05.1991	1207/A
118 .	ul. Słowiańska 35	kamienica	Kamienica z oficyną. 4 ćw. XIX w., 1915 -budowa balkonu	28.10.1993	1462/A
119 .	ul. Słowiańska 44	kamienica	Z 1883 roku	24.05.1991	1201/A

120 .	ul. Słowiańska 46	kamienica	Z 1890 roku	24.05.1991	1204/A
121 .	ul. Słowiańska 55	willa	Z 2 połowy XIX w., dobudowany balkon w 1882r., przekształcenie elewacji i dobudowa wieżyczki w 1911	24.05.1991	1198/A
122 .	ul. Słowiańska 59	willa	Z lat 80. XIX w. przebudowana w 1913	24.05.1991	1203/A
123 .	ul. Średnia 4	dom	Dawna Mała Synagoga tzw. dom modlitwy z lat 30. XVIII w.	03.03.1989	1139/A
124 .	ul. 17 Stycznia 1	willa z ogrodem	1880 r.	26.09.2005	248/Wlkp./A
125 .	ul. 17 Stycznia 11	willa z ogrodem	1901 r.	21.02.2008	641/Wlkp./A
126 .	ul. Święciechowska 10	willa z ogrodem	4 ćw. XIX w.	09.04.2003	127/Wlkp./A
127 .	ul. Strumykowa 1	wiatrak	XVIII w.	28.03.1988	1090/A
128 .	ul. Strumykowa 3	wiatrak	XVIII w.	28.03.1988	1050/A
129 .	ul. Wolności 2	dom	koń. XVIII w.	28.12.2007	582/Wlkp./A
130 .	ul. Wolności 4	dom	W 1879 dokonano zmiany wnętrza i wymiany fasady	04.08.1993	1439/A
131 .	ul. Wolności 8	dom	Z XVIII w. Rozbudowa zaplecza 1. 30. XX	28.12.2007	581/Wlkp./.
132 .	ul. Wolności 30	dom	1 poł. XIX w. Przebudowany w 1887 i 1904	25.04.2007	506/Wlkp./A
133 .	ul. Zakątek 2	dom	Z przełomu XVIII i XIX w.	07.10.1970	468/972/A
134 .	ul. Wałowa 3	Szkoła Muzyczna	Dawny zespół lecznicy Bethel: 1. szpital, 2. kaplica przedpogrzebowa, 3. park	25.01.2005	217/Wlkp./A
135 .	ul. Wałowa 5/6	budynek Urzędu Miasta	Dawna Ochotnicza Straż Pożarna: a) budynek wspinalni z 1925 b) strażnica z wieżą, tzw. Dom Strażaka z 1927 roku	07.03.1995	1534/A
136 .	ul. Wałowa 13	kamienica	wraz z terenem podwórza gospodarczego	21.02.2008	642/Wlkp./A
137 .	Leszno-Zaborowo ul. Czarnoleska	Zespół kościelny p.w.NMP Wniebowziętej	Zespół kościelny w tym: a) kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. p.w. NMP Wniebowziętej - 1796 b) salka katechetyczna - d. kaplica - 1874 c) cmentarz parafialny - II pół. XVII w. d) cmentarz przykościelny (park)	21.01.1994	1485/A
138 .	Leszno-Strzyżewice	Zespół dworsko-folwarczny wraz z parkiem	Zespół dworsko-folwarczny wraz z parkiem w tym: a) chlewnia z końca XVIII w., ob. magazyn b) bukaciarnia i stajnia z 1889 roku ob. Owczarnia c) obora z 1898 r. d) dwór z 1902 roku e) park dworski z przełomu	29.06.1991	1261/A

			XIX/XX w.		
139	ul. Mickiewicza	Antoniny - Stacja Hodowli Roślin	Zespół dworsko-folwarczny: a) dwór z końca XIX w. b) park krajobrazowy z końca XIX w. c) stajnia koni roboczych z 1915 d) obora z 1909 e) lodownia z 1893 r., ob. Magazyn f) mleczarnia i laboratorium z k. XIX w. ob. Dom g) spichlerz z 1865 h) stajnia koni wyjazdowych, magazyn, obora z 1915 i) stajnia koni wyjazdowych z 1900, kuźnia z domem kowala z 1865 (ul. Ostroroga 13) k) dom ogrodnika z 1895 l) dom z lat 1860-1896 m) dwójak z 1898 ob. dom (ul. Ostroroga 14) n) sześciórak z 1896 ob. dom (ul. Ostroroga 14) o) czworak z 1896, ob. dom (ul. Ostroroga 15) p) czworak z 1896, ob. dom (ul. Ostroga 16)	12.05.1986	1001/A

Źródło: Raport o stanie zabytków w mieście Leszno- 2004 r. (z uzupełnieniami)

3.2. Wykaz obiektów zabytkowych nieruchomości (wojewódzka ewidencja zabytków wykaz).
PATRZ ZAŁĄCZNIK NR I

3.3. Zespoły najcenniejszych zabytków ruchomych na terenie miasta

ZASÓB OBIEKTÓW RUCHOMYCH W LESZNIE

Lp.	Obiekt	Nr rejestru	Data wpisu	Ilość w rejestrze	Il. W ewidencji
1	Kościół paraf. p.w. Św. Mikołaja				151
	wyposażenie	209/B	19.07.1993	48	
	sztukaterie	92/Wlkp./B	25.04.2007	1	
2	Kościół paraf. p.w. Św. Jana Chrzciciela	217/B	23.11.1993	13	25
3	Kościół paraf. p.w. Św. Krzyża	237/B	22.05.1997	14	26
	Lapidarium	Kl. IV - 72/33/35	26.10.1953	ok. 50	115
4	Leszno-Zaborowo - Kościół paraf, p.w. NMP Wniebowziętej				22
5	Pałac - wyposażenie				6
6	Ratusz - wyposażenie				4
7	Szpital Sw. Jerzego, ul. Szkolna 21				2
8	Drzwi kamienicy, ul. Chrobrego 8				1
9	Kamienica, Rynek 5 - dekoracja malarska sufitu	69/Wlkp./B	16.02.2005	1	1
10	Kamienica, ul. Leszczyńskich 17 - dekoracja architektoniczna				3
11	Muzeum, pl. Metziga 17 - kołatka i uchwyt				1
12	Kamienica, Rynek 15 - dekoracja architektoniczna				1

13	Kamienica, Rynek 16 - rzeźba łabędzia				1
14	Kamienica, Rynek 18 - zespół wystroju i wyposażenia	208/B	26.04.1991	7	6
15	Kamienica, Rynek 32 — dekoracja architektoniczna				1
16	Kamienica, ul. Wolności 17 - wyposażenie				7
17	Lady cechów				4
18	Leszno - Strzyżewice - Dwór - dekoracja architektoniczna, stolarka				4
	Figura przydrożna				1
19	Grota NMP, AL Jana Pawła H				1

Źródło: Raport o stanie zabytków w mieście Leszno- 2004 r. (z uzupełnieniami)

- 1) W kościele św. Mikołaja ogółem objętych ochroną w postaci wpisu do rejestru jest 69 obiektów (48 pozycji). Założono dla nich łącznie 151 kart ewidencyjnych (wykonanych w 1967 i uzupełnień z 1993 r., gdy obiekty wpisywano do rejestru).

Zaginęły kielich, dwa manipularze oraz balustrada komunijna. W celu uzupełnienia ewidencji wnioskuję się wykonanie ok. 40 kart ewidencyjnych.

W 2007 r. do rejestru wpisano zespół sztukaterii ornamentalnych i figuralnych na ścianach i sklepieniu kościoła.

- 2) W kościele św. Jana - objętych ochroną jest 13 obiektów - założono dla nich 25 kart (w 1967 i w 1993 r. uzupełnienia, gdy wpisywano wyposażenie do rejestru). W celu uzupełnienia ewidencji wnioskuję się wykonanie ok. 7 kart ewidencyjnych.

- 3) W kościele p.w. św. Krzyża - objętych ochroną jest 14 obiektów - założono dla nich 26 kart ewidencyjnych (wykonanych w 1967 i uzupełnień z 1997 r., gdy obiekty wpisywano do rejestru). Z kościoła po 1997 roku zaginęły 2 sztuki małych krat okiennych, okiennic dawnej biblioteki oraz metalowych drzwi. W celu uzupełnienia ewidencji wnioskuję się wykonanie ok. 7 kart ewidencyjnych.

W lapidarium - przy kościele znajdują się nagrobki ze zlikwidowanych cmentarzy: ewangelickiego i kalwińskiego, a zgromadzone w latach 50. XX w. Są to pomniki, obeliski i płyty nagrobne. Do rejestru wpisanych jest 50 obiektów (brak precyzyjnego określenia które to są obiekty). Konieczne wydanie nowej, rozszerzającej ochronę decyzji. W lapidarium jest bowiem łącznie ok. 125 obiektów, w tym wmurowane w ściany zewnętrzne kościoła płyty nagrobne w liczbie ok. 40 sztuk. Założonych jest łącznie 115 kart ewidencyjnych.

Konieczne jest uzupełnienie ewidencji i poprawienie części kart z uwzględnieniem jeszcze czytelnych tekstów inskrypcji.

- 4) W kościele w Zaborowie - brak obiektów w rejestrze. W 2000 roku została założona ewidencja. Założone są 22 karty ewidencyjne. Należy wytypować obiekty do wpisu do rejestru.

- 5) W domu przy Rynku 18 - wpisem do rejestru objętych jest 8 obiektów (sztukaterie, piece, schody) - założonych jest 6 kart. Należy wykonać 1 kartę - schodów

3.4. Krajobraz kulturowy (obszarowe wpisy do rejestru zabytków, parki kulturowe, parki krajobrazowe — wykaz).

Obszarowe wpisy do rejestru:

Założenie urbanistyczne miasta Leszna objęte granicą przebiegającą ulicami: Lipową, Waryńskiego (ob. Gen. S. Grota - Roweckiego), Tamą Kolejową, Towarową, Poniatowskiego, Słowackiego, Dąbrowskiego, Westerplatte, Jagiellońską, Estkowskiego (ob. Jana Pawła II), Włodarczaka i 17 Stycznia - łącznie z zabudową obrzeżną wymienionych ulic. Ochroną krajobrazu objęty został obszar położony w promieniu 1 km od granicy zespołu objętego ochroną, a także oś widokowa szosy Rydzyna - Leszno, której dominantą jest wieża kościoła p.w. św. Jana.

W obrębie zespołu staromiejskiego znajdują się cenne przykłady architektury monumentalnej: kościół farny, dawny zbór Jednoty Czeskiej, dawny zbór luterski wraz z lapidarium i ratusz.

W granicach wpisanego założenia znajdują się następujące zespoły:

- dawna osada Leszczynko z końca XIV w. (ograniczona ulicami: Starozamkową i Lipową),
- XVII - wieczny układ przestrzenny zamknięty fortyfikacjami - wraz z relikiami: obwarowań / w obrębie ulic: Poniatowskiego, Słowackiego, Dąbrowskiego, pl. Komeńskiego, Walki Młodych (ob. ul. Świętokrzyska), Armii Czerwonej (ob. Al. Krasińskiego), Wałowej i Kurpińskiego),
- XIX - wieczne zespoły urbanistyczne /ograniczone ulicami: Waryńskiego (ob. Gen. S. Grota - Roweckiego), Tamą Kolejową, Towarową i Poniatowskiego oraz Starozamkową, Raclawicką, Sienkiewicza i 17 Stycznia/,

- XVIII - XIX - wieczne obszary dawnych cmentarzy:

- a) poewangelicki św. Krzyża przy ul. Waryńskiego (ob. Gen. S. Grota - „Roweckiego i Al. Jana Pawła II),
- b) reformowany św. Jana w obrębie ulic: Westerplatte, Jagiellońskiej, Estkowskiego (ob. Jana Pawła II), Komuny Paryskiej (ob. Królowej Jadwigi),
- c) katolicki w obrębie ulic: Estkowskiego (ob. Al. Jana Pawła II), Komuny Paryskiej (ob. Królowej Jadwigi), Włodarczaka,
- d) żydowski /zachowany fragmentarycznie/ przy ul. Estkowskiego (ob. Jana Pawła II).

W strefie objętej ochroną widokową znajdują się reprezentatywne dla epoki obiekty architektury XIX i XX — wiecznej.

Parki kulturowe - brak

Parki krajobrazowe – brak

3.5. Zabytki archeologiczne.

3.5.1. Wykaz stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków.

Na terenie miasta Leszna nie ma stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków.

3.5.2. Wykaz stanowisk o własnej formie krajobrazowej.

Na terenie miasta nie zarejestrowano stanowisk archeologicznych o własnej formie krajobrazowej.

3.5.3. Zestawienie liczbowe zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych łącznie z ich funkcją oraz krótką analizą chronologiczną (opis koncentracji stanowisk archeologicznych - uwarunkowania fizjograficzne).

Podstawową i wiodącą metodą ewidencjonowania stanowisk archeologicznych jest ogólnopolski program badawczo-konserwatorski Archeologiczne Zdjęcie Polski (AZP). Systematyzuje on dotychczasowy zasób wiedzy o rozpoznaniu archeologicznym terenu, poprzez obserwację archeologiczną terenu oraz uwzględnianie informacji zawartych w archiwach, zbiorach muzealnych, instytucjach i publikacjach. Należy jednak pamiętać, że zbiór dokumentacji AZP, reprezentujący ewidencję zasobów archeologicznych, jest otwarty i ciągle uzupełniany w procesie archeologicznego rozpoznania terenu. Do zbioru włączane są informacje o wszystkich sukcesywnie odkrywanych reliktach przeszłości niezależnie od charakteru badań, a także wszystkie bieżące informacje weryfikujące lub uzupełniające dotychczasowe dane. W ten sposób dokumentacja stanowisk archeologicznych utworzona metodą AZP jest źródłem najbardziej aktualnej wiedzy o terenie.

Poniższa tabela prezentuje zasoby archeologicznego dziedzictwa kulturowego na terenie miasta Leszna.

Kategorie faktów osadniczych w obrębie stanowisk							Ilość faktów osadniczych	Ogólna ilość stanowisk archeologicznych
Grodziska	Cmentarzyska płaskie	Osady	Punkty osadnicze	Siady osadnicze	Skarby	Inne		
-	3	19	21	59	2	4	108	60

Miasto Leszno leży w obrębie Wysoczyzny Leszczyńskiej, będącej częścią Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej. W okolicach Leszna występuje najbardziej na południe wysunięty zasięg ostatniego zlodowacenia bałtyckiego, kształtującego współczesne zarysy terenu. Kilka kilometrów na północ występują wzgórza moreny czołowej. Wody wypływające z lodowca, osadzając piaski i żwiry, utworzyły tzw. sandr leszczyński, na którym ulokowane jest miasto. Zasadnienie dzisiejszego miasta Leszna w pradziejach rysuje się wyraźnie słabiej w porównaniu z ościennymi terenami. Na pomocy, w paśmie moreny czołowej o zróżnicowanych formach terenowych, z licznymi akwenami, zlokalizowano znaczną ilość stanowisk archeologicznych. Strefę południową mikroregionu leszczyńskiego utworzoną przez dolinę Rowu Polskiego, z bocznymi dolinkami jej drobnych dopływów, charakteryzuje jeszcze intensywniejsze osadnictwo pradziejowe i wczesnośredniowieczne. Teren samego miasta Leszna był obszarem o znacz-

nie mniej korzystnych warunkach, głównie hydrograficznych, do rozwoju osadnictwa.

Ogółem wystąpiło w granicach miasta 60 stanowisk, w obrębie których zarejestrowano 108 faktów osadniczych. Osadnictwo to nie jest szczególnie intensywne, w 50% są to stanowiska jednoelementowe, czyli stanowią pozostałości z jednego okresu chronologicznego, na 28% stanowisk odkryto ślady osadnictwa z dwóch okresów, a tylko 22% stanowisk to stanowiska wielokulturowe (3-5 faktów osadniczych), na których zachowały się pozostałości świadczące o ciągłości osadniczej na danym stanowisku. Wartość poznawcza tych stanowisk jest zróżnicowana. Pomijając stanowiska archiwalne, co do których nie można było określić ich wartości (10 stanowisk), 60% posiada małą wartość poznawczą, 25% średnią, a tylko 15% (9 stanowisk) to stanowiska o dużej wartości poznawczej. Żadne ze stanowisk archeologicznych z terenu Leszna nie zostało wpisane do rejestru zabytków. Stanowiska archeo-

logiczne zarejestrowane są na obrzeżach miasta, w zasadzie poza strefą zabudowaną, na którą jednak dzisiaj coraz intensywniej wkracza zabudowa, czy to mieszkalna czy przemysłowo-usługowa.

We wschodniej i północnej części miasta stanowią one niewielkie i usytuowane w rozproszeniu, nie rysują się tutaj żadne skupiska osadnicze. Znacznie liczniej występują w zachodniej części miasta, głównie wzdłuż cieków wodnych tutaj płynących (Rów Strzyżewicki). Większe skupisko osadnicze usytuowane jest w południowej części miasta, w terenie urozmaiconym ciekami, pomiędzy Zaborowem a Strzyżewicami (rejon Rowu Henrykowskiego). Zarejestrowano tu osadnictwo z epoki kamienia, bogate osadnictwo kultury przeworskiej oraz z okresu wczesnego średniowiecza.

Najstarsze ślady osadnictwa na terenie aglomeracji leszczyńskiej zostały zarejestrowane w rejonie Zaborowa. Zapoczątkowane zostały już ogólnie w epoce kamienia, znane są również z młodszego jej okresu - neolitu (od 6/5 do 3 tysiąclecia p.n.e.). Na kolejną epokę (wczesną epokę brązu) datowany jest ślad penetracji osadniczej w postaci siekierki brązowej kultury przedłużyckiej (około 2 tys. lat p.n.e.). Z bliżej nieokreślonego miejsca w Lesznie znane jest kolejne znalezisko neolityczne fragmentów ceramiki ludności kultury pucharów lejkowatych - KPL (ok. 3 tys. lat p.n.e.). Na kilku stanowiskach archeologicznych zarejestrowano osadnictwo związane z kulturą łużycką datowaną od ok. 1400 - 400 p.n.e.

(głównie rejon Zaborowa, jednostkowo na Zatorzu i Grzybowie). W Zaborowie odkryto też -jedno z trzech - cmentarzysko ciałopalne kultury łużyckiej, na którym obok malowanych naczyń zarejestrowano szpile, brzytwy z brązu, wędzidło oraz korale i paciorki bursztynowe. Kolejny ważny okres w pradziejach związany jest z kulturą przeworską (ok. 200 p.n.e. - 400 n.e.), która również na terenie Leszna zaistniała, na 21 stanowiskach zlokalizowanych w zasadzie na całym obrzeżu terenu zurbanizowanego. Bogato (ilościowo) reprezentowane jest też osadnictwo z okresu wczesnego średniowiecza w liczbie 25 jednostek (głównie pomiędzy ' Leszczynkiem a Zaborowem oraz pomiędzy Zaborowem i Strzyżewicami i w rejonie Gronowa). Osadnictwo wczesnośredniowieczne w okolicach Leszczynka

związane jest z osadą wiejską egzystującą tu przed założeniem miasta, znaną ze źródeł pisanych. Ślady związane z osadnictwem późnośredniowiecznym i nowożytnym są powszechne i zarejestrowane na całym obrzeżu aglomeracji leszczyńskiej, a wiążą się już z gospodarką rozwijającego się tutaj od połowy XVI w. miasta Leszna.

Prawie wszystkie stanowiska archeologiczne (w świetle badań AZP) zarejestrowane są poza terenem zurbanizowanym. Jednak należy mieć na uwadze, że mające już ponad 350 lat miasto (lokacyjne) nie powstało na surowym korzeniu, lecz wyrosło na bazie wsi średniowiecznej (XIV w. lub jak sądzą niektórzy badacze nawet wcześniejszej). Pod dzisiejszą zabudową miasta zalegają więc, nie do końca rozpoznane jeszcze, historyczne warstwy osadnicze oraz potencjalne zabytki archeologiczne (także pradziejowe i wczesnodziejowe - zważywszy na ich występowanie na przyległych obszarach - oraz nowożytnie), które są sukcesywnie odkrywane, jak np. dwa tzw. skarby: 1. na ul. Lipowej w postaci 46 monet srebrnych z XVI w. oraz 2. na ul. Niepodległości w postaci srebrnych i złotych monet, łyżek i klamry z pól. XVIII w., czy najczęściej odkrywane, powszechnie używane w przeszłości, przedmioty codziennego użytku (fragmenty naczyń). Wszelkiego rodzaju inwestycje (prace ziemne), komunalne czy prywatne, przyczyniają się do odkrywania nowych, nieznanych kart historii miasta, jak to miało miejsce m. in. w przypadku największej inwestycji drogowej ostatnich lat w mieście - budowy trasy W-Z (Al. Jana Pawła II), gdzie odkryto pozostałości zabudowy drewnianej mieszkalno-gospodarczej Przedmieścia Rydzynskiego, fragmenty cmentarzy 3 wyznań oraz ślady fortyfikacji.

ZESTAWIENIE STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH PATRZ ZAŁĄCZNIK Nr 2

4. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego.

4.1. Stan zachowania i obszary największego zagrożenia zabytków

4.1.1. Stan zachowania zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków.

	MIEJSCOWOŚĆ LESZNO - ADRES	OBIEKT	STAN ZACHOWANIA
1	p.w. ŚW. MIKOŁAJA	KOŚCIÓŁ	4/5
2	p.w. ŚW. JANA	KOŚCIÓŁ	4/5
3	jak wyżej	KAPLICA GRUSZCZYŃSKICH	4
4	p. w. ŚW. KRZYŻA	KOŚCIÓŁ	3/4
5	przy kościele Świętego Krzyża	LAPIDARIUM - MUR	3/4
6	ul. Narutowicza 3 1	SYNAGOGA	5
7	Rynek 1	RATUSZ	5
8	Pl. Kościuszki	PAŁAC SUŁKOWSKICH	4/5
9	ul. Bracka 1 /Rynek 20	DOM - KAMIENICA	4

10	ul. Bracka 5	DOM	4
11	ul. Bracka 10	DOM	3
12	ul. Bracka 11	DOM	5
13	ul. Bracka 12	DOM	3/4
14	ul. Chrobrego 3/4	d. HOTEL POLSKI, ob. Miejski Ośrodek Kultury	3
15	ul. Chrobrego 8	DOM	5
16	ul. Chrobrego 11	DOM	
17	ul. Chrobrego 13/14	d. POCZTA, FABRYKA FORTEPIANÓW, ob. DOM	4
18	ul. Chrobrego 25	d. SZKOŁA ŻEŃSKA, ob. DOM	4
19	ul. Chrobrego 27	DOM DZWONNIKA	4/5
20	ul. Chrobrego 32	GIMNAZJUM BRACI CZESKICH	4
21	ul. Chrobrego 34	DOM KAZNODZIEJÓW POLSKICH, ob. PLEBANIA	3/4
22	ul. Chrobrego 35	DOM	4
23	ul. Chrobrego 44	DOM	3
24	ul. Chrobrego 48	DOM	5
25	ul. Grodzka 1 /Słowiańska 14	DOM	5
26	Al. Jana Pawła II 12-14	CMENTARZ ŻYDOWSKI -RELIKT	2
27	Al. Jana Pawła II 14	DOM PRZEDPOGRZEBOWY ob. MUZEUM JUDAISTYCZNE	4/5
28	Al. Jana Pawła II 12	DOM GRABARZA, ob. AGENCJA UBEZPIECZEŃ	5
29	Al. Jana Pawła II 13	OCTOWNIA	3/4
30	ul. Kasprowicza 1	d. STAROSTWO, ob. SĄD OKRĘGOWY	5
31	Pl. Komeńskiego 6	d. SZPITAL SIÓSTR ELŻBIETANEK, ob. siedziba DELEGATURY WVKZ	5
32	ul. Korcza 5	DOM	5
33	ul. Korcza 6	DOM	4
34	ul. Kościelna 5	DOM	3
35	ul. Kościelna 14/15	DOM	4
36	ul. Kasińskiego 2	d. DOM PARAF. GM. EWANGELICKIEJ, ob. SZKOŁA PODSTAWOWA NR1	4
37	ul. Królowej Jadwigi 22	KASYNO OFICERSKIE	5
38	ul. Królowej Jadwigi 22	OGRODZENIE przy KASYNIE	5
39	ul. Królowej Jadwigi 23	DOM	4
40	ul. Królowej Jadwigi 24	DOM	3/4
41	ul. Królowej Jadwigi 29	d. SPICHLERZ	4
42	ul. Królowej Jadwigi 31	DOM	3/4
43	ul. Leszczyńskich 5	DOM	4
44	ul. Leszczyńskich 15	DOM	4/5
45	ul. Leszczyńskich 17	DOM	4/5
46	ul. Leszczyńskich 21	DOM	4/5
47	ul. Leszczyńskich 23	DOM	4
48	ul. Leszczyńskich 25	DOM	3/4
49	ul. Leszczyńskich 27	DOM	3
50	ul. Leszczyńskich 30	DOM	3/4
51	ul. Leszczyńskich 31	DOM	4
52	ul. Leszczyńskich 33	DOM	4
53	ul. Leszczyńskich 38	DOM	3
54	ul. Leszczyńskich 46	DOM	4
55	ul. Lipowa 32	DOM	4
56	ul. Lipowa 32	OGRODZENIE	5
57	ul. Łaziebną 2	DOM	3/4
58	ul. Łaziebną 6	DOM	4

59	ul. Łaziebna 9	DOM	3
60	ul. Łaziebna 26	DOM	4
61	ul. Łaziebna 27	DOM	3
62	ul. Łaziebna 28	DOM	4
63	Pl. Metziga 13	DOM	4
64	Pl. Metziga 16	DOM, ob. MUZEUM	5
65	Pl. Metziga 17	d. PASTORÓWKA, ob. MUZEUM	5
66	Pl. Metziga 21	d. EWANGELICKI SZPITAL SW. JERZEGO, ob. DOM	3/4
67	ul. Narutowicza 1	KAMIENICA	4/5
68	ul. Narutowicza 8	DOM	3/4
69	ul. Narutowicza 10	DOM	4
70	ul. Narutowicza 13	DOM	4
71	ul. Narutowicza 17	DOM	3
72	ul. Narutowicza 18	DOM	4
73	ul. Narutowicza 19	DOM	3/4
74	ul. Narutowicza 26	DOM	4
75	ul. Narutowicza 30	DOM	3
76	ul. Narutowicza 33	DOM	5
77	ul. Narutowicza 47	BUDYNEK GOSPODARCZY (prawdopodobnie uboju rytualnego)	3/4
78	ul. Narutowicza 49	DOM	4
79	ul. Narutowicza 59	DOM	5
80	ul. Narutowicza 69	SIEDZIBA BRACTWA KURKOWEGO z OGRODEM, ob. CENTRUM KULTURY i SZTUKI	4
81	ul. Narutowicza 73	DOM arch. GARTNERA	3/4
82	ul. Niepodległości 3	DOM	5
83	ul. Niepodległości 5	DOM	3/4
84	ul. Niepodległości 44	WILLA	4
85	Nowy Rynek 38	KAMIENICA	4
86	ul. Ofiar Katynia 1	DOM	4
87	ul. Paderewskiego 5	WILLA	5
88	ul. Paderewskiego 8	WILLA	5
89	ul. Przemysłowa 10	WILLA, ob. URZĄD MIASTA LESZNA	
90	ul. Przemysłowa	ZESPÓŁ PAROWEGO MŁYNA	4
91	ul. Racławicka 1	ZESPÓŁ KOSZAROWY (23 BUDYNKI)	5
92		SZTAB I ARESZT, ob. BUD. LOGISTYKI (1)	4
93		BUDYNEK MIESZKALNY PODOFICERÓW, ob. SZTAB (2)	4
94		KASYNO (3)	3/4
95		BUDYNEK, ob. NOWA KANTYNA	5
96		UJEŹDŹALNIA, ob. GARAŻE (22)	4
97		BLOK KOSZAROWY (15)	4
98		GARAŻE (20)	4
99		ŁAŹNIA NOWA	4
100		UJEŹDŹALNIA, ob. SALA SPORTOWA	5
101		BLOK KOSZAROWY (8)	4
102		REMIZA DZIAŁ (19)	5
103		STAJNIA, ob. GARAŻE (16)	4
104		STAJNIA, ob. GARAŻE i MAGAZYN (17)	4
105		STAJNIA, ob. GARAŻE, MAGAZYN SPRZĘTU (18)	4
106		BLOK KOSZAROWY (12)	4
107		BLOK KOSZAROWY (11)	4

108		BLOK KOSZAROWY (10)	4
109		BLOK SZTABOWY, ob. IZBA CHORYCH (9)	4
110		BLOK KOSZAROWY (6)	4
111		BLOK KOSZAROWY (7)	4
112		PRALNIA (5)	4
113		KASYNO PODOFICERSKIE i KUCHNIA, ob. STOŁÓWKA i KUCHNIA (4)	5
114		OGRODZENIE z BRAMAMI	4
115	Rynek 2	KAMIENICA	5
116	Rynek 4	KAMIENICA	4
117	Rynek 5	KAMIENICA	4
118	Rynek 6	KAMIENICA	4/5
119	Rynek 7	KAMIENICA	5
120	Rynek 8	KAMIENICA	4
121	Rynek 9	KAMIENICA	4
122	Rynek 10	KAMIENICA	3/4
123	Rynek 11	KAMIENICA	3
124	Rynek 14	KAMIENICA	4
125	Rynek 15	KAMIENICA	4/5
126	Rynek 16	KAMIENICA	4/5
127	Rynek 19	KAMIENICA	4
128	Rynek 22	KAMIENICA	4
129	Rynek 23	KAMIENICA	4
130	Rynek 28	KAMIENICA	5
131	Rynek 29	KAMIENICA	5
132	Rynek 32	KAMIENICA	4/5
133	Rynek 33	KAMIENICA	3/4
134	Rynek 38	KAMIENICA	4
135	ul. Sienkiewicza 8	KAMIENICA z OFICYNĄ	3
136	ul. Skarbowa 1	BUDYNEK FABRYKI ODZIEŻY	5
137	ul. Słowiańska 5	KAMIENICA	4
138	ul. Słowiańska 9	KAMIENICA	5
139	ul. Słowiańska 19	KAMIENICA	3/4
140	ul. Słowiańska 22	KAMIENICA	4
141	ul. Słowiańska 25	KAMIENICA	3/4
142	ul. Słowiańska 26	URZĄD POCZTY	4
143	ul. Słowiańska 32	KAMIENICA	3/4
144	ul. Słowiańska 35	KAMIENICA	3/44
145	ul. Słowiańska 44	KAMIENICA	4
146	ul. Słowiańska 46	KAMIENICA	3/4
147	ul. Słowiańska 55	WILLA	4
148	ul. Słowiańska 59	WILLA	5
149	ul. Średnia 4	DOM	3
150	ul. 17 Stycznia 1	WILLA z OGRODEM	4
151	ul. 17 Stycznia 11	WILLA z OGRODEM	4
152	ul. Święciechowska 10	WILLA z RELIKTEM OGRODU	4
153	ul. Strumykowa 1	WIATRAK	5
154	ul. Strumykowa 3	WIATRAK	3/4
155	ul. Wałowa 3	d. ZESPÓŁ LECZNICZY BETHEL, ob. SZKOŁA MUZYCZNA	4
156	ul. Wałowa 5/6	ZESPÓŁ BUDYNKÓW STRAŻY POŻARNEJ, ob. URZĄD MIASTA	5
157		BUDYNEK STRAŻY	5
158		WSPINALNIA	4
159	ul. Wałowa 13	KAMIENICA	4

160	ul. Wolności 2	DOM	4
161	ul. Wolności 4	DOM	3
162	ul. Wolności 8	DOM	4/5
163	ul. Wolności 30	DOM	5
164	ANTONINY ul. Mickiewicza 10	ZESPÓŁ DWORSKI	4
165		DWÓR	4
166		PARK DWORSKI	4
167		STAJNIA	5
168		STODOŁA	5
169		MAGAZYN	5
170		OBORA	4
171		MAGAZYN	3
172		OBORA-MAGAZYN	4
173	LESZNO STRZYŻEWICE ul. Przejazdowa 14	ZESPÓŁ DWORSKO-FOLWARCZNY	4
174		DWÓR	4
175		PARK DWORSKI	2
176		FOLWARK	4
177		CHLEWIA	4
178		STAJNIA i BUKACIARNIA	4
179		OBORA	4
180	LESZNO ZABOROWO, ul. Czarnoleska	ZESPÓŁ KOŚCIOŁA EWANGELICKIEGO	4/5
181		KOŚCIÓŁ POEWANGELICKI	3
182		KAPLICA CMENTARNA	5
183		CMENTARZ POEWANGELICKI	5
184		CMENTARZ	3

Źródło: WERYFIKACJA STANU ZACHOWANIA -2008 r.

LEGENDA:

1. Bardzo zły
2. Zły
3. Dostateczny
4. Dobry
5. Bardzo dobry

Analiza stanu zachowania obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz wnioski:

1) kościołów:

- kościół parafialny p.w. Św. Mikołaja - obiekt w stanie bardzo dobrym,
- kościół parafialny p.w. Św. Jana - w kaplicy Gruszczyńskich przylegającej do kościoła widoczne jest zawilgocenie ścian zewnętrznych. Konieczne jest ich odsolenie i osuszenie.
- kościół p.w. Św. Krzyża z murem lapidarium - zadawalający stan kościoła, zawilgocone mury przyziemia; dalszego remontu wymaga mur lapidarium, wykonano nowy dach, skuto tynki i osuszono fundamenty.
- kościół w Zaborowie — w obiekcie zniszczone są podwaliny, osiadłe ściany obwodowe, ugięte stropy empor, widoczne jest także odchylenie wieży powyżej ścian korpusu kościoła, wymagany jest remont kapitalny.
- ewangelicki cmentarz w Zaborowie został przekształcony na katolicki, obiekt czynny.

2) obiektów użyteczności publicznych:

- dawne gimnazjum Braci Czeskich, ul. Chrobrego 32 - obiekt po Archiwum Państwowym, przeznaczony do remontu na cele mieszkalne i biurowe. W pierwszej kolejności należy odwilgocić ściany przyziemia
- dawna pastorkówka — ob. siedziba Muzeum Okręgowego — utrzymana w stanie bardzo dobrym
- Synagoga - oddział Muzeum Okręgowego - stan bardzo dobry
- dawny dom modlitwy, ul. Średnia 4 - użytkowany jako budynek mieszkalny, wymaga pilnego remontu pokrycia dachu oraz wyrzuczonej ściany zewnętrznej od granicy zachodniej oraz remontu elewacji.
- dawny dom przedpogrzebowy i relikwiarz cmentarza żydowskiego (ob. Oddział Judaistyczny Muzeum Okręgowego) i dom grabarza (ob. Agencja Ubezpieczeń) - stan bardzo dobry.
- Ratusz - stan dobry, obiekt po remoncie, lecz odsolenia i odświeżenia wymaga elewacja
- Pałac Sułkowskich — stan obiektu dobry; wykonany został remont dachu
- dawna strzelnica Bractwa Kurkowego - stan obiektu ogólnie dobry, konieczna jest wymiana pokrycia dachowego.

- dawny Hotel Polski ob. biblioteka - osłabione ściany konstrukcyjne, wybrzuszenie ściany zachodniej i zachwianie statyki budynku, ugięta więźba, ubytki w poszyciu dachu, konieczna ekspertyza konstrukcyjna i remont kapitalny.
 - koszary wojskowe, ul. Raclawicka - zachowany układ przestrzenny z nieznacznymi przekształceniami, ogólnie stan zachowania obiektów dobry, część budynków ze śladami zawilgoceń, część wymaga drobnych napraw.
 - Sąd Rejonowy - willa, ul. Kasprowiczka I - stan bardzo dobry, w latach 2005-2007 wymieniono pokrycie dachowe, przeprowadzono remont elewacji i wnętrza.
 - Dawna Straż Pożarna - budynek z wieżą i wspinaczą - stan ogólnie dobry, budynek główny zaadaptowany na cele administracyjne; obiekt w trakcie remontu.
 - Poczta - stan dobry - wnętrze przebudowane.
 - willa, ul. Niepodległości 44 - stan obiektu dobry
 - dawny Szpital Św. Jerzego, pl. Metziga — ob. dom parafialny i obiekt mieszkany — wymaga przeprowadzenia remontu kapitalnego ścian poprzedzonego badaniami architektonicznymi, założenia izolacji przeciwwilgociowej, wymiany pokrycia dachowego.
 - kasyno oficerskie wraz z ogrodzeniem, ul. Królowej Jadwigi 22 — stan bardzo dobry
- 3) zabytków techniki:
- octownia — obiekt nieużytkowany, wymaga zagospodarowania i przeprowadzenia niezbędnych prac remontowo-adaptacyjnych, uszczelnienia dachu, opierzeń i rynien spustowych, remontu stolarki okiennej.
 - zespół młyna parowego, ul. Przemysłowa - ogólnie stan obiektu dobry, obiekt ma być zaadaptowany na centrum handlowo - usługowo - kulturalne.
 - wiatraki - koźlaki - jeden w stanie bardzo dobrym; drugi - ogólnie dostępny (dziurawe ogrodzenie), nie zabezpieczony (otwarte drzwi), następuje dewastacja wnętrza, widoczne uszkodzenia podwaliny, szalowania ścian, śmig, pokrycia dachu. Obiekt wymaga pilnego zabezpieczenia.
- 4) budynków mieszkalnych:
- na ok. 100 budynków mieszkalnych znajdujących się w rejestrze zabytków zdecydowana większość to obiekty prywatne. Część stanowi własność miasta i pozostaje w zarządzie Miejskiego Zakładu Budynków Komunalnych. Nieliczne są własnością Skarbu Państwa i kościelną. Część mieszkań komunalnych przechodzi w drodze wykupu, w ręce prywatne. Stan techniczny obiektów jest zróżnicowany. Część z nich wymaga naprawy tynków elewacji, uszczelnienia dachów, wykonania izolacji przeciw wilgociowej.
- W bardzo złym stanie są domy przy ul. Brackiej

10, Kościelnej 5, Łaziebnej 9, oraz przy ul. Średniej 4 (dawny dom modlitwy) - wszystkie domy - wł. prywatna.

5) Terenów zielonych:

Planty, cmentarze i parki nie są wpisane indywidualnie do rejestru, jednakże stanowią istotne elementy układu urbanistycznego:

- cmentarze: ewangelicki, reformowany i katolicki zamienione zostały na parki i są na bieżąco pielęgnowane; żydowski - zachowany w stanie reliktowym, uporządkowany.
- relikty dawnych obwałowań w postaci wałów ziemnych i fosy - zachowały się jedynie w pomocnej części miasta, w okolicach pałacu Sułkowskich, przy ul. Poniatowskiego, Słowackiego, Mickiewicza. Konieczna jest pielęgnacja zieleni i usunięcie betonowego płotu.
- parki dworskie - w Antoninach - stan zachowania dobry; w Strzyżewicach - starodrzew zachowany w stanie szczątkowym, prace porządkowe prowadzone sporadycznie, park wymaga rewitalizacji i ogrodzenia.

Wszystkie prace przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków wymagają pozwolenia Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków po uprzednim uzgodnieniu ich zakresu w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków, Delegaturze w Lesznie.

4.1.2. Stan zachowania zabytków ruchomych.

W kościele p.w. Św. Mikołaja od 2000 roku prowadzono w kościele prace konserwatorskie wyposażenia. Wykonano konserwację całego wyposażenia.

W kościele p.w. Św. Jana - stan zachowania obiektów dobry

W kościele p.w. Św. Krzyża - stan obiektów wpisanych do rejestru oraz znajdujących się poza rejestrem - ogólnie dobry.

W lapidarium - ogólnie nagrobki zachowane są w stanie zadawalającym; część obelisków pokrytych jest glonami i wymagają oczyszczenia. Kilka płyt wmurowanych w ściany kościoła zachowanych jest fragmentarycznie.

4.1.3. Stan zachowania zabytków archeologicznych oraz istotne zagrożenia dla zabytków archeologicznych.

W myśl art. 6 pkt 3 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. O ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568) wszystkie zabytki archeologiczne - bez względu na stan zachowania podlegają ochronie i opiece.

Najlepiej zachowane są stanowiska archeologiczne położone na nieużytkach, terenach niezabudowanych oraz terenach zalesionych, gdzie ingerencja człowieka w substancję zabytkową stanowiska jest najmniejsza. Stan zachowania nawarstwień kulturowych w obrębie stanowisk najczęściej jest trudny do określenia. Ustala się go przy okazji badań rozpoznawczych (powierzchniowych i sondażowych), planowych badań naukowych czy badań ratowniczych.

czych przy realizacji inwestycji.

Aktualnie zagrożeniem dla stanowisk archeologicznych są głównie inwestycje budowlane i przemysłowe. Istotne zagrożenie dla zachowania substancji zabytkowej stanowisk archeologicznych zlokalizowanych w obrębie pól uprawnych stanowi głęboka orka. Niektóre zagrożenia pojawiły się w ciągu ostatnich lat, jak na przykład działalność tzw. poszukiwaczy skarbów z wykrywaczami metali, których rozmiarów nie potrafimy ocenić. Działalność ta szczególnie zagraża cmentarzyskom. Wiele zagrożeń wynika z przyspieszonego rozwoju gospodarczego - użycie ciężkiego sprzętu w rolnictwie, rozwój budownictwa na obrzeżach miast, budowa dróg, uzbrojenie terenu. A zatem podstawowym zagrożeniem dla stanowisk archeologicznych oraz nawarstwień kulturowych są wszelkie inwestycje związane z zabudowaniem i zagospodarowaniem terenu, które wymagają prowadzenia prac ziemno-budowlanych.

Aby zapobiec zniszczeniu stanowisk archeologicznych, prace ziemne prowadzone w strefie ochrony stanowisk archeologicznych wymagają prowadzenia prac archeologicznych w zakresie uzgodnionym z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w Poznaniu, Delegaturą w Lesznie. Jest to szczególnie ważne podczas takich inwestycji jak budowa obwodnic, dróg, zbiorników, kopalń kruszywa, gdyż inwestycje te z uwagi na szerokopłaszczyznowy charakter prac ziemnych, w bezpowrotny sposób niszczą substancję zabytkową i obiekty archeologiczne. W ostatnich kilku latach obserwuje się w Lesznie ogromny przyrost gruntów miejskich zagospodarowywanych pod budownictwo jednorodzinne, zlokalizowane głównie na obrzeżach dotychczasowej zabudowy, m. in. na Gronowie, Grzybowie, Zaborowie. Na większości tych terenów, dotychczas najbardziej dostępnych do badań AZP, zarejestrowano stanowiska archeologiczne, które przy realizacji tych inwestycji są narażone na zniszczenie.

Samo miasto Leszno ma wysoki stopień zurbanizowania. Zabytkowy układ urbanistyczny miasta jest wpisany do rejestru zabytków. Fakt ten nakazuje szczególną ochronę nawarstwień kulturowych w jego obrębie (pradziejowych, średniowiecznych i nowożytnych).

Przebudowa układów urbanistycznych (jak również założeń pałacowo-parkowych) prowadzi często do naruszenia średniowiecznych i nowożytnych nawarstwień kulturowych. W związku z tym wszystkie prace ziemne wymagają jednoczesnego prowadzenia badań archeologicznych. Wyniki badań często stanowią jedyną dokumentację następujących po sobie epizodów osadniczych na tym terenie. Pozwalają skorygować, uszczegółowić i potwierdzić dane ze źródeł pisanych. Pozyskany w trakcie badań materiał ruchomy umożliwia uzupełnienie danych o kulturze materialnej mieszkańców.

4.1.4. Obszary największego zagrożenia dla zabytków w mieście,

a) nieruchomości

Gmina miejska Leszno oprócz częściowych (44 uchwalonych i 8 w przygotowaniu) miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego nie posiada ogólnego planu będącego prawem miejscowym. Fakt ten z punktu widzenia ochrony konserwatorskiej jest istotnym zagrożeniem dla zabytków nieruchomości figurujących w ewidencji WKKZ. Bowiem ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy jest jedną z czterech form ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Pozostałe - wpis do rejestru zabytków, dotyczy części obiektów na terenie miasta, zaś uznanie za pomnik historii i utworzenie parku kulturowego, obecnie miasta nie dotyczy. Fakt ten może mieć negatywne następstwa w postaci przekształceń przestrzennych.

Krajobraz miasta z wszelkimi wytworami kultury materialnej i układem urbanistycznym narażony jest na;

- intensywną eksploatację w warunkach braku konserwacji prowadzącej do technicznego zużycia;
- nie poprzedzone rozpoznaniem przekształcanie obiektów w wyniku ich przebudowy, wymiany poszczególnych elementów lub zmiany wystroju;
- zniekształcenie lub zatarcie relacji przestrzennych w wyniku zasłonięcia nowymi, budowlami, elementami, reklamami, itp.;
- zakłócenie relacji urbanistycznych w wyniku zmiany proporcji, związanej przeważnie z przerostem formy elementów nowo projektowanych;
- wymiana materiałów na dostępne i tanie, ale najczęściej niezgodne z charakterem obiektu;
- zmiana wielkości działki przynależnej;
- wprowadzanie bądź likwidowanie zabudowy gospodarczej, ogrodzeń, zieleni użytkowej i ozdobnej, itp.;
- zmiany organizacji ruchu ulicznego, przebudowy ulic;
- świadome niszczenie i wandalizm.

Pewnym niebezpieczeństwem jest degradacja zabytkowej substancji spowodowana wymogami współczesnej cywilizacji. Wymiana historycznej tkanki budynków w postaci oryginalnych drewnianych stolarek okiennych i drzwiowych, ceramicznego pokrycia dachowego, przebudowa oficyn czy budynków tylnych kamienic oraz innych budynków na podwórkach, a także pozbawianie budynków ich pierwotnych dekoracji architektonicznych negatywnie wpływa nie tylko na same obiekty, ale także na zabytkowe wnętrza miasta, widoczne jest to zwłaszcza na terenie Zaborowa. Zachowany jest tam układ dawnego miasta (później wsi), oraz usytuowanie domów i innych obiektów na działkach, ale w dużej ilości obiektów wymieniono stolarkę, zmieniono wielkość otworów okiennych, wymieniono tynki, pozbawiając ich detalu oraz pokrycie

dachów. Dodatkowo przez niekontrolowane rozbudowy został zniekształcony zabytkowy wizerunek zabudowy.

- Brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla Śródmieścia
- wymiana zabudowy mieszkalnej w dawnej dzielnicy żydowskiej [nie do końca przemysłowa forma nowych obiektów spowodowała zmiany w przestrzeni i utratę klimatu tego miejsca]
- zagrożony jest teren - otoczenie zespołów dworsko-parkowo-folwarcznych (Antoniny, Strzyżewice, Zaborowo, Grzybowo) nową zabudową. Bezpośredni obszar powinien być wyłączony z zabudowy. Problem ten dotyczy otoczenia cmentarzy, terenów leśnych czy ogrodów działkowych. Należy tu pamiętać o osiach widokowych, wnętrzach i zachowaniu dominant krajobrazowych oraz terenów zielonych. Nowa zabudowa nie może być dysharmonijna w stosunku do otoczenia
- dewastacja zieleni w parkach miejskich, przy ulicach, skwerach, na terenie plantów oraz w lasach. Potrzebna pielęgnacja i uzupełnianie ubytków
- niebezpieczeństwo powstania zakłóceń w strefie panoram widokowych miasta przez nie dostosowanie proporcji zabudowy do istniejącej historycznej substancji i lokalizację obiektów wielkokubaturowych
- w czasie inwestycji niebezpieczeństwo zniszczenia relikwów i zabytków K. archeologicznych, zwłaszcza przy budowie dróg oraz obiektów o dużej kubaturze/powierzchni
- niebezpieczeństwo zniszczenia bądź zakłócenia układu Zaborowa, poprzez dogęszczanie zabudowy i budowę nowych obiektów - teren atrakcyjny inwestycyjnie.
- niewłaściwa zabudowa w pobliżu „wsi” Gronowo może zakłócić charakter: istniejącej zabudowy oraz zniszczyć tereny otwarte na południe od tej dzielnicy.

Niebezpieczne jest również zanieczyszczenie powietrza. Istotny udział w tym mają indywidualne gospodarstwa domowe z ogrzewaniem domów na węgiel. Dużo takiego ogrzewania występuje na terenie Starego i Południowego Śródmieścia. Należy dążyć do zmiany nośnika energii, na bardziej ekologiczne. Zanieczyszczenie powietrza powoduje również degradację obiektów zabytkowych. Rolą władz miejskich jest tworzenie warunków technicznych i finansowych dla zmiany systemu ogrzewania w gospodarstwach domowych (wsparcie finansowe).

Problem systemu transportowego - ograniczenie emisji szkodliwych substancji ze źródeł komunikacyjnych. Wyprowadzenie ruchu poza miasto poprzez budowę obwodnic drogowych dla Leszna (projektowana, mająca powstać w najbliższych latach droga ekspresowa S-5); upłynnienie ruchu drogowego w mieście, modernizacja taboru komunikacji publicz-

nej, rygorystyczne przestrzeganie wymagań co do stanu technicznego pojazdów. Miasto będzie dążyło do realizacji „Polityki Klimatycznej Polski — Strategia redukcji gazów cieplarnianych w Polsce do roku 2020”.

Z ochroną zabytków nierozzerwalnie związana jest ochrona przyrody.

Na szczególną uwagę zasługuje zapis w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Leszna” o wyłączeniu z zabudowy ekosystemów leśnych, wodnych, łąkowych i bagiennych oraz terenów, gdzie znajdują się pomniki przyrody. Ochrona zasobów przyrody powinna dotyczyć nie tylko samego Leszna, ale również obszarów bezpośrednio graniczących z miastem.

Oprócz ochrony pojedynczych lub grup drzew takich jak dęby, cisy, należało by objąć ochroną krajobrazu - obszar pomiędzy ulicami Narutowicza, al. Słowackiego i ul. Mickiewicza, obejmujący Plac Kościuszki z parkiem o bogatym drzewostanie oraz al. Słowackiego również z bogatym, różnorodnym drzewostanem i z najlepiej zachowanym i największym fragmentem wałów ziemnych otaczających w przeszłości miasto (tzw. plantów), bo stały się one również miejscem lęgów wielu gatunków ptaków w centrum miasta. Planty wraz z parkiem oprócz niewątpliwych wartości zabytkowych stały się istotnym elementem równowagi przyrodniczo-ekologicznej w zabytkowym śródmieściu.

Ochrona przyrody i krajobrazu oraz powietrza winna być realizowana poprzez cele krótkookresowe i długoterminowe takie jak:

- Ochrona i rozwój systemu zieleni miejskiej;
- Ochrona istniejącej sieci obszarów chronionych i rozwój systemu obszarów chronionych;
- Edukacja ekologiczna społeczeństwa w zakresie ochrony przyrody;
- Ochrona powietrza i gospodarka ciepła;
- Emisja komunikacyjna i przemysłowa.

Odpowiedzialni za te działania na terenie miasta są: Urząd Miasta Leszna, zakłady pracy, Wspólnoty Mieszkaniowe, podmioty gospodarcze, Wojewoda, administratorzy budynków. MPEC, Urząd Marszałkowski, Urząd Wojewódzki, Miejski Zarząd Zieleni, Konserwator zabytków.

b) ruchomych

Największym zagrożeniem dla obiektów ruchomych jest niewłaściwie przeprowadzona konserwacja, użytkowanie (niewłaściwa instalacja elektryczna, wilgoć), a także brak właściwego zabezpieczenia przed pożarem i złodziejami.

Z tych powodów istnieje potrzeba założenia instalacji przeciw włamaniowej i przeciwpożarowej w czterech kościołach parafialnych na terenie miasta Leszna, znajdujących się w rejestrze zabytków, a mianowicie: Ś w. Mikołaja, Ś w. Jana, Ś w. Krzyża oraz NMP Wniebowziętej w Zaborowie.

c) archeologicznych

Największym zagrożeniem dla stanowisk archeologicznych (znanych i nierozpoznanych) oraz na-

warstwień kulturowych na terenie gminy Leszno, są jak już wspomniano wcześniej, wszelkie inwestycje związane z zabudowaniem i zagospodarowaniem terenu, które wymagają prowadzenia szerokopłaszczyznowych (lecz również wąskoprzestrzennych) prac ziemno-budowlanych. Należą do nich między innymi planowane na najbliższe lata inwestycje (zarówno komunalne jak i prywatne):

- kompleksowa przebudowa ul. Chrobrego
- kompleksowa przebudowa ul. Dworcowej
- modernizacja ulic w Zaborowie (ul. Sosnowa, Wiewiórkowa, Tkacka, Snycerska, Solna)
- modernizacja ulic w Gronowie
- modernizacja drogi nr 323 (ul. Okrężna do granic miasta w Zaborowie)
- budowa 5 budynków socjalnych na ul. Łowieckiej (Gronowo)
- budownictwo jednorodzinne na obrzeżach miasta (m. in. Grzybowo, Zaborowo)
- budowa Centrum Handlowego na ul. Królowej Jadwigi

W celu ochrony stanowisk archeologicznych oraz pradziejowych, średniowiecznych i nowożytnych nawarstwień kulturowych niezbędne jest uzgadnianie oraz wypełnianie przez inwestorów wymogów konserwatorskich określonych przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Poznaniu, Delegaturę w Lesznie.

4.2. Uwarunkowania wynikające ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Leszna (wynikająca ze studium ochrona zabytków nieruchomych i dziedzictwa archeologicznego).

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Leszna — Uchwała Rady Miejskiej Leszna nr XIX/210/2000 z dnia 9 marca 2000 r.

W 2006 r. podjęto ocenę aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Leszna oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta Leszna Uchwałą Rady Miejskiej Leszna nr XL/496/2006 z dnia 5 października 2006 r.

- Uchwałą Rady Miejskiej Leszna nr XXXVIII/476/2006 z dnia 29 czerwca 2006 r. uchwalono zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Leszna w rejonie ul. Okrężnej, AL Konstytucji 3 Maja i torów PKP w Lesznie
- Uchwałą Rady Miejskiej Leszna nr XIX/215/2008 z dnia 21 lutego 2008 r. uchwalono zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Leszna w rejonie ul. Wilkowickiej, Poznańskiej, Fabrycznej, Zaczysze i torów PKP w Lesznie
- Uchwałą Rady Miejskiej Leszna nr XXIII/257/2008 z dnia 26 czerwca 2008 r. przystąpiono do sporządzania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Leszna w rejonie ul. Wróblew-

skiego, Królowej Jadwigi, Dąbrowskiego i Niepodległości w Lesznie

- Uchwałą Rady Miejskiej Leszna nr XXIII/258/2008 z dnia 26 czerwca 2008 r. przystąpiono do sporządzania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Leszna w rejonie ul. Przemysłowej i terenów kolejowych w Lesznie
- Uchwałą Rady Miejskiej Leszna nr XXIII/259/2008 z dnia 26 czerwca 2008 r. przystąpiono do sporządzania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Leszna w rejonie centrum w Lesznie

W rozdziale 3 i 4 (Studium....Ocena wartości środowiska kulturowego) zapisano „Wytoczne konserwatorskie” oraz „Strefy ochrony konserwatorskiej”, w których określono zasady i metody ochrony obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz ujętych w ewidencji konserwatorskiej, w tym również zabytków archeologicznych.

Na terenie miasta Leszna wyodrębniono 4 strefy ochrony konserwatorskiej:

- historycznej struktury przestrzennej
- krajobrazu kulturowo - przyrodniczego
- ekspozycji miasta Leszna
- archeologicznej

Współczesne miasto Leszno posiada dobrze zachowany historyczny układ przestrzenny, odzwierciedlający kolejne fazy rozwoju miasta. W pkt 4.5 przedstawiono: szczegółowe zalecenia konserwatorskie dla terenów w granicach ochrony historycznej struktury przestrzennej:

- obszaru miasta - XV-wiecznego - najbardziej wartościowego z punktu widzenia nauki i turystyki, dziedzin które powinny ze sobą współpracować i wzajemnie stymulować swój rozwój. Obszar winien przede wszystkim służyć mieszkalnictwu, usługom turystycznym, drobnemu handlowi i rzemiosłu.
- terenu dawnej osady Leszczyńsko. Z pozostałościami XIV-wiecznego układu owalnicowego i zabudową z pól. XIX i pocz. XX wieku. Leszczyńsko posiada silne tradycje manufaktur garbarskich, warsztatów kuśnierskich i tkackich. Obok funkcji mieszkaniowej obszar powinien stanowić zaplecze dla rzemiosła i drobnej wytwórczości, którą powinno się ograniczać w strefie śródmiejskiej.
- obszaru ochrony tradycji miasta nowożytnego z terenem zamku, XVII-wiecznego ufortyfikowanego miasta i terenem dawnych ogrodów zamkowych - obszaru miasta, które wiąże się z okresem największej świetności w historii Leszna. Wszelkie inwestycje powinien cechować pewien rozmach, mieszkania, gastronomia i hotelarstwo winny mieć podwyższony standard. Najważniejszą sprawą w tej strefie powinna być rewitalizacja Plantów Miejskich. Ponadto zachowanie rangi pałacu Sułkow-

skich, rewitalizacja parku przy pałacu, rewitalizacja placu Metziga, dawnych ogrodów zamkowych i terenu zespołu szkół i warsztatów.

- obszaru ochrony wartości XIX-wiecznego miasta przemysłowego. Prowadzone tu działania winny mieć charakter zachowawczy, obiekty przemysłowe powinny w miarę możliwości zachować swe pierwotne funkcje, a przy ich zmianie należy starać się o zachowanie w jak największym stopniu cech zabytkowych. Wille powinny przyjmować funkcje reprezentacyjne i biurowe. Częściowo można wykorzystać te tereny do celów turystycznych i edukacyjnych.

- pozostałego obszaru w historycznej strukturze przestrzennej z:

terenem dawnych nekropolii
terenami tradycji wojskowej z XIX i 1 połowy XX wieku

terenami XIX - wiecznej zwartej zabudowy miejskiej

terenami XIX - wiecznej rozproszonej zabudowy jednorodzinnej i willowej centrum szkolnym

terenami rozproszonej zabudowy jednorodzinnej i willowej z okresu międzywojennego

W odróżnieniu od wcześniejszych obszarów tereny te podlegają ciągłym zmianom, posiadają ogromny potencjał mieszkaniowy (kamienice czynszowe, domy jednorodzinne i wille). Rozwój budownictwa i infrastruktury komunikacyjnej stanowi zagrożenie dla substancji zabytkowej. Należy przeto nie uszczuplać tej substancji i harmonijnie łączyć stare z nowym. Dawne nekropolie ob. parki powinny być zrewitalizowane i wraz z innymi terenami zielonymi w pełni służyć odpoczynkowi mieszkańców (jeden program dla terenów zielonych). W tereny już gęsto zabudowane winno się wprowadzić usługi, administrację i hotelarstwo, co będzie kontynuacją międzywojennych tradycji i miejsca.

- zespołu urbanistycznego Zaborowa - o samodzielnej XVIII — wiecznej tradycji, nadal zachowującego funkcjonalną odrębność historyczną i swoją tożsamość, którą należy bezwzględnie chronić.
- terenu wsi Gronowo — z częściowo zachowanym rozplanowaniem i wiejskim charakterem. Nowa zabudowa powinna nawiązywać do starych tradycji.
- zapisy dotyczące obiektów architektury wpisanej do rejestru zabytków

Obiekty architektury wpisane do rejestru zabytków na terenie historycznego układu urbanistycznego „objęte są wszelkimi rygorami prawnymi wynikającymi z treści odpowiednich aktów prawnych, w tym przede wszystkim ustawy o ochronie dóbr kultury. Wszelkie prace remontowe, zmiany własności, zmiany funkcji i przeznaczenia obiektu wymagają pisemnej zgody Wojewódzkiego Konserwatora

Zabytków”.

- zapisy dotyczące ochrony konserwatorskiej obiektów znajdujących się w ewidencji WKZ
W stosunku do historycznej zabudowy mieszkalnej objętej ochroną konserwatorską znajdujących się w ewidencji WKZ „należy zasięgnąć opinii WKZ, który określi dopuszczalność prowadzonych prac, ich zakres i zalecaną formę architektoniczną. Dla budynków ujętych w ewidencji, a nie wpisanych do rejestru dopuszcza się wymianę zabudowy w przypadku, gdy jest to uzasadnione względami technicznymi lub planistycznymi, po uprzednim uzyskaniu akceptacji WKZ”.

„Obszar śródmiejski może podlegać przekształceniom ze szczególnym uwzględnieniem gabarytów obiektów harmonizujących z zabudową historyczną”.

- zapisy dotyczące ochrony zabytków archeologicznych

„Osobnym zagadnieniem ochrony konserwatorskiej jest wymóg konsultowania z WKZ wszelkich prac ziemnych prowadzonych na obszarach stanowisk archeologicznych. Rozpoznane i zinventaryzowane stanowiska archeologiczne stanowią dobro kultury i są objęte ochroną konserwatorską”.

4.3. Uwarunkowania wynikające z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta Leszna

Leszno nie posiada Gminnego Planu Zagospodarowania Przestrzennego. Obowiązują 44 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla fragmentów i części miasta. Ponadto przystąpiono do sporządzenia 8 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W planach oznaczono obiekty figurujące w ewidencji Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków jako objęte ochroną konserwatorską oraz wprowadzono zapisy... „dla obiektów położonych w zasięgu strefy „A” ochrony konserwatorskiej:... lokalizację i architekturę nowoprojektowanej zabudowy należy uprzednio uzgodnić z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków” - Delegaturą w Lesznie. Należy na to zwracać uwagę również przy wszelkiego rodzaju remontach, adaptacjach i rewitalizacjach, polegającą na obowiązku zachowania formy dachu, rysunku elewacji, szczegółów stolarki okiennej i drzwiowej, krycia dachów obiektów zabytkowych dachówką ceramiczną i innych detali. Przy budowie nowych obiektów w miarę możliwości zachowywać układ i wielkość działek zastanych i nie powodować przekształceń przez dodatkowe podziały gruntu. Obowiązek uzgodnienia z WKZ „dotyczy również zmian w istniejącej zabudowie i zagospodarowywaniu terenów”.

Dla ochrony dziedzictwa archeologicznego oznaczono na rysunku planu obszary ochrony, oraz wprowadzono zapis „Z uwagi na zasięg strefy „W” ochrony archeologicznej terenu wszystkie inwestycje na etapie projektowania wymagają uzgodnienia

z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, w celu określenia warunków dopuszczalności ich realizacji (nadzory archeologiczne, ratownicze badania wykopalskowe)”.

- Obowiązujące i aktualne Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:
- 1) Uchwała Nr XXXVI/276/97 Rady Miejskiej Leszna z dnia 22.05.1997 r. w sprawie zmiany części planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego m. Leszna dotyczącej jednostki strukturalnej D2 ZP, US położonej pomiędzy ulicami Estkowskiego, Parkową, Sułkowskiego i Aleją Konstytucji 3 Maja w Lesznie
- 2) Uchwała Nr XLIII/323/97 Rady Miejskiej Leszna z dnia 18.12.1997 r. w sprawie zmiany planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego m. Leszna zatwierdzonego uchwałą Nr XXXIX/297/93 Rady Miejskiej Leszna z dnia 7.09.1993 r. opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Leszczyńskiego Nr 10, poz. 110 z 1993 r.
- 3) Uchwała Nr XLVII/363/98 Rady Miejskiej Leszna z dnia 31.03.1998 r. w sprawie ustalenia zmiany części planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego m. Leszna zatwierdzonego uchwałą Nr XXXIX/297/93 Rady Miejskiej Leszna z dnia 7.09.1993 r. oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie AL Z. Krasińskiego i Nowego Rynku w Lesznie
- 4) Uchwała Nr L/389/98 Rady Miejskiej Leszna z dnia 26.05.1998 r. w sprawie zmiany planu szczegółowego zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w Lesznie - „Gronowie” (teren położony między ulicami Myśliwską, Łowiecką a projektowaną trasą szybkiego ruchu),
- 5) Uchwała Nr L/387/98 Rady Miejskiej Leszna z dnia 26.05.1998 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów komunikacji (ul. będącej połączeniem ul. Kopernika z ul. Spółdzielczą) w Lesznie - jednostka bilansowa,
- 6) Uchwała Nr VI/64/99 Rady Miejskiej Leszna z dnia 28.01.1999 r. w sprawie ustalenia zmiany planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego m. Leszna zatwierdzonego Uchwałą Nr XXXIX/297/93 Rady Miejskiej Leszna z dnia 7.09.1993 r., w rejonie ulic: Estkowskiego, Al. 21 Października i Kąkolewskiej
- 7) Uchwała Nr VI/63/99 Rady Miejskiej Leszna z dnia 28.01.1999 r. w sprawie ustalenia zmiany planu szczegółowego zagospodarowania przestrzennego dzielnicy „Leszczynko”, zatwierdzonego Uchwałą Nr IV/37/94 Rady Miejskiej Leszna z dnia 29.11.1994r.
- 8) Uchwała Nr VI/65/99 Rady Miejskiej Leszna z dnia 28.01.1999 r. w sprawie ustalenia zmiany planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego m. Leszna zatwierdzonego Uchwałą Nr

XXXIX/297/93 Rady Miejskiej Leszna z dnia 7.09.1993 r. w rejonie ulic: Mickiewicza, Narutowicza i Fabrycznej

- 9) Uchwała Nr XII/134/99 Rady Miejskiej Leszna z dnia 30.06.1999 r. w sprawie ustalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Leszna, dzielnicy Grzybowo zatwierdzonego Uchwałą Miejskiej Rady Narodowej Leszna Nr XI/62/86 z dnia 25.04.1986 r.
- 10) Uchwała Nr XIV/162/99 Rady Miejskiej Leszna z dnia 30.09.1999 r. w sprawie ustalenia zmiany planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego m. Leszna w rejonie ulicy Grunwaldzkiej i Niepodległości w Lesznie
- 11) Uchwała Nr XIV/163/99 Rady Miejskiej Leszna z dnia 30.09.1999 r. w sprawie ustalenia zmiany planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego m. Leszna, obejmującej teren ul. Świętokrzyskiej, od ul. B. Chrobrego do ulicy Leszczyńskich w Lesznie
- 12) Uchwała Nr XIV/164/99 Rady Miejskiej Leszna z dnia 30.09.1999 r. w sprawie zmian planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego m. Leszna i miejscowego planu szczegółowego zagospodarowania przestrzennego, dla obszaru położonego w Lesznie - „Gronowo” w rejonie ulic Poznańskiej, Juranda i torów PKP
- 13) Uchwała Nr XIV/165/99 Rady Miejskiej Leszna z dnia 30.09.1999 r. w sprawie ustalenia zmiany planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego m. Leszna i miejscowego planu szczegółowego zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w Lesznie - „Gronowo” w rejonie ulic Jana Kazimierza, Jagienki, Połanieckich i Kmicica
- 14) Uchwała Nr XV/183/99 Rady Miejskiej Leszna z dnia 4.11.1999 r. w sprawie ustalenia zmiany planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego m. Leszna w rejonie ul. Osieckiej i torów kolejowych relacji Leszno — Jarocin
- 15) Uchwała Nr XV/185/99 Rady Miejskiej Leszna z dnia 4.11.1999 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu dla obszaru w Lesznie w rejonie ul. Gronowskiej i Łowieckiej
- 16) Uchwała Nr XV/181/99 Rady Miejskiej Leszna z dnia 4.11.1999 r. w sprawie ustalenia zmiany planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego m. Leszna zatwierdzonego Uchwałą Nr XXXIX/297/93 Rady Miejskiej Leszna z dnia 7.09.1993 r., w rejonie ul. Osieckiej
- 17) Uchwała Nr XV/184/99 Rady Miejskiej Leszna z dnia 4.11.1999 r. w sprawie ustalenia zmiany planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego m. Leszna zatwierdzonego Uchwałą Nr XXXIX/297/93 Rady Miejskiej Leszna z dnia 7.09.1993 r., w rejonie ul. Lipowej, Dożynkowej i Chociszewskiego w Lesznie
- 18) Uchwała Nr XV/182/99 Rady Miejskiej Leszna z dnia 4.11.1999 r. w sprawie ustalenia

- zmiany planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego m. Leszna w kwartale ulic Niepodległości, Dąbrowskiego, Krótkiej i Królowej Jadwigi w Lesznie
- 19) Uchwała Nr XIX/212/2000 Rady Miejskiej Leszna z dnia 9.03.2000 r. w sprawie ustalenia zmiany miejscowego planu szczegółowego zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w Lesznie - „Gronowie” zatwierdzonego Uchwałą Nr 111/15/84 Miejskiej Rady Narodowej w Lesznie z dnia 29.11.1984 r. w rejonie ulic: Poznańskiej, Gronowskiej, Antonińskiej i terenu PKP
- 20) Uchwała Nr XIX/211/2000 Rady Miejskiej Leszna z dnia 09.03.2000 r. w sprawie ustalenia zmiany planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Leszna zatwierdzonego Uchwałą Nr XXXIX/297/93 Rady Miejskiej Leszna z dnia 7.09.1993 r. w rejonie ulic: Poznańskiej, Gronowskiej, Antonińskiej i terenu PKP
- 21) Uchwała Nr XX/226/2000 Rady Miejskiej Leszna z dnia 27.04.2000 r. w sprawie ustalenia zmiany planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego m. Leszna, w rejonie ulic Szybowników i Wolińskiej w Lesznie
- 22) Uchwała Nr XX/229/2000 Rady Miejskiej Leszna z dnia 27.04.2000 r. w sprawie ustalenia zmiany planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego m. Leszna, w rejonie ulic: Przemysłowej, Skarbowej i AL Krasińskiego w Lesznie
- 23) Uchwała Nr XX/228/2000 Rady Miejskiej Leszna z dnia 27.04.2000 r. w sprawie ustalenia zmiany planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego m. Leszna, dotyczącej terenu przy ul. Dąbrowskiego
- 24) Uchwała Nr XX/227/2000 Rady Miejskiej Leszna z dnia 27.04.2000 r. w sprawie: ustalenia zmiany planu szczegółowego zagospodarowania przestrzennego terenu dzielnicy Leszczyńsko w Lesznie, dotyczącej terenu przy ul. Lipowej
- 25) Uchwała Nr XX/225/2000 Rady Miejskiej Leszna z dnia 27.04.2000 r. w sprawie ustalenia zmiany planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego m. Leszna i miejscowego planu szczegółowego zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w Lesznie - „Gronowie” dot. przebiegu ulicy Łowieckiej na odcinku ul. Jagiełły - ul. Myśliwska
- 26) Uchwała Nr XX/224/2000 Rady Miejskiej Leszna z dnia 27.04.2000 r. w sprawie ustalenia zmiany planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego m. Leszna i miejscowego planu szczegółowego zagospodarowania przestrzennego terenu, dla obszaru w Lesznie - „Gronowie” w rejonie ul. Poznańskiej, Gronowskiej, Łowieckiej i Billewiczówny
- 27) Uchwała Nr XXII/249/2000 Rady Miejskiej Leszna z dnia 29.06.2000 r. w sprawie ustalenia zmiany planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego m. Leszna, zatwierdzonego Uchwałą Nr XXXIX/297/93 Rady Miejskiej Leszna z dnia 7.09.1993r. w rejonie ul. Dekana
- 28) Uchwała Nr XXII/248/2000 Rady Miejskiej Leszna z dnia 29.06.2000 r. w sprawie zmiany planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego m. Leszna, dotyczącej terenu położonego w Lesznie, w rejonie ul. Spółdzielczej, Wilkowieckiej i terenów kolejowych
- 29) Uchwała Nr XXIII/257/2000 Rady Miejskiej Leszna z dnia 29.08.2000 r. w sprawie ustalenia zmiany planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego m. Leszna zatwierdzonego Uchwałą Nr XXXIX/297/93 Rady Miejskiej Leszna z dnia 7.09.1993 r., dotyczącej terenu w rejonie ul. Obrońców Lwowa w Lesznie
- 30) Uchwała Nr XXIII/256/2000 Rady Miejskiej Leszna z dnia 29.08.2000 r. w sprawie ustalenia zmiany planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego m. Leszna zatwierdzonego Uchwałą Nr XXXIX/297/93 Rady Miejskiej Leszna z dnia 7.09.1993 r., w rejonie ul. Ostroroga, Studziennej, Niepodległości i Mickiewicza w Lesznie
- 31) Uchwała Nr XXIV/267/2000 Rady Miejskiej Leszna z dnia 26.10.2000 r. w sprawie ustalenia zmiany planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego m. Leszna w części dotyczącej Osiedla Rejtana (całość) i Osiedla Zamenhofa (część) w Lesznie
- 32) Uchwała Nr XXV/284/2000 Rady Miejskiej Leszna z dnia 7.12.2000 r. w sprawie ustalenia zmiany planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego m. Leszna w rejonie ulic Świeciechowskiej i Krzyckiego
- 33) Uchwała Nr XXVIII/325/2001 Rady Miejskiej Leszna z dnia 27.02.2001 r. w sprawie ustalenia zmiany miejscowego planu szczegółowego zagospodarowania przestrzennego terenu, dla obszaru położonego w Lesznie - „Gronowie” w rejonie ul. Jeziorkowskiej i Żółkiewskiego
- 34) Uchwała Nr XLII/438/2002 Rady Miejskiej Leszna z dnia 28.02.2002 r. w sprawie uchwalenia zmiany planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Leszna w rejonie ul. Sygietyńskiego i Kiepur
- 35) Uchwała Nr XLII/439/2002 Rady Miejskiej Leszna z dnia 28.02.2002 roku w sprawie uchwalenia zmiany planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Leszna zatwierdzonego Uchwałą Nr XXXIX/297/93 Rady Miejskiej Leszna z dnia 07.09.1993 r., dotyczącej terenu w rejonie ul. Kąkolewskiej
- 36) Uchwała Nr XLII/440/2002 Rady Miejskiej Leszna z dnia 28.02.2002 roku w sprawie uchwalenia zmiany planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Leszna w rejo-

- nie ul. Kanałowej, Lipowej, I Maja i torów PKP
- 37) Uchwała Nr XLIII/454/2002 Rady Miejskiej Leszna z dnia 25.04.2002 roku w sprawie uchwalenia zmiany planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Leszna i zmiany planu szczegółowego zagospodarowania przestrzennego Leszno- Zaborowo w rejonie ul. Złotniczej, Chopina i Henrykowskiej.
- 38) Uchwała Nr XLIV/474/2002 Rady Miejskiej Leszna z dnia 20.06.2002 r. w sprawie ustalenia zmiany planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego m. Leszna zatwierdzonego Uchwałą Nr XXXIX/297/93 Rady Miejskiej Leszna z dnia 7.09.1993 r., dotyczącej terenu przy ul. Mickiewicza i Niepodległości
- 39) Uchwała Nr IV/41/2002 Rady Miejskiej Leszna z dnia 19.12.2002 roku w sprawie ustalenia zmiany planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Leszna zatwierdzonego uchwałą Nr XXXIX/297/93 Rady Miejskiej Leszna z dnia 7.09.1993 roku, dotyczącej terenu w rejonie ul. Estkowskiego
- 40) Uchwała Nr VIII/71/2003 Rady Miejskiej Leszna z dnia 29.04.2003 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Leszna w rejonie ul. Osieckiej, Kąkolewskiej i torów PKP w Lesznie
- 41) Uchwała Nr VIII/72/2003 Rady Miejskiej Leszna z dnia 29.04.2003 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie Al Konstytucji 3 Maja oraz ulic Kąkolewskiej i Osieckiej w Lesznie w Lesznie
- 42) Uchwała Nr VIII/73/2003 Rady Miejskiej Leszna z dnia 29.04.2003 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Leszna w rejonie ul. Obrońców Lwowa, Al. Z. Krasińskiego, Wiaduktu im. Gen. Grotta - Roweckiego i torów PKP relacji Poznań-Wrocław w Lesznie
- 43) Uchwała Nr XI/98/2003 Rady Miejskiej Leszna z dnia 28.08.2003 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Leszna w rejonie Al. Konstytucji 3 Maja, Estkowskiego i Bekana w Lesznie
- 44) Uchwała Nr XXII/225/2004 Rady Miejskiej Leszna z dnia 26.08.2004 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Leszna w rejonie ul. Mickiewicza w Lesznie
- Przystąpienia do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
- 1) Uchwała nr XXXV/423/2006 Rady Miejskiej Leszna z dnia 2.02.2006 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ul. Szybowników, Dożynkowej, torów PKP relacji Leszno-Głogów i granic miasta Leszna
- 2) Uchwała nr XXXV/424/2006 Rady Miejskiej Leszna z dnia 2.02.2006 r. w sprawie przy-

stąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ul. Szybowników, Wolińskiej i granic miasta Leszna

- 3) Uchwała nr X/108/2007 Rady Miejskiej Leszna z dnia 14.06.2007 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ul. Okrzei, torów kolejowych i granic miasta Leszna
- 4) Uchwała nr X/109/2007 Rady Miejskiej Leszna z dnia 14.06.2007 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ul. Poznańskiej, Antonińskiej, Gronowskiej i torów kolejowych w Lesznie
- 5) Uchwała nr X/110/2007 Rady Miejskiej Leszna z dnia 14.06.2007 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ul. Chopina, torów kolejowych i granic miasta Leszna
- 6) Uchwała nr XX/224/2008 Rady Miejskiej Leszna z dnia 27.03.2008 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ul. Wilkowickiej, Poznańskiej, Fabrycznej, Zacisze i torów kolejowych w Lesznie
- 7) Uchwała nr XXIV/269/2008 Rady Miejskiej Leszna z dnia 26.08.2008 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie „Gronowa” w Lesznie
- 8) Uchwała nr XXIV/271/2008 Rady Miejskiej Leszna z dnia 26.08.2008 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie „Leszczyńska” w Lesznie

Zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wynikają z treści zawartej w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i każdorazowo są uzgadniane z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

4.4. Strategii rozwoju turystyki dla miasta Leszno

Leszno, a przede wszystkim sąsiadujące z nim gminy (Osieczna, Rydzyna, Włoszakowice) posiadają bardzo korzystne obszary do rozwoju turystyki. Ponadto bliskość terenów leśnych i jezior - Pojezierza Leszczyńskiego Przemęckiego parku Krajobrazowego, Obszarów chronionego Krajobrazu i rezerwatów przyrody czynią bardzo korzystnym położenie Leszna. Duża ilość obiektów zabytkowych i kulturowych (139) na terenie miasta (m.m. Ratusz, Pałac Sułkowskich, zabytkowe kościoły, synagoga, układ urbanistyczny), dobrze zachowane zabytki architektury w pobliskich miastach (Rydzyna, Gostyń, Ponić, Osieczna) i wsiach (Włoszakowice, Przemęt, Pępowo) podnoszą rangę atrakcyjności Leszna dla przyjezdnych.

Leszno może stanowić centrum wypadowe dla organizatorów różnego rodzaju seminariów, wyjazdów szkoleniowych. Może to ułatwić bliskość wysokiej rangi zabytku jakim jest pobliskie miasto Rydzyna. Miasto Leszno jako centrum, z racji dogodności komunikacyjnej oraz zaplecza kulturowego (kino, muzea) może stanowić „bazę wypadową”, dla wczasowiczów miejsce korzystania w czasie wypoczynku, z usług kulturalnych i handlowych.

Leszno powinno stanowić centrum turystyczne (nie tylko) dla regionu. Powinno koordynować współpracę między gminami, promocję całej ziemi leszczyńskiej, prowadzenie monitoringu (środowiska przyrodniczego i kulturowego, wód, baz noclegowych, ruchu turystycznego itd.)

Rozwój turystyki w krótkim czasie może spowodować wzrost zamożności mieszkańców, zatrudnienia, intensywniejszego rozwoju usług i handlu.

4.5. Uwarunkowania wynikające z ochrony przyrody i równowagi ekologicznej Leszna

„Program ochrony Środowiska Miasta Leszna” wraz z „Planem gospodarki odpadami dla Miasta Leszna” został przyjęty Uchwałą nr XIX/183/2004 przez Radę Miejską dnia 25.05.2004 roku.

Na terenie Leszna znajduje się 7 parków, które łącznie zajmują powierzchnię 23,20 ha, z czego 5 znajduje się w administracji Miejskiego Zakładu Zieleni:

- Park Tysiąclecia - pow. 9,9 ha z Mini ZOO i schroniskiem dla zwierząt; w drzewostanie przeważa robinia akacjowa, sosna, dąb, modrzew;
- Park przy AL Jana Pawła II (d. Estkowskiego) - pow. 5,3 ha, część ma charakter jako skwer, oprócz tego rosną dęby, lipy i klony;
- Park przy ul. Grota Roweckiego - 2,3 ha - rosną dęby szypułkowe, których rozmiary kwalifikują je na pomniki;
- Park przy Domu Kultury (ul. Narutowicza) - pow. 1,5 ha. - w drzewostanie dominują dęby, jesiony, klony, lipy i graby;
- Park na placu Kościuszki - 1,2 ha; park z najbardziej urozmaiconym drzewostanem: platanowce - 7) obwód 270-400 cm), wiąz szypułkowy (obw. 310 cm), 17 klonów, dąb czerwony, buk purpurowy, metasekwoja chińska, i mnę, jedyny w Lesznie miłorząb dwuklapowy; dwa stawy.

Ponadto 2 parki znajdują się w gestii innych administratorów: przy ul. Kiepury/Sygietyńskiego - 2,0 ha - Miejski zakład Budynków Komunalnych oraz przy ul. Dworcowej - ok. 1,0 ha, w administracji PKP.

W granicach miasta Leszna znajdują się dwa parki w typie krajobrazowym wpisane do rejestru zabytków jako części:

- Zespołu dworsko-folwarcznego: Antoniny - Stacja Hodowli Roślin, ul. Mickiewicza park krajobrazowy z końca XIX w.; Nr rejestru

1001/A z dnia 12.05.1986,

- Zespołu dworsko-folwarcznego wraz z parkiem z przełomu XLX/XX w. - Leszno- Strzyżewice; Nr rejestru 1261/A z dnia 29.06.1991.

W ewidencji zabytków znajdują się następujące parki:

- Leszno - Zaborowo - park podworski z przełomu XIX/XX w., częściowo zachowany starodrzew;
- Park przy pl. Kościuszki (dawny park przy pałacu Sułkowskich z XVII w., przekształcony w XVIII i XIX wieku);
- Ogród przy ul. Korczaka (dawny park willowy z k. XIX w.);
- Park miejski, ul. Kiepury/Sygietyńskiego (dawny ogród willowy z k. XIX w.);
- Dawna strzelnica i świetlica z parkiem przy CKiS, ul. Zacisze, z końca XIX w.;
- Park przy III LO, ul. Słowackiego (fragment plantów miejskich z końca XIX w.);
- Park przy ul. Mickiewicza, zieleniec z regularnym układem ścieżek, dawny fragment plantów miejskich z końca XIX w.);
- Park przy Szkole Muzycznej, ul. Wałowa, dawny fragment plantów miejskich z końca XIX w.;
- Park przy kościele p.w. Krzyża Świętego, ul. Grota-Roweckiego (na terenie zlikwidowanego w latach 70. XX w. cmentarza luterańskiego z XVII w.; park jest przecięty ul. Norwida);
- Park przy szkole podstawowej nr 7, AL Jana Pawła II (na terenie zlikwidowanego w 1972 roku cmentarza rzymsko-katolickiego z 1 poł. XIX w.);
- Park im. J. Jonstona, niedaleko kościoła p.w. Św. Jana, przy AL Jana Pawła II (powstał na terenie zlikwidowanego w 1974 r. cmentarza kalwińskiego z XVII w.).

W ewidencji zabytków znajdują się 3 aleje:

- Aleja lipowa dojazdowa do majątku Antoniny z końca XIX wieku;
- Zadrzewienie alei przy ulicy Lipowej wraz z układem zieleni z końca XIX w.
- Zadrzewienie alei przy ulicy Krasińskiego wraz z układem zieleni z k. XIX w.

Ponadto zachował się w znacznym stopniu starodrzew na cmentarzach będących również w ewidencji zabytków:

- Leszno- Gronowo, d. cmentarz ewangelicki, nieczynny z 1 poł. XIX w.;
- Leszno - Gronowo, rzymsko-katolicki, czynny z 1 ćw. XX w., rozbudowany w II poł. XX w. (ok. 0,34 ha);
- Leszno - Grzybowo, cmentarz świadków Jehowy, czynny z 1 poł. XX w.;
- Leszno - Zaborowo, d. cmentarz protestancki, od 1945 katolicki, czynny, z II poł. XVII w. (ok. 0,5 ha);
- Cmentarz przy ul. Kakolewskiej, rzymsko-katolicki, z 1828 roku (ok. 4,8 ha).

Na terenie miasta Leszna znajdują się 3 obiekty stanowiące pomniki przyrody

- 1) Dąb szypułkowy „Bolek” - obwód 505 cm, wys. 35 m, wiek ok. 350-400 lat, średnica korony - 36 m (dane - VIII 2002), na Placu Metziga;
- 2) Trzy lipy drobnolistne - o obwodzie 260 cm, 310 cm, 360 cm, wys. 21 m, wiek ok. 150 lat, przy kościele p.w. Św. Jana w Lesznie przy ul. Chrobrego;
- 3) Grupowy pomnik przyrody - Park przy Placu Kościuszki - na jego terenie rośnie 117 sztuk drzew 26 gatunków.

(Rozporządzenie Nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 roku)

W mieście występuje jeszcze szereg obiektów, które mogą być objęte ochroną prawną jako pomniki przyrody.

W granicach miasta znajdują się również ogrody działkowe o łącznej powierzchni 124 ha

Lasy o powierzchni 234,6 ha zajmują ok. 7,3% powierzchni miasta. Z tego 48,93 ha to lasy komunalne, stanowiące własność miasta Leszna. Podzielone są na 4 obręby: Gronowo - 18,35 ha, Leszno - 12,70 ha, Strzyżewice - 12,56 ha, Zaborowo - 5,32 ha. (wiek ok. 30 - 50 lat)

Zasoby krajobrazowe, przyrodnicze rejonu Leszna stwarzają korzystne warunki do wypoczynku i turystyki dla mieszkańców Leszna i jego rejonu; ale

- Z uwagi na małe powierzchnie terenów zielonych w mieście należy w miarę możliwości przeznaczać wolne tereny na nowe parki i zieleńce;
- Ogrody działkowe w centrum miasta przeznaczyć na teren zieleni publicznej (ul. Niepodległości, ul. Obrońców Lwowa);
- obszary nieużytków przeznaczać na doleśnictwo;
- Zapewnić maksymalną ochronę obecnych zasobów przyrody i objąć ochroną prawną jako pomniki przyrody cenne drzewa lub ich grupy.

4.6. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony zabytków archeologicznych

- respektowanie wyznaczonych stref ochrony stanowisk archeologicznych na załącznikach graficznych przy sporządzaniu dokumentów planistycznych
- wprowadzenie zapisu zapewniającego prawidłową ochronę archeologicznego dziedzictwa kulturowego w stosunku do stref występowania stanowisk archeologicznych oraz obszarów chronionych tj. układu urbanistycznego miasta Leszna, parków, zabytkowych cmentarzy, obiektów wpisanych do rejestru zabytków i ujętych w ewidencji zabytków:

„Prace inwestycyjne, w tym ziemne związane z budownictwem i zagospodarowaniem terenu, w obrębie obszarów chronionych i stref występowania stanowisk archeologicznych, wymagają uzgodnienia z WUOZ, który określi warunki realizacji inwe-

stycji”

5. Cele gminnego programu opieki nad zabytkami (art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami).

- włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
- uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących; sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami

6. Kierunki działań dla realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami.

6.1. Gminna ewidencja zabytków.

6.1.1. Sporządzenie gminnej ewidencji zabytków nieruchomych

- sporządzenie gminnej ewidencji zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych objętych wojewódzką ewidencją zabytków, a także jeszcze nierozpoznanych, w uzgodnieniu z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w oparciu o program komputerowy przekazany przez WWKZ
- określenie stosunków własnościowych i ustalenie szczegółowej lokalizacji z podaniem nr działek geodezyjnych obiektów objętych ewidencją
- w urzędzie miasta powinien być 1 egz. opracowanych kart adresowych z terenu miasta dostępny do celów projektowych i badawczych dla służb i podmiotów opracowujących wszelkie plany zagospodarowania przestrzennego i inne programy rewitalizacyjne dla określonych obszarów o różnym nasyceniu substancją zabytkową
- systematyczne uzupełnianie kart adresowych o uzyskane dane i dokumentację fotograficzną
- rozpoznanie i wprowadzanie do ewidencji zmian powstałych w wyniku rozbiórek, modernizacji i remontów obiektów.

6.1.2. Sporządzenie gminnej ewidencji zabytków

archeologicznych.

- wykonanie gminnej ewidencji zabytków archeologicznych w formie kart zespołu stanowisk archeologicznych
- sporządzenie elektronicznej systematycznie aktualizowanej bazy informacji o stanowiskach archeologicznych wytypowanych do wpisania do rejestru zabytków
- uporządkowanie, uzupełnianie i weryfikowanie istniejącej ewidencji zabytków archeologicznych poprzez włączanie informacji o wszystkich sukcesywnie odkrywanych reliktach przeszłości niezależnie od charakteru badań, oraz na podstawie uzyskiwanych wyników badań weryfikacyjnych AZP na podanych niżej obszarach:

64-24

65-24

Miasto Leszno zostało przebadane dwukrotnie metodą Archeologicznego Zdjęcia Polski. Jednakże od tego czasu proces destrukcji stanowisk archeologicznych wynikający głównie z działalności gospodarczej człowieka mógł się nasilić, dlatego konieczne jest weryfikowanie dotychczasowej wiedzy o zabytkach archeologicznych z terenu miasta i przeprowadzanie cyklicznie badań AZP. Praktyka badawcza wykazała również, że dopiero drugie przejście w ramach AZP oraz porównanie badań i osiągniętych wyników daje pełny obraz osadnictwa pradziejowego i wczesnośredniowiecznego. W przypadku Leszna pomiędzy I i II etapem rozpoznania terenowego AZP zarejestrowano blisko 5-krotny „przyrost” stanowisk. Dlatego konieczne jest stałe bieżące monitorowanie zasobów dziedzictwa archeologicznego.

- sporządzenie mapy dziedzictwa kulturowego miasta Leszno z naniesioną lokalizacją obiektów i obszarów chronionych oraz stref ochrony stanowisk archeologicznych, systematycznie uaktualnianą
- wykonywanie zdjęć lotniczych stanowisk wytypowanych do wpisu do rejestru zabytków, a także innych wybranych stanowisk na terenie całego miasta, w celu oceny stanu zachowania zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych oraz poszukiwania nowych stanowisk nieujawnionych podczas badań powierzchniowych. Zdjęcia lotnicze stanowią uzupełniającą metodę wykrywania i dokumentowania stanowisk archeologicznych. Umożliwiają odkrycie szeregu nowych stanowisk, a do wiedzy o znanych wnoszą wiele istotnych elementów, jak rozplanowanie stanowiska i ich stan zachowania.

6.1.3. Inwentaryzacja obiektów tzw. małej architektury (kapliczki, krzyże przydrożne, pomniki)

- sporządzenie gminnej ewidencji zabytków małej architektury w formie zbioru kart adresowych zabytków w uzgodnieniu z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków określenie

stosunków własnościowych i ustalenie szczegółowej lokalizacji z podaniem nr działek geodezyjnych

- przygotowanie wniosków o ewentualne wpisanie najciekawszych obiektów do rejestru zabytków

6.1.4. Udostępnianie i promocja zabytków nieruchomych

- rozpowszechnianie informacji na temat obiektów wpisanych do rejestru zabytków z terenu miasta
- udostępnienie gminnej ewidencji zabytków oraz niniejszego „Programu opieki nad zabytkami miasta Leszno na lata 2009 - 2012” na stronie internetowej Urzędu Miasta Leszno
- zlecenie wykonania tablic informacyjnych dla obiektów wpisanych do rejestru zabytków
- współpraca z instytucjami wprowadzającymi dodatkowe oznakowania na ulicach i drogach gminnych, powiatowych i wojewódzkich dojazdowych w celu ułatwienia dojazdu do tych obiektów - głównie do najcenniejszych zabytków miasta. Oznakowanie na terenie miasta kierunków i dróg dotarcia do określonych zabytków i zespołów historyczno-zabytkowych
- utworzenie na terenie miasta ścieżek dydaktycznych przedstawiających jego historię, przyrodę i zabytki, także te nie wpisane do rejestru zabytków a kształtujące jego przestrzeń i będące świadectwem jego przeszłości, a następnie oznakowanie ich tablicami informacyjnymi wykonanymi dla następujących tematów:
 - śladami kultury żydowskiej (synagoga, dzielnica, cmentarz)
 - wieloetniczna historia Leszna (kościół, cmentarze, muzeum)
 - śladami protestantów i katolików
 - nekropolie leszczyńskie
 - kościoły Leszna
 - aleje i place miejskie
 - zabytki techniki
 - śladami fabrykantów

Ścieżki można powiązać ze szlakami kulturowymi oraz opracować plan upowszechnienia tychże szlaków takich jak:

Szlak sławnych rodów: Górków, Leszczyńskich, Działyńskich, Raczyńskich, Sułkowskich

Szlak św. Jakuba (międzynarodowy)

- ustalenie z właścicielami obiektów zabytkowych możliwości i zasad ich

ewentualnego udostępniania

6.1.5. Edukacja w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego

- włączenie tematyki ochrony dóbr kultury do zajęć szkolnych w szkołach podstawowych i gimnazjach prowadzonych przez miasto wdrażanie do zajęć szkolnych pojęć związanych z krajobrazem kulturowym miasta i regionu
- kształtowanie świadomości i postaw odpowiednie

działności za wspólne dziedzictwo kulturowe oraz potrzebę jego ochrony teraz i w przyszłości

- informowanie młodzieży szkolnej o zasobach krajobrazu kulturowego miasta, powiatu i województwa
- zorganizowanie w ramach zajęć szkolnych wycieczek krajoznawczych, pieszych, rowerowych (teren powiatu) po najciekawszych i najważniejszych miejscach w mieście i powiecie oraz przedstawienie im obiektów zabytkowych

6.1.6. Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania.

- współdziałanie z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w sprawie informowania właścicieli obiektów zabytkowych o możliwościach pozyskania środków na ich remonty
- nawiązanie współpracy z właścicielami obiektów znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków przy czynnym udziale Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków, polegającym na stałym aktualnym informowaniu w Urzędzie Miasta o miejscu i godzinach przyjęć osoby zatrudnionej w WUOZ w Lesznie, odpowiedzialnej za obiekty zabytkowe na terenie miasta.

ZASADNYM byłoby stworzenie odrębnego stanowiska w Urzędzie Miasta, do spraw opieki, nadzoru nad zabytkami. Osoba ta mogła by być łącznikiem pomiędzy Urzędem a Konserwatorem Zabytków, wszelkimi wykonawcami, projektantami oraz właścicielami. Mogła by się zajmować:

- rozpowszechnianiem wśród właścicieli informacji na temat zasad konserwatorskich, zasad etyki i profilaktyki konserwatorskiej
- zbieraniem od nich informacji na temat przeprowadzonych remontów i odnotowanie tych faktów w kartach adresowych obiektów
- aktywnym zachęcaniem sektora prywatnego do zagospodarowania obiektów zabytkowych
- określeniem zasad i możliwościami udzielania pomocy finansowej właścicielom remontującym obiekty zabytkowe (wpisane do rejestru zabytków i figurujące w gminnej ewidencji zabytków) w ramach środków zabezpieczonych w budżecie miasta na dany rok (dotacje, ulgi podatkowe)

6.1.7. Poprawa stanu zachowania zabytkowych cmentarzy (wpisanych do rejestru zabytków i figurujących w wojewódzkiej ewidencji zabytków), a także ochrona terenów byłych cmentarzy (obecnie parki)

W odniesieniu do terenu cmentarzy kalwińskiego, luterańskiego i katolickiego (dawnego) nastąpiła zupełna zmiana funkcji i cech kulturowych. Przekształcone nekropolie w tereny rekreacyjne utraciły charakter miejsc i świadectwa rozwoju wspólnot kalwińskiej i luterańskiej, które niegdyś dominowały i współtworzyły Leszno. Jedynie cmentarz żydow-

ski jest upamiętniony i nowy cmentarz katolicki (z nagrobkami ze starego zlikwidowanego cmentarza katolickiego) nadal czynny. Postuluje się o:

- Zadbanie na terenie cmentarzy czynnych o istniejący starodrzew.
- Kontynuację dokumentacji i konserwacji nagrobków, obelisków i tablic na terenie lapidarium. Wszelkie prace należy prowadzić we współpracy z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków.

Poprawa stanu zachowania zabytkowych cmentarzy - parków koresponduje z celami ochrony przyrody - Ochroną istniejących zasobów przyrodniczych poprzez: Konserwację i odtwarzanie parków i ogrodów miejskich:

- opracowanie koncepcji adaptacji terenów byłych cmentarzy na parki miejskie,
- bieżąca konserwacja parków miejskich,
- uzupełnienie dokumentacji i programów zagospodarowania oraz ochrony dla istniejących obiektów indywidualnych form ochrony przyrody,
- rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych;

6.2. Sporządzenie wykazu obszarów, zespołów i obiektów nieruchomych, stanowisk archeologicznych typowanych do wpisu do rejestru zabytków z terenu miasta w celu uwzględnienia ich w dokumentach planistycznych i inwestycyjnych gminy.

Współpraca z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w sprawie wpisania do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego obiektów nie ujętych jeszcze w rejestrze, a reprezentujących duże walory historyczne i stanowiących ważne miejsce w krajobrazie kulturowym gminy.

Potrzeby związane z uporządkowaniem wpisów do rejestru: Zmiany wpisu - korekta

- przeprowadzenie korekty wpisu do rejestru zespołu koszar przy ul. Racławickiej, w związku z omyłkowym wpisem do rejestru, należy wykreślić obiekty nr 13 i 25 a wpisać (rozszerzyć wpis) obiekty oznaczone numerami 21, 23, 28 - korekta wpisu dot. koszar nie została jeszcze wykonana.

Skreślenia z rejestru:

- 1) dom na Łaziebnej 27 ze względu na przebudowy i utratę wartości zabytkowych - procedura nie została przeprowadzona

Obiekty proponowane do wpisu:

- 1) zespół urbanistyczny Zaborowa - projekt decyzji i zawiadomienia o wszczęciu postępowania został przygotowany przez pracowników Regionalnego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków w Poznaniu - Teresę Palacz i Elżbietę Wyrwińską (materiały zostały przekazane na pocz. 2008 roku do WWKZ w Poznaniu)
- 2) szpital s.s. Elżbietanek, ul. Niepodległości 37
- 3) kaplica ewangelicka, ul. Paderewskiego
- 4) pastorkówka na Pl. Metziga 19 — wszczęto po-

stępowanie w sprawie poszerzenia wpisu dot. kościoła św. Krzyża

- 5) komunalna Wieża ciśnień, ul. Poniatowskiego - wszczęto postępowanie w sprawie wpisu
- 6) budynek mieszkalny wodociągów, ul. I Maja 16
- 7) dom, ul. Bracka 13
- 8) koszary, ul. Dąbrowskiego 4-6
- 9) fabryka pomp- obiekt powinien zostać objęty wpisem
- 10) planty i relikty wałów - powinny być jak najszybciej ujęte w rejestrze

Ponadto proponuje się dokonanie przeglądów do dalszego wytypowania ewentualnych obiektów do wpisu do rejestru zabytków:

- 1) budynki szkolne położone przy Pl. Kościuszki, ul. Kurpińskiego, ul. 1 Maja, Pl. Metziga, Pl. Komeńskiego, ul. Poniatowskiego
- 2) bank, ul. Skarbowa
- 3) ćwicznia miejska
- 4) domy mieszkalne przy ul. Niepodległości 1, 11, 13, 17, 46, 48
- 5) domy mieszkalne przy Rynku 3, 13, 21, 26, 27, 30, 34
- 6) willa, ul. 17 Stycznia 13
- 7) domy przy Nowym Rynku 14, 24
- 8) dom przy ul. Narutowicza 51
- 9) domy przy ul. Grodzkiej 7, 8, 9
- 10) domy mieszkalne przy ul. Leszczyńskich
- 11) park przy Pl. Kościuszki
- 12) kompleks budynków Leszczyńskiej Spółdzielni Mieszkaniowej, ul. Marcinkowskiego/ Krasieńskiego - wpis proponowany przez Delegaturę w Lesznie na dzień dzisiejszy nie zaakceptowany przez WUOZ w Poznaniu. Dla tych budynków wykonane zostały karty ewidencyjne.

PONADTO ISTNIEJE POTRZEBA WYKONANIA NOWEJ DOKUMENTACJI:

- studia historyczno-urbanistyczne:
 - 1) założenie urbanistyczne miasta Leszna
 - 2) założenie urbanistyczne Zaborowa
- studia historyczno-architektoniczne:
 - 1) Kościół p.w. Św. Krzyża - zespół kościelny
 - 2) Kościół p.w. Św. Jana - zespół kościelny
 - 3) Zespół kościelny w Zaborowie
- karty ewidencyjne zabytków architektury:
 - 1) dom, Rynek 38
 - 2) dom z oficynami, ul. Chrobrego 35
 - 3) ogrodzenie z bramą przy kasynie, ul. Królowej Jadwigi
 - 4) kaplica ewangelicka, ul. Paderewskiego
 - 5) lodownia - Antoniny
- uzupełnienie i weryfikacja ewidencji zabytków ruchomych:

Weryfikacja i uzupełnienie ewidencji zabytków ruchomych w kościele p.w. Ś w. Mikołaja (ok. 40 kart), w kościele p.w. Św. Jana (7 kart), w kościele p.w. Św. Krzyża (7 kart). W lapidarium przy kościele p.w. Św. Krzyża konieczna jest weryfikacja

ewidencji nagrobków oraz po przeprowadzeniu rozpoznania poprawienia części kart z uwzględnieniem jeszcze czytelnych tekstów inskrypcji.

- ewidencje parkowe:

- 1) ogród przy kasynie wojskowym, ul. Królowej Jadwigi

- karty cmentarzy:

- 1) uzupełnienie karty cmentarza w Zaborowie

- badania architektoniczne:

- 1) dawny szpital św. Jerzego, ob. dom

- ekspertyzy konstrukcyjne:

- 1) d. Hotel Polski - ob. Biblioteka Miejska (zostaną wykonane przy modernizacji obiektu planowane na najbliższe lata)

- Wytypowane wstępnie do wpisania do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego (po przeprowadzeniu badań sondażowo-weryfikacyjnych) stanowiska archeologiczne reprezentujące średnią i dużą wartość poznawczą:

Leszno, st. 7, AZP 64-24/9 - osada kultury przeworskiej

Leszno, st. 41, AZP 65-24/40 - osada wczesnośredniowieczna

Leszno, st. 13, AZP 65-24/20 - osada kultury przeworskiej i osada wczesnośredniowieczna

Leszno, st. 43, AZP 65-24/42 - osada wczesnośredniowieczna

Leszno, st. 14, AZP 65-24/11 - osada kultury przeworskiej

Leszno, st. 15, AZP 65-24/8 - osada kultury przeworskiej i osada wczesnośredniowieczna

6.3. Wyznaczenie stref ochrony stanowisk archeologicznych wraz z zapisem zapewniającego prawidłową ochronę archeologicznego dziedzictwa kulturowego

Wyznaczenie stref ochrony stanowisk archeologicznych na załączniku graficznym, respektowanych przy sporządzaniu dokumentów planistycznych gminy oraz wprowadzenie zapisu zapewniającego prawidłową ochronę archeologicznego dziedzictwa kulturowego w stosunku do stref występowania stanowisk archeologicznych oraz obszarów chronionych: „Prace inwestycyjne, w tym ziemne związane z zabudowaniem i zagospodarowaniem terenu, w obrębie obszarów chronionych i stref występowania stanowisk archeologicznych, wymagają uzgodnienia z WUOZ, który określi warunki realizacji inwestycji”

6.4. Określenie sposobu realizacji poszczególnych celów gminnego programu opieki nad zabytkami zawartych w punkcie 5.

Rewitalizacja obszaru Starego Miasta.

Celem rewitalizacji jest ożywienie gospodarcze i społeczne, poprawa funkcjonalności, estetyki, wygody użytkowania i jakości życia w zrewitalizowanym zespole.

Proces rewitalizacji to przedsięwzięcie wieloletnie. Inicjatywa przygotowania wieloletniego programu, musi być konsekwentnie realizowana, aby jego efekty były odczuwalne w przyszłości. Komplekso-

wemu podejściu do tych problemów służyć ma Lokalny Program Rewitalizacji, wskazujący w pierwszym okresie konkretne projekty realizacyjne, a w dalszej perspektywie czasowej określone działania, koncentrujące się na wskazanych w programie obszarach. LPR jest niezbędnym dokumentem, warunkującym możliwości ubiegania się o dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) projektów w zakresie rewitalizacji.

Aktualnie trwają prace wstępne (zlecone przez Urząd Miasta w kwietniu 2008 r.) nad Lokalnym Programem Rewitalizacji - prowadzone są analizy danych, aby określić granice obszaru, który będzie podlegał rewitalizacji. „Lokalny Program Rewitalizacji” – obejmować ma m. in. Śródmieście.

W procesie rewitalizacji mogą być realizowane projekty ważne dla ochrony dziedzictwa kulturowego, zgodne z ideą programu opieki nad zabytkami, obejmujące m. in.:

- 1) porządkowanie „starej tkanki” urbanistycznej poprzez odpowiednie zagospodarowywanie przestrzeni w harmonii z otoczeniem,
- 2) remont elewacji, fasad i dachów budynków oraz pomieszczeń przeznaczonych na cele: gospodarcze, szkoleniowe lub kulturalne - za wyjątkiem przeprowadzania prac budowlanych w indywidualnych mieszkaniach - wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu,
- 3) renowacja budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym w tym ich adaptacja na cele: gospodarcze, edukacyjne, społeczne, kulturalne, przyczyniająca się do tworzenia stałych miejsc pracy. Priorytetowo będą traktowane budynki posiadające potencjał dla rozwoju turystyki,
- 4) prace konserwatorskie obiektów znajdujących się w rejestrze zabytków wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu,
- 5) remont lub przebudowa infrastruktury publicznej
- 6) tworzenie stref bezpieczeństwa (oświetlenie, monitoring)
- 7) adaptacja, przebudowa lub remonty budynków użyteczności publicznej na cele edukacyjno-społeczne (np. przedszkola, szkoły, świetlice, domy kultury),
- 8) budowa i remont infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, elektrycznej, grzewczej
- 9) regeneracja i rehabilitacja placów, rynków, parkingów, toalet, małej architektury (ławki, kosze na śmieci), restauracja parków,
- 10) poprawa funkcjonalności ruchu kołowego.

6.4.1. Obiekty zabytkowe stanowiące własność miasta Leszna

- 1) Stworzono program koncepcyjny „Modernizacja Biblioteki Miejskiej”, ul. Chrobrego 3 (dawny Hotel Polski).

W 4 kwartale zostanie ogłoszony konkurs na projekt techniczny i w dalszej kolejności i, realizacja przedsięwzięcia.

Szacunkowy koszt modernizacji wynosi ok. 13 milionów zł.

Na dofinansowanie (w wysokości 70% kosztów) złożono wnioski - w ramach priorytetu VI działanie 6.2. Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego

- 2) Wykonano projekt rewaloryzacji plantów miejskich i umocnień ziemnych (ul. Mickiewicza, Słowackiego i Poniatowskiego). Koncepcja rewaloryzacji miała na celu integrację poszczególnych obiektów systemu umocnień pod kątem kompozycyjnym, funkcjonalnym i przestrzennym z otaczającym terenem. Projekt powstał w 2006 r. bez uprzednich konsultacji z WUOZ, Delegaturą w Lesznie. Wobec odmiennych oczekiwań Urzędu i nie spełnienia warunków konserwatorskich uzyskał negatywną opinię i nie został zaakceptowany. Sprawę jednak należy uznać za priorytetową do wykonania (nowy projekt).

- 3) Rewaloryzacja Parku Kościuszki (ewentualny wpis do rejestru).

Realizacja planów dotyczących wszystkich terenów zielonych i harmonijne ich połączenie. Pielęgnacja bieżąca i kontrola nowych nasadzeń. Ochrona całej przestrzeni zielonej na terenie miasta powinna mieć skoordynowany charakter, by wyeliminować przejawy nieuporządkowanego działania.

- 4) Wykonanie planu rewitalizacji dla dawnej dzielnicy żydowskiej - konieczna często wymiana substancji mieszkaniowej prowadzi do stawiania obiektów przerysowanych i nie pasujących do klimatu tego miejsca.
- 5) Uporządkowanie numeracji domów, zwłaszcza na Rynku - estetyczne oznaczenia, uporządkowanie reklam umieszczonych na obiektach nie tylko zabytkowych. Rynek powinien mieć jednolity wyraz estetyczny. Może powinny być zaprojektowane nowe tabliczki z nazwami ulic dla całego miasta.
- 6) Dbanie o estetykę zabudowy miejskiej - szczególną uwagę należy zwrócić na stan elewacji obiektów zabytkowych. Najbardziej reprezentacyjny obiekt miasta - ratusz, mimo remontu przeprowadzonego w końcu lat 90. XX w. wymaga odświeżenia - odsolenia i pomalowania.

W kwestii restauracji elewacji i wizji ich uporządkowania można by zlecić wykonanie szczegółowego projektu kolorystycznego śródmiejskich ciągów ulicznych i pierzei rynkowych. Projekt powinien objąć elewacje wszystkich budynków w obszarze objętym zadaniem, bez względu na własność. Uchroni to przestrzeń miasta przed przypadkowymi realizacjami. Władze komunalne i inwestorzy prywatni mogliby skorzystać z gotowych projektów, których istnienie (i rozpowszechnienie) pobudziło by ich aktywność do przeprowadzenia prac rewaloryzacyjnych (choćby miały się ograniczyć tylko do elewacji).

- 7) Program remontów nie dopuszczających do

degradacji substancji zabytkowej (nakłady.. poniesione i przewidziane do poniesienia) w obiektach wpisanych do rejestru zabytków i ujętych w ewidencji zabytków:

A) Zabytki wpisane do rejestru zabytków:

- Ratusz, Rynek 1
- Budynek administracyjny Urzędu Miasta, ul. Przemysłowa 10 (dawna willa)
- Budynki Urzędu Miasta, ul. Wałowa 5 (dawny Zespół budynków Straży Pożarnej)
- Szkoła Podstawowa nr 1, ul. Krasińskiego 2 (dawny Dom parafialny gminy ewangelickiej)
- Miejska Biblioteka Publiczna, ul. Chrobrego 3 (dawny Hotel Polski)
- Dom, ul. Chrobrego 11
- Dom, ul. Chrobrego 25
- Dom, ul. Chrobrego 44

- Dom, ul. Królowej Jadwigi 24
- Dom, ul. Królowej Jadwigi 31
- Dom, ul. Leszczyńskich 5
- Dom, ul. Leszczyńskich 30
- Dom, ul. Łaziebna 6
- Dom, ul. Narutowicza 8
- Dom, ul. Narutowicza 17
- Dom, ul. Narutowicza 30
- Dom, Rynek 8
- Kamienica, ul. Słowiańska 5
- Kamienica, ul. Słowiańska 25
- Kamienica, ul. Słowiańska 32
- Kamienica, ul. Słowiańska 46
- Willa, ul. Słowiańska 55
- Willa, ul. Słowiańska 59
- Dom, ul. Zakątek 2

L.p.	Obiekt	Rodzaj remontu wykonanego	Nakłady na rem. poniesione w 2007	Nakłady na rem. poniesione w 2008 (do 18.09.2008)	Przewidywane wydatki do końca 2012 r.
1	Dom, ul. Chrobrego 25	okna, piece	6.500		813.000
2	Dom, ul. Królowej Jadwigi 24	c.o., remont pustostanów		17.400	
3	Dom, ul. Królowej Jadwigi 31	zalecenia kominiarskie	5.000		
4	Dom, ul. Narutowicza 8	Łazienka		10.300	
5	Dom, ul. Narutowicza 30	c.o., okna	13.400		
6	Kamienica, ul. Słowiańska 5	c.o.	5.000		
7	Kamienica, ul. Słowiańska 32	ocieplenie, okna, piece	10.300	13.000	
8	Kamienica, ul. Słowiańska 46	instal. elektryczna		11.000	
9	Willa, ul. Słowiańska 55	elektr., c.o., wentylacje		47.800	
10	Willa, ul. Słowiańska 59	okna, wnętrza	105.000		
	ogółem domy w zarządzie MZBK		145.200	99.500	
11	Szkoła Podstawowa nr 1 (dawny Dom parafialny gminy ewangel.), Al. Krasińskiego 2	malowanie auli, remont kuchni i biblioteki	64.000	72.300	253.000
12	Urząd Miasta i Urząd Stanu Cywilnego (dawna willa), ul. Przemysłowa 10	wymiana okien przyziemia, pieca c.o., prace elektryczne, zasobnik c.w.	17.996	7.564	
13	Ratusz, Rynek 1	roboty dekarские, remont wentylacji posadzki, parkiet, malowanie USC, klimatyzacja, wymiana szyb	41.928	18.839	

14	Budynki Urzędu Miasta, ul. Wałowa 5 (dawny Zespół budynków Straży Pożarnej)	wymiana okien, remont dachu bud. głównego i przybudówki, remont elewacji - projekt i wykonanie, c.o. inst. elektr., klimatyzacja cz. bud., hydranty, alarm, wnętrze - parter, adaptacja rozbud. archiwum	444.597	43.310	-
	ogółem w obiektach znajdujących się w trwałym zarządzie Urzędu Miasta Leszna		568.161	142.013	253.000
Źródło: MZBK, Wydział Edukacji UM, Wydział Organizacyjny UM					

Remonty planowane do 2012 r.

- 1) Szkoła Podstawowa nr 1 (dawny Dom parafialny gminy ewangelickiej) al. Krasińskiego 2 (obiekt w rejestrze zabytków)
 - częściowa wymiana i uzupełnienie tynków zewnętrznych
 - naprawa i malowanie okien
 - szlifowanie i malowanie parkietu w auli
 - przebudowa sali lekcyjnej na toalety
 - wymiana wykładziny podłogowej w 2 klasach
 - malowanie wewnętrzne części pomieszczeń
 - wymiana części posadzek na korytarzach
 - naprawa dachu, czyszczenie rynien
- 2) Urząd Miasta i Urząd Stanu Cywilnego (dawna willa), ul. Przemysłowa 10
 - remont dachu
 - remont elewacji
 - remont wentylacji
 - remont pomieszczeń biurowych
- 3) Ratusz, Rynek 1
 - remont podłóg (parkiety)
 - remont gabinetu prezydenta
- 4) Dom, ul. Chrobrego 25
 - wymiana okien
- 5) Dom, ul. Chrobrego 44
 - wymiana okien
 - odwilgocenie, remont elewacji
- 6) Dom, ul. Leszczyńskich 5
 - wymiana okien
 - remont dachu i kominów
 - modernizacja podwórza
- 7) Dom, ul. Królowej Jadwigi 24
 - remont dachu i kominów
 - remont klatki schodowej
- 8) Dom, ul. Królowej Jadwigi 3 1
 - prace elewacyjne
- 9) Kamienica, ul. Słowiańska 5
 - remont dachu
- 10) Kamienica, ul. Słowiańska 25
 - remont klatki schodowej
- 11) Kamienica, ul. Słowiańska 32

- remont dachu
- 12) Kamienica, ul. Słowiańska 46
 - remont dachu
- 13) Willa, ul. Słowiańska 55
 - prace elewacyjne
- 14) Dom, ul. Narutowicza 8
 - prace elewacyjne
 - remont klatki schodowej
- 15) Budynki Urzędu Miasta, ul. Wałowa 5 (dawny Zespół budynków Straży Pożarnej)
 - remont wnętrz oraz korytarzy na I i II piętrze
 - wymiana podłóg,
 - wymiana stolarki drzwiowej
- B) Zabytki będące w ewidencji:
 - Budynek administracyjny Urzędu Miasta, Al. Jana Pawła II 21 (dawny Szpital Wojskowy)
 - Sala sportowa, ul. Grota Roweckiego (dawna Ćwicznia miejska)
 - Szkoła podstawowa nr 2 i Gim. nr 2, ul. Narutowicza 57 (dawna Preparandka)
 - Szkoła podstawowa nr 3, Pl. Metziga 14 (dawna Katolicka Powszechna Szkoła Żeńska)
 - Szkoła Podstawowa nr 4, Rynek Zaborowski 41,
 - Szkoła podstawowa nr 7 i 6, Al. Jana Pawła II
 - Gimnazjum nr 1, Pl. Komeńskiego 1 (dawna Szkoła Rzemieślniczo-Handlowa)
 - Zespół Szkół Ekonomicznych, ul. Poniatowskiego 2 (dawne Państwowe Seminarium Nauczycielskie Żeńskie)
 - I Liceum Ogólnokształcące, ul. Kurpińskiego 1 (dawne Państwowe Seminarium Męskie)
 - III Liceum Ogólnokształcące, Pl. Kościuszki 5 (dawne Państwowe Gimnazjum Męskie)
 - Zespół Szkół Ochrony Środowiska, Pl. Metziga 23
 - Zespół Szkół Rolniczo-Budowlanych, ul. 1 Maja 1
 - Przedszkole Miejskie nr 6, ul. 17 Stycznia 13 (dawna willa)

- Przedszkole Miejskie nr 12, ul. Czarnoleska 1
- Domy będące w zarządzie MZBK:
 - 7 domów, ul. Andrzejewskiego 1-7
 - Dom, ul. Boczna 17
 - Dom, ul. Bracka 6
 - Dom, ul. Bracka 13
 - Dom, ul. Chrobrego 1
 - Dom, ul. Chrobrego 10
 - Dom, ul. Chrobrego 26
 - Dom, ul. Chrobrego 36
 - Dom, ul. Chrobrego 43
 - Dom, ul. Chrobrego 46
 - Dom, ul. Chrobrego 47
 - Dom, ul. Chrobrego 49
 - Dom, ul. Chrobrego 50
 - Dom, ul. Dąbrowskiego 8
 - Dom, ul. Dąbrowskiego 9
 - Dom, ul. Dąbrowskiego 11
 - Dom, ul. Dąbrowskiego 13
 - Dom, ul. Dąbrowskiego 17
 - Dom, ul. Dąbrowskiego 45
 - Dom, ul. Grodzka 4
 - Dom, ul. Grodzka 10
 - Dom, ul. Grota Roweckiego 15
 - Dom, ul. Jagiellońska 1
 - Dom, ul. Jagiellońska 3
 - Dom, ul. Jagiellońska 5
 - Dom, AL Jana Pawła n 19
 - Dom, pl. Komeńskiego 2
 - Dom, ul. Kościelna 3
 - Dom, ul. Kościelna 6
 - Dom, ul. Kościelna 9
 - Dom, ul. Kościelna 11
 - Dom, ul. Kościelna 13
 - Dom, ul. Krasieńskiego 4
 - Dom, ul. Krasieńskiego 7
 - Dom, ul. Krasieńskiego 11
 - Dom, ul. Krasieńskiego 16
 - Dom, ul. Krasieńskiego 28
 - Dom, ul. Leszczyńskich 9
 - Dom, ul. Leszczyńskich 10
 - Dom, ul. Leszczyńskich 11
 - Dom, ul. Leszczyńskich 12
 - Dom, ul. Leszczyńskich 13
 - Dom, ul. Leszczyńskich 14
 - Dom, ul. Leszczyńskich 16
 - Dom, ul. Leszczyńskich 20
 - Dom, ul. Leszczyńskich 22
 - Dom, ul. Leszczyńskich 32
 - Dom, ul. Leszczyńskich 36
 - Dom, ul. Leszczyńskich 37
 - Dom, ul. Leszczyńskich 42
 - Dom, ul. Lipowa 11
 - Dom, ul. Lipowa 18
 - Dom, ul. Lipowa 22
 - Dom, ul. Lipowa 24
 - Dom, ul. Lipowa 30
 - Dom, ul. Łaziebna 1
 - Dom, ul. Łaziebna 8
 - Dom, ul. Łaziebna 13
 - Dom, ul. Łaziebna 14
 - Dom, ul. Łaziebna 21
 - Dom, ul. 1 Maja 3
 - Dom, ul. 1 Maja 85
 - Dom, ul. 1 Maja 92
 - Dom, ul. Matejki 1
 - Dom, ul. Matejki 2
 - Dom, ul. Matejki 3
 - Dom, ul. Matejki 4
 - Dom, ul. Matejki 5
 - Dom, ul. Mickiewicza 1
 - Dom, ul. Mickiewicza 2
 - Dom, ul. Marcinkowskiego 4
 - Dom, ul. Marcinkowskiego 17
 - Dom, pl. Metziga 2
 - Dom, pl. Metziga 5
 - Dom, pl. Metziga 6
 - Dom, ul. Metziga 9
 - Dom, pl. Metziga 23
 - Dom, pl. Metziga 29
 - Dom, pl. Metziga 31
 - Dom, ul. Nowy Rynek 3
 - Dom, ul. Nowy Rynek 4
 - Dom, ul. Nowy Rynek 5
 - Dom, ul. Nowy Rynek 8
 - Dom, ul. Nowy Rynek 12
 - Dom, ul. Nowy Rynek 27
 - Dom, ul. Narutowicza 2
 - Dom, ul. Narutowicza 4
 - Dom, ul. Narutowicza 5
 - Dom, ul. Narutowicza 11
 - Dom, ul. Narutowicza 15
 - Dom, ul. Narutowicza 25
 - Dom, ul. Narutowicza 27
 - Dom, ul. Narutowicza 29
 - Dom, ul. Narutowicza 34
 - Dom, ul. Narutowicza 37
 - Dom, ul. Narutowicza 53
 - Dom, ul. Narutowicza 55
 - Dom, ul. Narutowicza 58
 - Dom, ul. Narutowicza 64
 - Willa, ul. Narutowicza 80
 - Dom, ul. Narutowicza 87
 - Dom, ul. Niepodległości 2
 - Dom, ul. Niepodległości 12
 - Dom, ul. Niepodległości 14
 - Dom, ul. Niepodległości 15
 - Dom, ul. Niepodległości 18
 - Dom, ul. Niepodległości 33
 - Dom, ul. Niepodległości 38
 - Dom, ul. Niepodległości 47
 - Dom, ul. Niepodległości 52
 - Dom, ul. Niepodległości 53
 - Dom, ul. Niepodległości 54
 - Dom, ul. Niepodległości 67
 - Dom, ul. Poniatowskiego 5
 - Dom, ul. Poplińskiego 4
 - Dom, ul. Poplińskiego 6
 - Dom, ul. Przemysłowa 7
 - Dom, ul. Przemysłowa 13-14

- Dom, ul. Przemysłowa 24
- Dom, ul. Przemysłowa 27
- Dom, ul. Przemysłowa 28
- Dom, ul. 17 Pułku Ułanów 5
- Dom, Rynek Zaborowski 8
- Dom, Rynek Zaborowski 9
- Dom, Rynek 16
- Dom, Rynek 21
- Willa, ul. Sienkiewicza 6
- Dom, ul. Sienkiewicza 9
- Dom, ul. Sienkiewicza 10
- Dom, ul. Sienkiewicza 26
- Dom, ul. Sienkiewicza 27
- Dom, ul. Słowiańska 1
- Dom, ul. Słowiańska 2
- Dom, ul. Słowiańska 10
- Dom, ul. Słowiańska 13
- Dom, ul. Słowiańska 17
- Dom, ul. Słowiańska 18
- Dom, ul. Słowiańska 23
- Dom, ul. Słowiańska 24
- Dom, ul. Słowiańska 37
- Dom, ul. Słowiańska 38
- Dom, ul. Słowiańska 39
- Dom, ul. Słowiańska 40
- Dom, ul. Słowiańska 41
- Dom, ul. Słowiańska 43
- Dom, ul. Słowiańska 44
- Dom, ul. Słowiańska 45
- Dom, ul. Słowiańska 47
- Dom, ul. Słowiańska 57
- Dom, ul. Starozamkowa 14
- Dom, ul. 17 Stycznia 3
- Dom, ul. 17 Stycznia 15
- Dom, ul. 17 Stycznia 17
- Dom, ul. Średnia 9
- Dom, ul. Średnia 10
- Dom, ul. Średnia 13
- Dom, ul. Średnia 14
- Dom, ul. Średnia 22
- Dom, ul. Święciechowska 48
- Dom, ul. Świętojańska 2
- Dom, ul. Wałowa 7
- Dom, ul. Wałowa 14
- Dom, ul. Włodarczaka 38
- Dom, ul. Włodarczaka 40
- Dom, ul. Wolności 5
- Dom, ul. Wolności 28
- Dom, ul. Wolności 29
- Dom, ul. Zacisze 23
- Dom, ul. Zacisze 1
- Dom, ul. Zielona 6
- Dom, ul. Zielona 13
- Dom, ul. Zielona 27

L.p.	Obiekt	Rodzaj remontu wykonanego	Nakłady na rem. poniesione w 2007	Nakłady na rem. poniesione w 2008 (do 18.09.2008)	Przewidywane wydatki do końca 2012 r.
1.	Dom, ul. Boczna 17	remont pustostanu	75.000		
2.	Dom, ul. Chrobrego 1	dach	19.000		
3.	Dom, ul. Chrobrego 49	ogrzewanie, wnętrze	5.100	13.600	
4.	Dom, ul. Chrobrego 50	wentylacja, instal., stolarka		16.600	
5.	Dom, ul. Dąbrowskiego 8	ogrzewanie, okna	5.500		
6.	Dom, ul. Dąbrowskiego 13	ogrodzenie		7.000	
7.	Dom, ul. Grota Roweckiego 15	c.o., wyposażenie, okna	10.700		
8.	Dom, ul. Jagiellońska 3	balkony, wnętrze		17.600	
9.	Dom, ul. Jagiellońska 5	stolarka, piece, wentyl	10.700	12.100	
10.	Dom, ul. Jana Pawła U 19	wentyl., dach, okna	33.000		
11.	Dom, ul. Kościelna 6	wnętrze, instalacje, dach	85.500	75.800	
12.	Dom, ul. Kościelna 13	c.o.		13.000	
13.	Dom, ul. Kościelna 3	instal., okna	16.500		
14.	Dom, ul. Kościelna 11	remont pustostanu	14.000		
15.	Dom, ul. Krasińskiego 4	okna	10.000		
16.	Dom, ul. Krasińskiego 11	ogrzewanie	9.500		
17.	Dom, ul. Krasińskiego 16	okna, piece	10.200		
18.	Dom, ul. Leszczyńskich 10	piece, wntal.		11.000	
19.	Dom, ul. Leszczyńskich 20	podłogi, okna, balkony	13.200	9.600	
20.	Dom, ul. Leszczyńskich 22	c.o.		16.000	
21.	Dom, ul. Leszczyńskich 42	instal., docieplenie	13.300		
22.	Dom, ul. Lipowa 30	c.o.	34.000		

23.	Dom, ul. Łaziebna 1	remont pustostanu	18.700		
24.	Dom, ul. Łaziebna 8	remont pustostanu	38.400		
25.	Dom, ul. Łaziebna 13	klatka schodowa, okna	17.000		
26.	Dom, ul. Łaziebna 21	remont pustostanu, wentylacje	13.200		
27.	Dom, ul. 1 Maja 85	elewacja, c.o., okna, wnętrze	48.800		
28.	Dom, ul. 1 Maja 92	remont pustostanu		103.000	
29.	Dom, ul. Matejki 1	kominy, okna	8.900		
30.	Dom, ul. Mickiewicza 1	remont pustostanu		37.800	
31.	Dom, ul. Marcinkowskiego 17	instal, okna, c.o., piece, podwórze	37.700	40.000	
32.	Dom, ul. Narutowicza 2	okna, wystawa	24.100		
33.	Dom, ul. Narutowicza 5	instalacje, drzwi, podłogi, dach, kominy	64.900	48.600	
34.	Dom, ul. Narutowicza 27	kominy, ogólnobud.		39.800	
35.	Dom, ul. Narutowicza 58	łazienka		9.100	
36.	Dom, ul. Niepodległości 15	roboty zdruńskie, okna, komin	9.500		
37.	Dom, ul. Niepodległości 18	okna	7.600		
38.	Dom, ul. Niepodległości 54	c.o., podłogi		16.400	
39.	Dom, ul. Poplińskiego 4	wentylacje, okna	7.200		
40.	Dom, ul. Przemysłowa 13-14	instalacje, remont pustostanu	30.400		
41.	Dom, ul. Przemysłowa 24	ogólnobudowlane		12.900	
42.	Dom, ul. Sienkiewicza 6	wentylacje, rozbiórka, ogrodzenie	30.400		
43.	Dom, ul. Słowiańska 17	instal. c.o., komin	36.600		
44.	Dom, ul. Słowiańska 18	piece, wentyl., instal.	7.800		
45.	Dom, ul. Słowiańska 24	witryna wystawowa		30.500	
46.	Dom, ul. Słowiańska 38	dach, ogólnobudowl.		55.600	
47.	Dom, ul. Słowiańska 43	wentylacje, kominy, okna, klatka schód.	58.000		
48.	Dom, ul. 17 Stycznia 15	okna		8.200	
49.	Dom, ul. Średnia 9	dach		10.000	
50.	Dom, ul. Wałowa 14	ogrodzenie, piece, og.		13.000	
51.	Dom, ul. Zacisze 1	c.o., instal., okna, komin		25.700	
52.	Dom, ul. Zielona 6	kominy, elektr., malowanie		29.000	
	ogółem domy w zarządzie MZBK		824.400	692.200	3.030.000
53.	Szkoła Podstawowa nr 2 i Gim. 2 (dawna Preparandka) ul. Narutowicza 57	remont bież.	15.400	16.000	250.000
54.	Szkoła Podstawowa nr 3 (dawna Katolicka Powszechna Szkoła Żeńska) pl. Metziga 14	remont bież.	10.700	17.800	265.000
55.	Szkoła Podstawowa nr 4 bud. „A” Rynek Zaborowski 41	remont bież.	37.100	1.300	100.000
56.	Szkoła Podstawowa nr 7 AL Jana Pawła II 10	remont 3 sal	171.000	74.000	700.000
57.	Gimnazjum nr 1 (dawna Szkoła Rzemieślniczo-Handlowa) Pl. Komeńskiego 1	remont biblioteki i iglicy na szczybie wieżyczki	66.300	4.300	300.000
58.	Zespół Szkół Ekonomicznych (dawne Państwowe Seminarium	remont piwnicy (we i szatnia), remont 1 sali, lakierowanie parkietu w auli	107.000	70.000	590.000

	Żeńskie) ul. Poniatowskiego 2				
59.	I LO (dawne Państwowe Seminarium Męskie) ul. Kurpińskiego 1	remont elewacji pod gzymsem wieńczącym, remont sanit. i wym. wykładzin w 2 klasach	107.000	109.000	380.000
60.	II LO (dawne Państwowe Gimnazjum Męskie) Pl. Kościuszki 5	adaptacja potniesz, na toalety, remont sekretariatu i 1 sali, lakier. Parkietu	127.000	17.700	190.000
61.	Zespół Szkół Ochrony Środowiska Pl. Metziga 23	elewacja frontowa, remont dachu	195.700	230.000	210.000
62.	Zespół Szkół Rol-Bud. bud. C i D ul. 1 Maja 1	remont bieź.	2.500		100.000
63.	Przedszkole nr 6 (dawna willa), ul. 17 Stycznia 13	remont bieź.	1.000	1.000	50.000
64.	Przedszkole nr 12, -ul. Czarnoleska 1	remont bieź.	6.000	9.600	80.000
ogółem placówki oświatowe			846.700	550.700	3.215.000
65.	Ćwiczenia, ul. Grota-Roweckiego	wymiana pieca c.o. i grzejników malowanie Sali		89.000	90.000
66.	Budynek Administracyjny UM (dawny Szpital Wojskowy), al. Jana Pawła II 21	prace malarskie cz. pomieszczeń, c.o., termostaty, izolacja, projekt remontu elewacji, prace elektr. I podłogi	47.590	1.048	
	ogółem w obiektach znajdujących się w trwałym zarządzie Urzędu Miasta Leszna		47.950	90.048	90.000

Źródło: MZBK, Wydział Edukacji UM, Wydział Organizacyjny UM

Remonty planowane do 2012 r.

- 1) Szkoła Podstawowa nr 2 i Gim. 2 (dawna Preparandka), ul. Narutowicza 57
 - wykonanie termomodernizacji budynku
 - konserwacja, naprawa dachu
 - wymiana wykładzin podłogowych w 2 klasach
 - wymiana części opraw oświetleniowych
 - malowanie pomieszczeń
- 2) Szkoła Podstawowa nr 3 (dawna Katolicka Powszechna Szkoła Żeńska) pl. Metziga 14
 - konserwacja i naprawa dachów
 - remont auli (podłoga i malowanie ścian)
 - wymiana opraw oświetleniowych
 - naprawa i malowanie okien (częściowa wymiana)
 - malowanie pomieszczeń
- 3) Szkoła Podstawowa nr 4 bud. „A”, Rynek Zaborowski 41
 - wymiana pokrycia dachowego
 - roboty malarskie
 - naprawa i uzupełnienie tynków zewnętrznych
- 4) Szkoła Podstawowa nr 7, Al. Jana Pawła II 10
 - remont klas
 - częściowa wymiana okien
 - modernizacja bloku kuchennego
 - wymiana instalacji elektrycznej w piwnicy
 - remont 2 korytarzy i klatki schodowej

- 5) Gimnazjum nr I (dawna Szkoła Rzemieślniczo-Handlowa), Pl. Komeńskiego I
 - wymiana, naprawa i malowanie okien
 - remont podłóg (klasy i aule)
 - remont 4 klas
 - remont stopni zewnętrznych i podestów
- 6) Zespół Szkół Ekonomicznych (dawne Państwowe Seminarium Żeńskie) ul. Poniatowskiego 2
 - wymiana i naprawa okien i malowanie okien
 - wymiana wykładziny podłogowej
 - remont korytarzy i klatek schodowych
 - roboty malarskie
- 7) I LO (dawne Państwowe Seminarium Męskie), ul. Kurpińskiego 1
 - wymiana pokrycia dachowego
 - wymiana, naprawa i malowanie okien
 - malowanie klas i korytarzy
- 8) III LO (dawne Państwowe Gimnazjum Męskie), Pl. Kościuszki 5
 - remont pracowni chemicznej
 - remont dachu (nowe pokrycie)
 - wymiana opraw oświetleniowych
 - roboty malarskie
- 9) Zespół Szkół Ochrony Środowiska, Pl. Metziga 23
 - wymiana, naprawa i malowanie okien
 - wymiana wykładzin podłogowych
 - roboty malarskie

- remont pomieszczeń biurowych
- 10) Zespół Szkół Rol-Bud. bud. C i D, ul. 1 Maja 1
 - wymiana okien i drzwi
 - malowanie
 - naprawa dachu
- 11) Przedszkole nr 6 (dawna willa), ul. 17 Stycznia 13
 - naprawa dachu i elewacji
- 12) Przedszkole nr 12, ul. Czarnoleska 1
 - wymiana pokrycia dachu
 - wymiana drzwi zewnętrznych i okien od podwórza
 - wymiana wykładzin podłogowych
- 13) Ćwicznia, ul. Grota — Roweckiego
 - przełożenie dachu
 - remont elewacji
- 14) Budynek Administracyjny UM (dawny Szpital Wojskowy), al. Jana Pawła II 21
 - remont elewacji
 - remont klatki schodowej wraz z korytarzami
- 15) Dom, ul. Andrzejewskiego 1-7
 - wymiana okien
- 16) Dom, ul. Bracka 6
 - wymiana okien
 - instalacje c.o.
 - remont dachu i kominów
- 17) Dom, ul. Chrobrego 1
 - instalacja c.o.
 - remont klatki schodowej
- 18) Dom, ul. Chrobrego 43
 - wymiana okien
 - remont elewacji
- 19) Dom, ul. Boczna 17
 - remont dachu
- 20) Dom, ul. Chrobrego 36
 - remont instalacji wodnej
- 21) Dom, ul. Bracka 13
 - odwilgocenie
 - remont klatki schodowej
- 22) Dom, ul. Dąbrowskiego 8
 - remont dachu
 - remont klatki schodowej
- 23) Dom, ul. Dąbrowskiego 9
 - remont dachu
- 24) Dom, ul. Dąbrowskiego 11
 - modernizacja podwórza
- 25) Dom, ul. Dąbrowskiego 13
 - remont klatki schodowej
- 26) Dom, ul. Dąbrowskiego 45
 - remont dachu i kominów
- 27) Dom, ul. Grodzka 4
 - remont klatki schodowej
- 28) Dom, ul. Jagiellońska 1
 - przebudowa c.o.
- 29) Dom, ul. Kościelna 3
 - remont dachu i kominów
 - remont klatki schodowej
- 30) Dom, ul. Kościelna 6
 - remont instalacji elektrycznej
 - remont klatki schodowej
- 31) Dom, ul. Leszczyńskich 9
 - remont dachu i kominów
- 32) Dom, ul. Leszczyńskich 12
 - remont dachu i kominów
 - remont klatki schodowej
- 33) Dom, ul. Leszczyńskich 16
 - odwilgocenie
 - remont dachu i kominów
- 34) Dom, ul. Leszczyńskich 22
 - modernizacja podwórza
 - remont dachu i kominów
- 35) Dom, ul. Leszczyńskich 42
 - remont balkonów
- 36) Dom, ul. Lipowa 19
 - remont klatki schodowej
- 37) Dom, ul. 1 Maja 3
 - remont klatki schodowej
- 38) Dom, ul. Metziga 9
 - remont dachu i kominów
 - remont klatki schodowej
- 39) Dom, ul. Metziga 23
 - remont dachu i kominów
 - remont klatki schodowej
- 40) Dom, ul. Metziga 29
 - remont klatki schodowej
- 41) Dom, ul. Mickiewicza 1
 - modernizacja podwórza
- 42) Dom, ul. Mickiewicza 2
 - remont dachu i kominów
- 43) Dom, ul. Narutowicza 2
 - instalacja wodno-kanalizacyjna
- 44) Dom, ul. Narutowicza 4
 - instalacja wodno-kanalizacyjna
- 45) Dom, ul. Niepodległości 2
 - remont klatki schodowej
- 46) Dom, ul. Niepodległości 12
 - remont dachu i kominów
- 47) Dom, ul. Niepodległości 14
 - remont dachu i kominów
 - remont klatki schodowej
- 48) Dom, ul. Niepodległości 15
 - remont dachu i kominów
 - remont klatki schodowej
 - remont elewacji
- 49) Dom, ul. Przemysłowa 13-14
 - konserwacja dachu
 - remont klatki schodowej
- 50) Dom, ul. Sienkiewicza 9
 - remont klatki schodowej
- 51) Dom, ul. Sienkiewicza 27
 - przebudowa c.o.
- 52) Dom, ul. Słowiańska 13
 - remont dachu i kominów
 - remont klatki schodowej
- 53) Dom, ul. Słowiańska 39
 - remont dachu i kominów
- 54) Dom, ul. Słowiańska 57
 - modernizacja podwórza
- 55) Dom, ul. 17-go Stycznia 15
 - prace elewacyjne

- osuszenie
- 56) Dom, ul. Średnia 14
- prace elewacyjne
- remont dachu i kominów
- 57) Dom, ul. Średnia 22
- remont klatki schodowej
- modernizacja podwórza
- 58) Dom, ul. Święciechowska 48
- modernizacja podwórza
- 59) Dom, ul. Świętojańska 2
- remont dachu i kominów
- remont klatki schodowej
- 60) Dom, ul. Wałowa 7
- remont dachu i kominów
- remont klatki schodowej
- modernizacja podwórza
- 61) Dom, ul. Włodarczaka 40
- remont dachu
- 62) Dom, ul. Wolności 5
- remont dachu i kominów
- remont klatki schodowej
- 63) Dom, ul. Zacisze 1
- remont dachu
- 64) Dom, ul. Zielona 6
- remont klatki schodowej
- 65) Dom, ul. Zielona 13
- remont klatki schodowej
- modernizacja podwórza
- 66) Dom, ul. Nowy Rynek 3
- remont elewacji od ulicy
- 67) Dom, ul. Nowy Rynek 5
- remont dachu i kominów
- 68) Dom, ul. Nowy Rynek 12
- remont dachu i kominów

6.4.2. Obiekty nie będące własnością miasta Leszna

Dotacje miasta na obiekty w rejestrze nie będące

własnością miasta:

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. z 2001 r. Dz.U. Nr 142, poz. 1591 ze zm.), w związku z art. 77 i 81 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. Nr 162, poz. 1568 ze zm.) oraz art. 176 ust. 3 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.) Rada Miejska Leszna uchwaliła w dniu 6.10.2006 r. uchwałę nr XL/484/2006 (uchwała zmieniająca nr XXIII/251/2008 z dnia 26.06.2008 r.) w sprawie określenia zasad i trybu udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków.

Osobami uprawnionymi do otrzymania dotacji są osoby fizyczne i prawne oraz jednostki organizacyjne posiadające tytuł prawny do zabytku wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego i trwałego zarządu.

Wnioski o dotacje składa się Prezydentowi Miasta Leszna:

- a) do dnia 30 listopada każdego roku, poprzedzającego możliwość udzielenia dotacji,
- b) w przypadku niepełnego wykorzystania środków przewidzianych na dotacje w danym roku, istnieje możliwość składania wniosków o dotacje na rok bieżący do czasu pełnego wyczerpania środków.

W 2007 roku Urząd Miasta wydatkował na pomoc finansową w wysokości: 579.750 złotych, w tym:

- na lapidarium przy kościele Św. Krzyża - 199.750 złotych;
- na remont dachu i sklepień kościoła Św. Jana - 380.000 złotych.

Budżet na dotacje w 2008 r. - 230.000,00 zł

Zestawienie wniosków o udzielenie w 2008 r. dotacji

Nazwa obiektu, adres i nazwa zadania	Wnioskowana kwota dotacji	Udzielona kwota dotacji do września 2008
Kamienica mieszczańska, ul. Leszczyńskich 21 - wykonanie frontowej elewacji, opierzenia i inne - wymiana płytek wejściowych - malowanie okien	14.720,60	14.720,60
Kamienica zabytkowa z pól. XIX w., ul. Wolności 4 - wymiana pokrycia papowego i remont konstrukcji dachu	93.763,94	46.881,97
Kamienica zabytkowa, ul. Chrobrego 48 - renowacja tylnej elewacji budynku głównego i oficyn - przepona pozioma ścian metodą iniekcji	60.083,53	60.083,53
Zespół Lecznicy Bethel, ob. Państwowa Szkoła Muzyczna, ul. Wałowa 3 - roboty wewnątrz budynku: posadzki, ścianki, instalacje	88.180,37	wniosek nie rozpatrywany ze względów formalnych (złożony przed zmianą uchwały)
razem wnioskowane kwoty	256.748,44	*

Roboty konserwatorskie zrealizowane przy obiektach zabytkowych w rejestrze nie będących własnością miasta:

- Kościół św. Mikołaja - malowanie wnętrz - 2007-2008 r.
- Lapidarium przy kościele św. Krzyża - 2007 r. (dotacja UM).
- domy przy ul. Leszczyńskich nr 21, 15 oraz 25 (elewacja)
- kościół św. Jana - wymiana pokrycia dachowego i zabezpieczenie wnętrza - 2007 r. (dotacja UM)
- Muzeum Okręgowe, Pl. Metziga - elewacja 2007 r.
- Dom, ul. Chrobrego nr 8 - prace remontowe 2008 r.
- remont pałacu Sułkowskich - wykonany został kapitalny remont więźby dachowej i przełożenie pokrycia dachu
- w 2007 r. zakończono prace konserwatorskie przy elewacji Sądu przy ul. Kasprowicza 1

Ponadto:

- Konieczne są prace remontowe i adaptacyjne przy budynku octowni, AL Jana Pawła II związane z zagospodarowaniem obiektu i jego odpowiednie zabezpieczenie. Wykonanie tych prac zaplanowano na lata 2007-2009, projekt został uzgodniony w WUOZ, Delegaturze w Lesznie oraz wydano pozwolenie na prowadzenie prac
- Remont domu modlitwy, ul. Średnia 4 (część dzielnicy żydowskiej) - prace remontowe na dachu, zewnętrzne ściany: elewacji zachodniej oraz elewacji frontowej. Wykonano kosztorys w 2002 r., lecz prac nie podjęto
- pilne potrzeby remontowe budynków mieszkalnych, w szczególności przy Brackiej 10 (prace remontowe przewidziane do wykonania na 2009 r.), Kościelnej 5, Łaziebnej 9 i 26.
- wymagany remont kapitalny kościoła w Zaborowie ma być zrealizowany w latach 2009-2015.

Projekt obejmuje kompleksowy remont (dach, elewacja, konstrukcja, stolarka).

- pilny remont budynku dworca kolejowego, zarówno wnętrza jak elewacji

Z uwagi na fakt iż w/w obiekty (i inne nie wymienione powyżej w punkcie 6.4.1., a będące w zasobie zabytków miasta Leszna) nie są własnością miasta Leszna w związku z czym miasto nie ma możliwości bezpośredniego sprawowania opieki nad tymi zabytkami, a co za tym idzie wpływać na sposób ich użytkowania. Natomiast działania pośrednie wynikające z ustawy jak również polityki miasta Leszna polegają na:

- prowadzeniu edukacji na poziomie szkół podstawowych i gimnazjalnych na terenie Miasta w zakresie informacji o zasobie zabytków i krajobrazu kulturowego regionu oraz możli-

wościach ich ochrony

- promowaniu wśród mieszkańców gminy i przybywających tu gości najcenniejszych zabytków
- wspieraniu przy współudziale Urzędu Ochrony Zabytków poczynań związanych z właściwym utrzymaniem i zagospodarowaniem zabytków i ich otoczenia
- określaniu przy sporządzaniu dokumentów planistycznych warunków i sposobów ochrony zabytków wpisanych do rejestru zabytków jak również figurujących w ewidencji Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków
- dbaniu o infrastrukturę miejską (otoczenie poszczególnych zabytków)
- wykonaniu dokumentacji fotograficznej i opisowej związanej z problematyką zabytków nieruchomych, ruchomych i archeologicznych na terenie miasta Leszna (ewidencja gminna), która obejmuje:
 - karty adresowe
 - karty architektury
 - zabytki ruchome
 - parki i aleje
 - nazwy historyczne

7. Instrumentarium realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami

Podmiotem formułującym gminny program opieki nad zabytkami jest samorząd miasta. Realizacja programu odbywać się będzie poprzez zespół działań władz miasta na rzecz osiągnięcia celów w nim przyjętych.

Samorząd ma oddziaływać na różne podmioty mające do czynienia z obiektami zabytkowymi, w tym także na mieszkańców głównie zabytkowej przestrzeni miasta Leszna, tak by wywołać ich pożądane zachowanie prowadzące do realizacji zamierzonych celów.

Zakłada się, że w realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami dla miasta Leszna wykorzystane zostaną następujące grupy instrumentów: instrumenty prawne, finansowe, koordynacji, społeczne oraz instrumenty kontrolne.

Instrumenty prawne

- a) dokumenty wydawane przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wynikające z przepisów ustawowych
- b) programy określające politykę państwa i województwa w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego
- c) uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem zagadnień ochrony zabytków
- d) wnioskowanie o wpis do rejestru zabytków z terenu miasta, które powinny być objęte ochroną prawną

Instrumenty finansowe

- a) dotacje
- b) subwencje

- c) dofinansowania
- d) programy uwzględniające finansowanie z funduszy Unii Europejskiej
- Instrumenty koordynacji
- a) strategie rozwoju miasta
- b) plany rozwoju lokalnego
- c) programy prac konserwatorskich
- d) programy ochrony środowiska
- e) studia i analizy, koncepcje
- f) plany rewitalizacji
- Instrumenty społeczne
- a) edukacja kulturowa
- b) informacja
- c) współpraca
- d) współdziałanie z organizacjami społecznymi

Instrumenty kontrolne

- a) utworzenie w ramach organizacyjnych Urzędu Miasta Leszna Zespołu Koordynującego pracami realizującymi poszczególne zadania wynikające z ustaleń niniejszego programu.

W skład zespołu wchodzi pracownicy Urzędu Miasta Leszna:

1. Z - ca Prezydenta
2. Inspektor ds. mieszkaniowych i gospodarczych miasta
3. Inspektor ds. rozwoju miasta
- b) aktualizacja bazy danych ewidencji gminnej
- c) monitoring stanu środowiska kulturowego.
8. Monitoring działania gminnego programu opieki nad zabytkami

Zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. O ochronie zabytków i opiece nad zabytkami Prezydent Miasta Leszna zobowiązany jest do sporządzania co 2 lata sprawozdania z gminnego programu opieki nad zabytkami. Sprawozdanie to przedstawiane jest Radzie Miasta. Po 4 latach program powinien zostać zaktualizowany i ponownie przyjęty przez Radę Miasta.

Do wykonania powyższego zadania utworzono Zespół Koordynujący monitorujący „Gminny program opieki nad zabytkami Miasta Leszna na lata 2009 – 2012” poprzez analizę stopnia jego realizacji.

9. Niektóre zewnętrzne źródła finansowania gminnego programu opieki nad zabytkami

Obowiązek dbania o stan zabytków Ustawa O ochronie zabytków i opiece nad zabytkami nakłada na właścicieli i posiadaczy zabytków.

Wsparciem dla zadań z zakresu ochrony zabytków są zewnętrzne źródła dofinansowania udzielane zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. O ochronie zabytków i opieki nad zabytkami.

- Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego /www.mkidn.gov.pl/ w ramach programu operacyjnego „Dziedzictwo Kulturowe” realizowane przez 6 priorytetów:

1. Rewaloryzacja zabytków nieruchomych i ru-

chomych

2. Rozwój instytucji muzealnych
3. Ochrona dziedzictwa narodowego poza granicami kraju
4. Ochrona zabytków archeologicznych
5. Tworzenie zasobów cyfrowych dziedzictwa kulturowego
6. Ochrona zabytkowych cmentarzy

- Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków /wosoz.bip-i.pl/public/ - dotacje przyznawane są na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków na podstawie wniosków złożonych przez właścicieli, posiadaczy lub użytkowników zabytków

- Samorząd Województwa Wielkopolskiego /www.bip.umww.pl/ - budżet województwa wielkopolskiego przewiduje środki na pomoc finansową ukierunkowaną na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami. Są to dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie prac remontowych i konserwatorskich obiektów zabytkowych zarówno jednostkom sektora finansów publicznych jak również pozostałym jednostkom.

- Fundusz Kościelny /www.mswia.gov.pl/ - dotacje udzielane wyłącznie na remonty i konserwacje zabytkowych obiektów o charakterze sakralnym i to tylko na wykonywanie podstawowych prac zabezpieczających sam obiekt. Z Funduszu nie finansuje się remontów i konserwacji obiektów towarzyszących, wyposażenia obiektów sakralnych oraz otoczenia świątyni, a także stałych elementów wystroju wnętrz. Podmiotami uprawnionymi do otrzymywania środków Funduszu Kościelnego są:

1. osoby prawne Kościoła Katolickiego;
2. osoby prawne innych kościołów i związków wyznaniowych działających na podstawie ustaw o stosunku Państwa do kościołów oraz związków wyznaniowych;
3. osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych wpisanych do rejestru kościołów i związków wyznaniowych, o którym mowa w art. 30 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (Dz.U. z 2005 Nr 231, poz. 1965, z późn. zm.)

- Ponadto istnieją możliwości zdobywania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na zadania inwestycyjne i społeczne do współfinansowania z funduszy krajowych i zagranicznych Unii Europejskiej.

W/w źródła finansowania są wskazówką dla użytkowników obiektów zabytkowych i przedstawicieli władz samorządowych, w jakich instytucjach można pozyskiwać środki na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami.

ZAŁĄCZNIK NR I

3.2. WYKAZ OBIEKTÓW O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH LOKALNYCH BĘDĄCYCH W EWIDENCJI WVKZ

Lp.	Adres	Rodzaj obiektu	Charakterystyka	Datowanie	Uwagi
1.	ul. Andrzejewskiego 1-7	domy		1 ćw. XX w.	
2.	ul. Batorego 8 (Zatorze)	dom		1935 r.	
3.	ul. Batorego 12	dom		1. 30-te XX w.	
4.	ul. Berwińskich 1	dom		1 ćw. XX w.	
5.	ul. Berwińskich 9;8;7	dom		1 ćw. XX w.	
6.	ul. Berwińskich 11; 12; 13	dom		1 ćw. XX w.	
7.	ul. Boczna 3	dom		poł. XIX w.	
8.	ul. Boczna 4	dom		1 poł. XIX w.	
9.	ul. Boczna 7	dom		2 poł. XIX w.	
10.	ul. Boczna 9	dom		XIX/XX w.	
11.	ul. Boczna 10	dom		XIX/XX w.	
12.	ul. Boczna 11	dom		XIX/XX w.	
13.	ul. Boczna 12	dom		1 poł. XIX w.	
14.	ul. Boczna 13	dom		XIX/XXW.	
15.	ul. Boczna 14	dom		pocz. XX w.	Stolarka drzewiowa, okienna, klatka schodowa, ślusarka
16.	ul. Boczna 15	dom		2 poł. XIX w.	
17.	ul. Boczna 17	dom		pocz. XX w.	
18.	ul. Bracka 2	dom		2 poł. XIX w.	
19.	ul. Bracka 3	dom		k. XIX w.	
20.	ul. Bracka 4	dom		3 ćw. XIX w.	
21.	ul. Bracka 6	dom		4 ćw. XIX w.	
22.	ul. Bracka 7	dom		2 poł. XIX w.	
23.	ul. Bracka 8	dom	Połączenie dwóch budynków z k. XVIII w., przebudowany w XIX w.	k. XVIII w.	
24.	ul. Bracka 9	dom	Dom z oficynami	2 poł. XIX w.	
25.	ul. Bracka 13	dom	W miejscu dwóch domów z 1793. r.		
26.	ul. Bracka 14	dom	Budynek jest oficyną domu przy ul. Bracka 14 z XVIII w.; przebudowana elewacja na pocz. XX w.	1 poł. XIX w.	plakietka na fasadzie
27.	ul. Chrobrego 1	dom	Dawny hotel i gospoda	przed 1889	
28.	ul. Chrobrego 2	dom		4 ćw. XIX w.	
29.	ul. Chrobrego 4	dom		4 ćw. XIX w.	
30.	ul. Chrobrego 5	dom		3 ćw. XIX w.	
31.	ul. Chrobrego 6	dom		3 ćw. XIX w.	
32.	ul. Chrobrego 7	dom	XVIII/XIX w., rozebrany w 1987 i w 1987 odbudowany		
33.	ul. Chrobrego 9	dom		po 1911	
34.	ul. Chrobrego 10	dom		4 ćw. XIX w.	
35.	ul. Chrobrego 12	dom		ok. 1870	
36.	ul. Chrobrego 15	dom	W miejscu dawnych zakładów zbożowych z młynem parowym		
37.	ul. Chrobrego 16	dom		1911	
38.	ul. Chrobrego 17	dom		1910	
39.	ul. Chrobrego 18	dom		1937	
40.	ul. Chrobrego 19	dom		XIX/XX w.	

41.	ul. Chrobrego 21	dom	Zespół domu: dom z lat 80. XIX w., przebudowany w 1914 wraz ze stajnią i wozownią z pocz. XX w.	Lata 80. XIX w.	
42*	ul. Chrobrego 22	willa		1 ćw. XX w.	
43.	ul. Chrobrego 24	dom		2 poł. XDC w.	
44.	ul. Chrobrego 26	dom	Przyłączony do budynku szkoły	4 ćw. XDC w.	
45.	ul. Chrobrego 33	dom		2 poł. XDC w.	
46.	ul. Chrobrego 36	dom		XIX w.	
47.	ul. Chrobrego 37	dom		XIX w.	
48.	ul. Chrobrego 38	dom	Zespół domu z 1880 r. W skład zespołu wchodzi: mur i oficyna z XIX w.	1880	
49.	ul. Chrobrego 39	dom		4 ćw. XIX w.	
50.	ul. Chrobrego 40	dom	Zespół domu. W skład zespołu wchodzi mur z 1914 i oficyna z XIX/XXw.	po 1900	drzwi wejściowe
51.	ul. Chrobrego 41	dom	Zmiana przeznaczenia, w miejscu mieszkań powstały lokale handlowe w 1989	poł. XIX w.	
52.	ul. Chrobrego 42	dom	Częściowa rozbiórka domu i jego nadbudowa w 1932 r.	XIX i XX w.	
53.	ul. Chrobrego 43	dom	Wykorzystanie muru starszego domu	2 poł. XIX w.	
54.	ul. Chrobrego 45	dom		4 ćw. XIX w.	
55.	ul. Chrobrego 46	dom	Zespół domu: dom z 4 ćw. XIX w., oficyna z końca XIX w.	4 ćw. XIX w.	
56.	ul. Chrobrego 47	dom		4 ćw. XIX w.	
57.	ul. Chrobrego 49	dom		1913	
58.	ul. Chrobrego 50	dom		k. XIX w.	
59.	ul. Chrobrego 51	dom	Dawna gospoda	3 ćw. XIX w.	
60.	ul. Dąbrowskiego 1	dom		4 ćw. XIX w.	drzwi wejściowe
61.	ul. Dąbrowskiego 2	Sąd Rejonowy	Dawny budynek administracyjny zespołu koszar 1 i 2 szwadronu 17 pułku ułanów	pocz. XX w.	
62.	ul. Dąbrowskiego 5	dom		1 poł. XIX w.	
63.	ul. Dąbrowskiego 4-6	dom	Dawny budynek w zespole koszar 1 i 2 szwadronu 17 pułku ułanów	pocz. XX w.	
64.	ul. Dąbrowskiego 8	dom		po 1900	
65.	ul. Dąbrowskiego 9	dom		1911	
66.	ul. Dąbrowskiego 11	dom		4 ćw. XK w.	
67.	ul. Dąbrowskiego 13	dom	koszary	p. XX w.	
68.	ul. Dąbrowskiego 17	piekarnia wojskowa	piekarnia wojskowa	k. XIX w.	
69.	ul. Dąbrowskiego 45	dom	dawna Rusznikarnia	k. XIX w.	
70.	ul. Dubois 5 (Zatorze)	dom		1930	
71.	ul. Dubois 8	dom		1 ćw. XX w.	mur/drew
72.	ul. Dworcowa	budynek dworca PKP	przebudowany lata 70. XX w.	ok. 1910	
73.	ul. Dworcowa	budynek użyteczności publicznej	dawny Urząd Ruchu	pocz. XX w.	
74.	ul. św. Franciszka z Asyżu 11 (Zatorze)	dom		1 ćw. XX w.	

75.	ul. Frankiewicza 3, 4, 5	domy		pocz. XX w.	
76.	ul. Grodzka 1	dom		1 poł. XIX w.	
77.	ul. Grodzka 2	dom		pocz. XX w.	
78f	ul. Grodzka 4	dom		1 poł. XIX w.	
79.	ul. Grodzka 6	dom		XIX/XX w.	
80.	ul. Grodzka 7	dom		1 ćw. XIX w.	
81.	ul. Grodzka 8	dom		1 ćw. XIX w.	
82.	ul. Grodzka 9	dom		1 ćw. XIX w.	
83.	ul. Grodzka 10	dom		XIX/XX w.	stolarka drzwiowa, ślusarka, klatka schodowa
84.	ul. Grodzka 12	dom		lata 30. XX w.	
85.	ul. Grot-Roweckiego 3	spichlerz		1 poł. XIX w.	szachulec
86.	ul. Grot-Roweckiego 3	budynek gospodarczy		kon. XIX w.	
87.	ul. Grot-Roweckiego 3	dom, budynek gospodarczy		1 poł. XIX w.	mur szachulcowy
88.	ul. Grot-Roweckiego	sala gimnastyczna	Dawna Ćwicznia miejska. Zespół stanowi: a) Ćwicznia z 1908 r., b) targowisko końskie z pocz. XX w., obecnie boisko	1908 r.	
89.	ul. Grot-Roweckiego 9	dom		po 1900 r.	
90.	ul. Grot-Roweckiego 15	dom		4 ćw. XIX w.	
91.	ul. Grot-Roweckiego 18	dom		XIX/XX w.	drzwi wejściowe
92.	ul. Grot-Roweckiego 23/24	dom		I.20-teXXw.	
93.	ul. Grot-Roweckiego 26	dom		4 ćw. XIX w.	drzwi wejściowe
94.	ul. Grot-Roweckiego	Rzeźnia miejska	Zespół rzeźni miejskiej: a) magazyn żywca, ob. topialnia tłuszczu z 1901 r., b) blok chłodniczy z 1891 r., c) hala uboju trzody z 1891 r., powiększona w latach 1925-1926	kon. XIX w.	
95.	ul. Jagiellońska 1	dom		1908	
96.	ul. Jagiellońska 3	dom		1910	
97.	ul. Jagiellońska 5	dom		ok. 1910	
98.	Al. Jana Pawła II 1	Szkoła Podst. nr 7	budynek szkoły	pocz. XX w.	
99.	Al. Jana Pawła II 3	dom		2 poł. XIX w.	
100.	Al. Jana Pawła II 7	dom		kon. XIX w.	
101.	Al. Jana Pawła II 8	dom		pocz. XX w.	
102.	Al. Jana Pawła II 10	dom		pocz. XX w.	
103.	Al. Jana Pawła II 11	dom		kon. XIX w.	
104.	Al. Jana Pawła II 12	dom		kon. XIX w.	
105.	Al. Jana Pawła II 14	dom		4 ćw. XIX w.	
106.	Al. Jana Pawła II 16	dom		pocz. XX w.	
107.	Al. Jana Pawła II 19	dom		po 1900 r.	
108.	Al. Jana Pawła II 21	Budynek	Dawny Szpital Wojskowy	3 ćw. XIX w.	

		Administracyjni UM			
109.	Al. Jana Pawła II 24	dom		I.20-teXXw.	
110.	Al. Jana Pawła II 26	dom		2 poł. XIX w.	
111.	Al. Jana Pawła II 27	dom		2 poł. XIX w.	
112.	ul. Karasia 22	dom		XIX/XX w.	
113.	ul. Kąkolewska	dom grabarza	Budynek znajduje się na terenie cmentarza	1 ćw. XX w.	
114.	ul. Kilińskiego 7 (Zatorze)	dom		1 ćw. XX w.	
115.	ul. Kilińskiego 11	dom		I.30-teXXw.	
116.	ul. Kilińskiego 13	dom		I.30-teXXw.	
117.	ul. Klonowicza 3	dom		koń. XIX w.	drzwi wejściowe
118.	ul. Klonowicza 4	dom		lata 20. XX w.	
119.	ul. Klonowicza 6	dom		poł. XIX w.	
120.	ul. Klonowicza 7	dom		poł. XIX w.	
121.	ul. Klonowicza 8	dom		poł. XIX w.	drzwi wejściowe
122.	ul. Klonowicza 9	dom		lata 20. XX w.	
123.	ul. Klonowicza 10	dom		2 poł. XIX w.	
124.	ul. Klonowicza 1 1	dom		1906	
125.	ul. Klonowicza 12	dom		1 ćw. XX w.	
126.	ul. Klonowicza 13	dom		4 ćw. XIX w.	
127.	ul. Klonowicza 14	dom		4 ćw. XIX w.	
128.	ul. Klonowicza 1 8	dom		4 ćw. XIX w.	
129.	Pl. Komeńskiego 2/7	dom		pocz. XX w.	
130.	Pl. Komeńskiego 1	Szkoła Podst. nr 8, Gimnazjum nr 1	Dawna Szkoła Rzemieślniczo-Handlowa	1912	
131.	ul. Korczaka 1	Dom Pomocy Społecznej	Dawna willa Hermana Schneidera z pocz. XX w., przebudowana na szpital w 1913 roku	1 ćw. XX w.	
132.	ul. Ks. Korcza 3	Komenda Rejonowa Policji	Komenda Rejonowa Policji z końca XIX w.	k. XIX w.	
133.	ul. Kościelna	budynek parafii		1 poł. XIX w.	
134.	ul. Kościelna 2	dom		1925	
135.	ul. Kościelna 3	dom		2 poł. XIX w.	
136.	ul. Kościelna 4	dom		2 poł. XIX w.	
137.	ul. Kościelna 6	dom		pocz. XX w.	
138.	ul. Kościelna 7	dom	prawdopodobnie poł. XIX w.	k. XIX w.	
139.	ul. Kościelna 8	dom	prawdopodobnie poł. XIX w.	k. XIX w.	
140.	ul. Kościelna 9	dom	prawdopodobnie 1 poł. XIX wieku	XIX/XX w.	
141.	ul. Kościelna 1 1	dom		lata 60.XDC w.	
142.	ul. Kościelna 13	dom		1 poł. XIX w.	
143.	ul. Kościelna 16	dom		2 poł. XIX w.	
144.	ul. Kościelna 18	budynek plebanii	Fragment zespołu kościoła parafialnego p.w. Św. Mikołaja. Zespół tworzy: a) kościół (wpisany do rejestru zabytków), b) budynek plebanii, c) mur ogrodzeniowy z rzeźbą	poł. XIX w.	
145.	ul. Kościelna 19	dom		k. XVIII w.	

146.	Pl. Kościuszki 1	dom		1892	
147.	Pij Kościuszki 2	dom		2 poł. XIX w.	
148.	Pl. Kościuszki 5	dom	Państwowe Gimnazjum Męskie	2 poł. XIX w.	
149.	ul. Krasińskiego 3	dom		k. XIX w.	
150.	ul. Krasińskiego 4	dom		pocz. XX w.	
151.	ul. Krasińskiego 5	dom	przebudowany w l. 50. XX w.	k. XIX w.	
152.	ul. Krasińskiego 7	dom		k. XIX w.	
153.	ul. Krasińskiego 8	dom		2 poł. XIX w.	
154.	ul. Krasińskiego 9	dom		przed 1892	
155.	ul. Krasińskiego 10	dom		pocz. XX w.	
156.	ul. Krasińskiego 11	dom	Dawny Przytułek dla ubogich	przed 1887	
157.	ul. Krasińskiego 12	dom		pocz. XIX w.	
158.	ul. Krasińskiego 13	dom	Fragment dawnego zespołu domów Spółdzielni Mieszkaniowej Urzędników Państwowych	1903 -1907	
159.	ul. Krasińskiego 14	dom		przed 1899	
160.	ul. Krasińskiego 15	dom	Fragment dawnego zespołu domów Spółdzielni Mieszkaniowej Urzędników Państwowych	1903 - 1907	
161.	ul. Krasińskiego 16	dom		1898	
162.	ul. Krasińskiego 17	dom	Fragment dawnego zespołu domów Spółdzielni Mieszkaniowej Urzędników Państwowych	1903 - 1907	
163.	ul. Krasińskiego 18	pasaż handlowy	Dawna kawiarnia	k. XIX w.	
164.	ul. Krasińskiego 19	dom	Fragment dawnego zespołu domów Spółdzielni Mieszkaniowej Urzędników Państwowych	1903 - 1907	
165.	ul. Krasińskiego 21	dom	Fragment dawnego zespołu domów Spółdzielni Mieszkaniowej Urzędników Państwowych	1903 - 1907	
166.	ul. Krasińskiego 22	szkoła specjalna	Dawna Szkoła Żydowska	1888	
167.	ul. Krasińskiego 23	dom	Fragment dawnego zespołu domów Spółdzielni Mieszkaniowej Urzędników Państwowych	1903 - 1907	
168.	ul. Krasińskiego 24	dom	Dawny hotel „C.F. Otto” z salą widowiskową i kręgielnią	przed 1889	
169.	ul. Krasińskiego 25	dom	Fragment dawnego zespołu domów Spółdzielni Mieszkaniowej Urzędników Państwowych	1903 - 1907	
170.	ul. Krasińskiego 26	budynek banku	Bank NBP	1904 - 1905	drzwi wejściowe
171.	ul. Krasińskiego 28	dom		pocz. XX w.	
172.	ul. Krasińskiego 32	dom	Dawne Koszary Wojskowe Artylerii / W dawnym Zespole Domów Spółki Mieszkaniowej Urzędników Polskich	1907	

173.	ul. Królowej Jadwigi 1	dom	prawdopodobnie dawny budynek gospodarczy	k. XIX w.	
174.	ul. Królowej Jadwigi 7	dom	prawdopodobnie rozebrany	XVIII/XIX w.	
175.	ul. Królowej Jadwigi 13	dom		po 1900	drzwi wejściowe
176.	ul. Królowej Jadwigi 18	spichlerz		k. XIX w.	
177.	ul. Królowej Jadwigi 19	dom		4 ćw. XIX w.	
178.	ul. Królowej Jadwigi 25	dom		3 ćw. XIX w.	drzwi wejściowe
179.	ul. Krzyckiego 8 (Zatorze)	dom		1 ćw. XX w.	
180.	ul. Krzyckiego 12	dom		1 ćw. XX w.	
181.	ul. Krzyckiego 16 b	zespół domu	dom -1924 r., budynek gospodarczy - lata 20. XX w.	I. 20-te XX w.	
182.	ul. Krzyckiego 17	dom		1 ćw. XX w.	
183.	ul. Krzyckiego 18	dom		1 ćw. XX w.	
184.	ul. Krzyckiego 19	dom		1 ćw. XX w.	
185.	ul. Krzyckiego 21	dom		1 ćw. XX w.	
186.	ul. Krzyckiego 22	zespół domu	dom, 2 budynki gospodarcze	1 ćw. XX w.	
187.	ul. Krzyckiego 23	dom		1 ćw. XX w.	
188.	ul. Krzyckiego 41	dom		1 ćw. XX w.	
189.	ul. Krzyckiego 43	dom		1 ćw. XX w.	
190.	ul. Kurpińskiego	budynek I LO	Dawne Państwowe Seminarium Męskie	1909	
191.	ul. Leszczyńskich 2	dom		poł. XIX w.	
192.	ul. Leszczyńskich 3	dom		2 poł. XIX w.	drzwi wejściowe
193.	ul. Leszczyńskich 4	dom		poł. XIX w.	
194.	ul. Leszczyńskich 6	dom		2 poł. XIX w.	drzwi wejściowe
195.	ul. Leszczyńskich 8	dom		2 poł. XIX w.	drzwi wejściowe
196.	ul. Leszczyńskich 9	dom		k. XIX w.	
197.	ul. Leszczyńskich 10	dom		poł. XIX w.	
198.	ul. Leszczyńskich 11	dom		poł. XIX w.	
199.	ul. Leszczyńskich 12	dom		2 poł. XIX w.	
200.	ul. Leszczyńskich 13	dom		4 ćw. XIX w.	
201.	ul. Leszczyńskich 14	dom		poł. XIX w.	
202.	ul. Leszczyńskich 16	dom		poł. XIX w.	
203.	ul. Leszczyńskich 18	dom		pocz. XX w.	
204.	ul. Leszczyńskich 19a	dom		3 ćw. XIX w.	
205.	ul. Leszczyńskich 20	dom		ok. 1910	
206.	ul. Leszczyńskich 22	dom		2 poł. XIX w.	
207.	ul. Leszczyńskich 24	dom	XVIII w., przebudowany 1 poł. XIX w., remontowany w latach 90. XX w.	XVIII w.	przebudowany
208.	ul. Leszczyńskich 26	dom		3 ćw. XIX w.	
209.	ul. Leszczyńskich 28	dom		k. XIX w.	
210.	ul. Leszczyńskich 29	dom		I. 60. XIX w.	
211.	ul. Leszczyńskich 32	dom		2 poł. XIX w.	
212.	ul. Leszczyńskich 34	dom		4 ćw. XIX w.	
213.	ul. Leszczyńskich 36	dom		4 ćw. XIX w.	
214.	ul. Leszczyńskich 37	dom		4 ćw. XIX w.	
215.	ul. Leszczyńskich 39	dom		1 poł. XIX w.	
216.	ul. Leszczyńskich 40	dom		pocz. XX w.	drzwi wejściowe stolarka okienna
217.	ul. Leszczyńskich 41	dom		3 ćw. XIX w.	drzwi wejściowe

218.	ul. Leszczyńskich 42	dom		3 ćw.XDCw.	drzwi wejściowe stolarka okienna
219.	ul. Leszczyńskich 43	dom		poł. XIX w.	
220.	ul. Leszczyńskich 45	dom		1925	drzwi wejściowe
221.	ul. Leszczyńskich 47	dom		3 ćw.XIXw.	drzwi wejściowe
222.	ul. Leszczyńskich 48	dom		4 ćw. XIX w.	drzwi wejściowe
223.	ul. Leszczyńskich 49	dom		l.80. XIX w.	brama wjazdowa
224.	ul. Leszczyńskich 50	dom		pocz. XX w.	drzwi wejściowe
225.	ul. Lipowa	Klub	Dawna Niemiecka Mleczarnia Spółkowa, przebudowana w latach 70. XX w.	1881	
226.	ul. Lipowa 3	dom		poł. XIX w.	
227.	ul. Lipowa 4	dom		k. XIX w.	
228.	ul. Lipowa 5	dom		k. XIX w.	
229.	ul. Lipowa 7	dom		po 1900	
230.	ul. Lipowa 8	dom		4 ćw.XIXw.	
231f.	ul. Lipowa 10	dom		XIX/XX w.	drzwi wejściowe
232.	ul. Lipowa 11	dom		poł. XIX w.	
233.	ul. Lipowa 15	dom		po 1900	
234.	ul. Lipowa 18	dom		po 1900	drzwi wejściowe
235.	ul. Lipowa 20	dom		l. 60. XIX w.	drzwi wejściowe
236.	ul. Lipowa 22	dom		l.60. XIX w.	
237.	ul. Lipowa 22a	dom		poł. XIX w.	
238.	ul. Lipowa 24	dom		l.20. XIX w.	
239.	ul. Lipowa 30	dom		4 ćw. XIX w.	balkony
240.	ul. Lipowa 33	dom		3 ćw. XIX w.	
241.	ul. Lipowa 35	dom		po 1900	
242.	ul. Lipowa 38	dom		2 poł. XIX w.	
243.	ul. Lipowa 48	dom		poł. XIX w.	stolarka okienna
244.	ul. Lipowa 49	dom		2 poł. XIX w.	
245.	ul. Lipowa 51	dom		pocz. XIX w.	
246.	ul. Lipowa 53	dom		pocz. XIX w.	
247.	ul. Lipowa 55	dom		2 poł. XIX w.	
248.	ul. Lipowa 66	dom		1 poł. XIX w.	
249.	ul. Lubuska 1 (Zatorze)	zespół domu	dom (mur-szach.) budynek gospodarczy	XIX/XXw. pocz. XX w.	
250.	ul. Lubuska 5	dom		1 ćw.XXw.	
251.	ul. Lubuska 7	zespół domu	dom (mur-szach.) budynek gospodarczy	XIX/XXw. pocz. XX w.	
252.	ul. Łaziebna 1	dom		k. XIX w.	stolarka drzwiowa i okienna
253.	ul. Łaziebna 3	dom		1 poł. XIX w.	
254.	ul. Łaziebna 4	dom		1 poł. XIX w.	
255.	ul. Łaziebna 5	dom		poł. XIX w.	
256.	ul. Łaziebna 7; 8	dom		pocz. XX w.	
257.	ul. Łaziebna 10	dom		l. 30. XIX w.	
258.	ul. Łaziebna 11	dom		1 poł. XIX w.	
259.	ul. Łaziebna 13	dom		pocz. XX w.	
260.	ul. Łaziebna 14	dom		1 ćw.XX w.	
261.	ul. Łaziebna 15	dom		1 poł. XIX w.	
262.	ul. Łaziebna 17	dom		1 poł. XIX w.	
263.	ul. Łaziebna 18	dom		1 poł. XIX w.	
264.	ul. Łaziebna 20	dom		XIX/XX w.	
265.	ul. Łaziebna 21	dom		1 poł. XIX w.	
266.	ul. Łaziebna 23	dom		poł. XIX w.	
267.	ul. Łaziebna 24	dom		poł. XIX w.	

268.	ul. Łaziebną 25	dom		poł. XIX w.	
269.	ul. Łużycka 3 (Zatorze)	dom		I. 30-te XX w.	
270.	ul. Łużycka 35	dom		I. 30-te XX w.	
271.	ul. Mała Kościańska (bez numeru)	dom		k. XIX w.	
272.	ul. Mała Kościańska 5	dom		1 ćw. XX w.	
273.	ul. Mała Kościańska 9	dom		pocz. XX w.	
274.	ul. Marcinkowskiego 4	willa		I. 20. XX w.	
275.	ul. Marcinkowskiego 6	dom	Dawne Koszary Artylerii	pocz. XX w.	drzwi wejściowe i mieszkań stolarka okienna
276.	ul. Marcinkowskiego 7	dom	Dawne Koszary Artylerii	XIX/XX w.	drzwi wejściowe
277.	ul. Marcinkowskiego 8	dom	Dawne Koszary Artylerii	XIX/XX w.	drzwi wejściowe
278.	ul. Marcinkowskiego 9	dom	Dawne Koszary Artylerii	XIX/XX w.	
279.	ul. Marcinkowskiego 10	dom	Dawne Koszary Artylerii	XIX/XX w.	drzwi wejściowe
280.	ul. Marcinkowskiego 11	dom	Dawne Koszary Artylerii	XIX/XX w.	
281.	ul. Marcinkowskiego 12	dom		poł. XIX w.	
282.	ul. Marcinkowskiego 13	dom		2 poł. XIX w.	
283.	ul. Marcinkowskiego 16	dom		pocz. XX w.	
284.	ul. Marcinkowskiego 17	dom		pocz. XX w.	
285.	ul. Marcinkowskiego 18	dom		pocz. XX w.	stolarka drzwiowa
286.	ul. Matejki 1	dom		pocz. XX w.	stolarka drzwiowa
287.	ul. Matejki 2	dom		1 ćw. XX w.	stolarka drzwiowa
288.	ul. Matejki 3	dom		1 ćw. XX w.	brama
289.	ul. Matejki 4	dom		1 ćw. XX w.	stolarka drzwiowa
290.	ul. Matejki 5	dom		1 ćw. XX w.	stolarka drzwiowa
291.	ul. Matejki/ Klonowicza	dom		1 ćw. XX w.	
292.	ul. Mickiewicza 1	dom		1 ćw. XX w.	
293.	ul. Mickiewicza 2	dom		I. 20. XX w.	
294.	pl. Metziga 2 (róg Słowiańskiej)	dom		1911	
295.	pl. Metziga 4	dom		1893	drzwi wejściowe
296.	pl. Metziga 5	dom		I. 30. XX w.	
297.	pl. Metziga 6	dom		po 1900	
298.	pl. Metziga 8	dom		3 ćw. XIX w.	
299.	pl. Metziga 9	dom		2 poł. XIX w.	
300.	pl. Metziga 14	Szkoła Podstawowa 3	Dawna Katolicka Powszechna Szkoła Żeńska	po 1900	
301.	pl. Metziga 15	dom		poł. XIX w.	drzwi wejściowe
302.	pl. Metziga 16	dom		1888	drzwi wejściowe
303.	pl. Metziga 19	plebania	Fragment zespołu Zboru Luterańskiego p.w. Św. Krzyża	I. 20. XX w.	

304.	pl. Metziga 22	dom		1 poł. XIX w.	
305.	pl. Metziga 23	dom		1 poł. XIX w.	
306.	pl. Metziga 24	dom		1 poł. XIX w.	
307.	pl. Metziga 25	Zespół Szkół Ochrony Środowiska	Szkoła	I.20. XX w.	
308.	pl. Metziga 26	dom		1900	drzwi wejściowe
309.	pl. Metziga 27	dom		1900	
310.	pl. Metziga 28	dom		1 poł. XIX w.	
311.	pl. Metziga 29	dom		1 poł. XIX w.	
312.	pl. Metziga 30	dom		1 poł. XIX w.	
313.	pl. Metziga 31	dom		2 poł. XX w.	
314.	pl. Metziga	spichlerz		1 poł. XEX w.	
315.	ul. Miśnieńska 13 (Zatorze)	willa		I.30-teXX w.	
316.	ul. Miśnieńska 23	willa		I.30-teXX w.	
317.	ul. Narutowicza 2	dom	Budynek narożny Rynku	2 poł. XIX w.	
318.	ul. Narutowicza 3	dom		1 poł. XIX w.	drzwi żelazne w sieni -XVIII w.
319.	ul. Narutowicza 4	dom	Tylna zabudowa kamienicy przyrynkowej	2 poł. XIX w.	
320.	ul. Narutowicza 5	dom	Dawny Dom Modlitwy, tzw. dom Żydowski	1901	drzwi wejściowe
321.	ul. Narutowicza 6	dom	Tylna zabudowa kamienicy przyrynkowej	4 ćw. XIX w.	
322.	ul. Narutowicza 7	dom	Nadbudowana w końcu XIX wieku	3 ćw. XIX w.	
323.	ul. Narutowicza 9	dom	Częściowo przebudowany	1 poł. XIX w.	
324.	ul. Narutowicza 11	dom	Częściowo przebudowany	1 poł. XIX w.	
325.	ul. Narutowicza 14	dom	przebudowany	k. XIX w.	
326.	ul. Narutowicza 15	dom		2 poł. XIX w.	
327.	ul. Narutowicza 16	dom		1 poł. XIX w.	
328.	ul. Narutowicza 20	dom		1 poł. XIX w.	
329.	ul. Narutowicza 21	dom		XIX/XX w.	
330.	ul. Narutowicza 22	dom	Przebudowany w 1949 r.	1935	
331.	ul. Narutowicza 23	dom		1933	
332.	ul. Narutowicza 25	dom		4ćw.XIX w.	
333.	ul. Narutowicza 27	dom		1 poł. XIX w.	
334.	ul. Narutowicza 28	dom	Wybudowany w miejscu starszego	1937	
335.	ul. Narutowicza 29	dom	Przebudowany w 1934 r.	1 poł. XIX w.	rozebrany
336.	ul. Narutowicza 32	dom	Przebudowany w końcu XIX w.	2 poł. XIX w.	
337.	ul. Narutowicza 34	dom		1 poł. XIX w.	
338.	ul. Narutowicza 35	dom	2 domy pod wspólnym numerem	k. XIX w.	
339.	ul. Narutowicza 36- 38	Fabryka Pomp	Dawna Fabryka Pomp inż. W. Krupego z lat 1886 - 1888, zniszczona przez pożar 1909, w latach 40. XX w. zmiana napędu z parowego na elektryczny. W skład zespołu wchodzi: a) willa właściciela - p. XX w. b) budynek biurowy - k. XIX c) budynek socjalny - k. XIX d) hala produkcyjna - 4 ćw.	poł. XIX w.	

			XIX w. e) odlewnia – 1905 f) montażownia pomp - XIX/XX		
340.	ul. Narutowicza 37	dom		k. XIX w.	
341.	ul. Narutowicza 39	dom	Rozbudowa o trakt tylny w końcu XIX w.	poł. XVIII w.	przebudowa 2008
342.	ul. Narutowicza 40	dom		po 1902	stolarka okienna, brama
343.	ul. Narutowicza 41	dom		1 poł. XIX w.	
344.	ul. Narutowicza 42	dom	Przebudowany w 1940	1 poł. XIX w.	
345.	ul. Narutowicza 43	dom		poł. XIX w.	
346.	ul. Narutowicza 45	dom		poł. XIX w.	
347.	ul. Narutowicza 48	dom		1902	
348.	ul. Narutowicza 50	dom		1902	
349.	ul. Narutowicza 51	dom	Kamienica arch. Hansa Nergra	1893	
350.	ul. Narutowicza 53	dom		1 poł. XIX w.	
351.	ul. Narutowicza 55	dom		k. XIX w.	
352.	ul. Narutowicza 57	Szkoła Podst. nr 2, Gimnazjum nr 2	Dawny Budynek Preparandki	2 poł. XIX w.	
353.	ul. Narutowicza 58	dom		pocz. XX w.	
354.	ul. Narutowicza 60	dom		pocz. XX w.	
355.	ul. Narutowicza 61	dom		2 poł. XIX w.	
356.	ul. Narutowicza 62	dom		pocz. XX w.	
357.	ul. Narutowicza 64	dom		XIX/XX w.	
358.	ul. Narutowicza 65	dom		pocz. XX w.	
359.	ul. Narutowicza 67	dom		1889	
360.	ul. Narutowicza 71	dom		I. 60. XIX w.	
361.	ul. Narutowicza 75	dom		1906	stolarka drzwiowa, okienna, ślusarka
362.	ul. Narutowicza 77	dom	Dom Walentego Horow- skiego. Skucie dekoracji elewacyjnych i rozbiórka ozdobnych pieców na pocz. lat 70. XX w.	1905	stolarka drzwiowa, okienna, ślusarka
363.	ul. Narutowicza 79	dom	Dawna gospoda „Ameryka”	1780	
364.	ul. Narutowicza 80	dom		1 ćw. XX w.	
365.	ul. Narutowicza 87	dom		pocz. XX w.	stolarka drzwiowa, okienna, ślusarka
366.	ul. Niepodległości 1	dom		XVIII/XIX w.	
367.	ul. Niepodległości 2	dom		4 ćw. XIX w.	
368.	ul. Niepodległości 7	dom		k. XIX w.	drzwi wejściowe
369.	ul. Niepodległości 8	dom		po 1900	
370.	ul. Niepodległości 9	dom		Po 1900	
371.	ul. Niepodległości 10	dom		4 ćw. XIX w.	stolarka drzwiowa
372.	ul. Niepodległości 11	dom		poł. XIX w.	drzwi wejściowe
373.	ul. Niepodległości 12	dom		poł. XIX w.	drzwi wejściowe
374.	ul. Niepodległości 13	dom		poł. XIX w.	drzwi wejściowe
375.	ul. Niepodległości 14	dom		po 1900	
376.	ul. Niepodległości 15	dom		4 ćw. XIX w.	drzwi wejściowe
377.	ul. Niepodległości 16	dom		4 ćw. XIX w.	drzwi wejściowe
378.	ul. Niepodległości 17	dom		1 poł. XIX w.	stolarka okienna
379.	ul. Niepodległości 18	dom		4 ćw. XIX w.	

380.	ul. Niepodległości 19	dom		po 1900	
381.	ul. Niepodległości	zakład jajczarski	Dawna Mleczarnia	k. XIX w.	
382.	ul. Niepodległości 22	dom		1 poł. XIX w.	drzwi wejściowe
383.	ul. Niepodległości 24	dom		4 ćw. XIX w.	stolarka drzwiowa, ślusarka
384.	ul. Niepodległości 26	dom		1 ćw. XX w.	stolarka drzwiowa, ślusarka
385.	ul. Niepodległości 29	dom		4 ćw. XIX w.	
386.	ul. Niepodległości	szpital		pocz. XX w.	
387.	ul. Niepodległości 31	dom		2 poł. XIX w.	
388.	ul. Niepodległości 33	dom		2 poł. XIX w.	
389.	ul. Niepodległości 35	dom		4 ćw. XIX w.	
390.	ul. Niepodległości 36	dom		4 ćw. XIX w.	
391.	ul. Niepodległości 38	dom		4 ćw. XIX w.	
392.	ul. Niepodległości 39	dom	Dawny Szpital	XIX/XX w.	
393.	ul. Niepodległości 40	dom		4 ćw. XIX w.	
394.	ul. Niepodległości 42	dom		1. 20. XX w.	
395.	ul. Niepodległości 43	dom		1.30. XX w.	
396.	ul. Niepodległości 45	dom		XIX/XX w.	
397.	ul. Niepodległości 46	dom		po 1900	
398.	ul. Niepodległości 47	dom		1 ćw. XX w.	
399.	ul. Niepodległości 48	dom		1929	
400.	ul. Niepodległości 49	dom		1 ćw. XX w.	
401.	ul. Niepodległości 52	dom		4 ćw. XIX w.	
402.	ul. Niepodległości 53	dom		4 ćw. XIX w.	
403.	ul. Niepodległości 54	dom		po 1900	
404.	ul. Niepodległości 61	dom		pocz. XX w.	stolarka drzwiowa i okienna, klatka schodowa
405.	ul. Niepodległości 63	dom		2 poł. XIX w.	
406.	ul. Niepodległości 64	zespół elektrowni	Dawny dom mieszkalny lub dawne koszary	po 1900	
407.	ul. Niepodległości 66	zespół elektrowni	Dawne koszary 3 szwadronu 17 pułku ułanów	I.20. XX w.	
408.	ul. Niepodległości 67	dom		pocz. XX w.	
409.	ul. Niepodległości 73	dom		pocz. XX w.	stolarka drzwiowa, klatka schodowa
410.	Nowy Rynek 1	dom		1 poł. XIX w.	
411.	Nowy Rynek 2	dom		4 ćw. XIX w.	
412.	Nowy Rynek 3	dom		XIX/XX w.	
413.	Nowy Rynek 4	dom		2 poł. XIX w.	
414.	Nowy Rynek 5	dom		2 poł. XIX w.	
415.	Nowy Rynek 6	dom		2 poł. XIX w.	
416.	Nowy Rynek 7	dom		2 poł. XIX w.	
417.	Nowy Rynek 8	dom		2 poł. XIX w.	
418.	Nowy Rynek 9	dom		2 poł. XIX w.	
419.	Nowy Rynek 11	dom		pocz. XX w.	
420.	Nowy Rynek 12	dom		pocz. XX w.	
421.	Nowy Rynek 13	dom		2 poł. XIX w.	
422.	Nowy Rynek 14	dom		XIX/XX w.	drzwi wejściowe
423.	Nowy Rynek 15	dom		k. XIX w.	
424.	Nowy Rynek 16	dom		k. XIX w.	

425.	Nowy Rynek 18	dom		k. XIX w.	drzwi wejściowe
426.	Nowy Rynek 19	dom		k. XIX w.	drzwi wejściowe
427.	Nowy Rynek 20	dom		k. XIX w.	drzwi wejściowe
428.	Nowy Rynek 21	dom		k. XIX w.	drzwi wejściowe
429.	Nowy Rynek 22	dom		k. XIX w.	
430.	Nowy Rynek 23	dom		pocz. XX w.	
431.	Nowy Rynek 24	dom		XVIII/XIX w.	
432.	Nowy Rynek 26	dom		2 poł. XIX w.	
433.	Nowy Rynek 27	dom		4 ćw.XDCw.	
434.	Nowy Rynek 28	dom		4 ćw.XEXw.	
435.	Nowy Rynek 31	dom		1 poł. XIX w.	
436.	Nowy Rynek 33	dom		pocz. XX w.	
437.	Nowy Rynek 34	dom		pocz. XX w.	
438.	Nowy Rynek 35	dom		XX/XX w.	
439.	Nowy Rynek 36	dom		2 poł. XIX w.	
440.	ul. Obotrycka 2 (Zatorze)	dom		I.30-te XX w.	
441.	ul. Obotrycka 13/15	willa		I.30-te XX w.	
442.	ul. Paderewskiego 2	willa		pocz. XX w.	
443.	ul. Paderewskiego 3	willa		XIX/XX w.	drzwi wejściowe witraże
444.	ul. Paderewskiego 4	willa		pocz. XX w.	
445.	ul. Paderewskiego 9	willa		XIX/XX w.	plakietka na fasadzie
446.	ul. Paderewskiego 10	willa		XIX/XX w.	
447.	ul. Paderewskiego 11	kaplica ewangelicka		1891	
448.	ul. Paderewskiego 12	willa	Willa doktora Świdorskiego	I. 20. XX w.	
449.	ul. Paderewskiego 13 róg Narutowicza (51)	dom		1893	stolarka drzwiowa i okienna
450.	ul. Piastowska 7 (Zatorze)	dom		1934 r.	
451.	ul. Piastowska 13	willa		I. 30-te XX w.	
452.	ul. Piastowska 18	willa		I. 30-te XX w.	
453.	ul. Piastowska 19	willa		I. 30-te XX w.	
454.	ul. Piastowska 31	willa		I. 30-te XX w.	
455.	ul. Poniatońskiego	wieża ciśnień		pocz. XX w.	
456.	ul. Poniatońskiego 2	zespół szkół ekonomicznych	Dawne Państwowe Seminarium Nauczycielskie Żeńskie	1908 r.	
457.	ul. Poniatońskiego 4	dom		pocz. XX w.	
458.	ul. Poniatońskiego 5	dom		XIX/XX w.	stolarka drzwiowa, okienna, ślusarka
459.	ul. Poniatońskiego 6	dom		pocz. XX w.	stolarka drzwiowa
460.	ul. Poniatońskiego 7	dom		pocz. XX w.	
461.	ul. Poniatońskiego 8	dom	Fragment dawnego zespołu domów Spółdzielni Mieszka- niowej Urzędników Państwo- wych	1903-1907	-
462.	ul. Poniatońskiego 9	dom		pocz. XX w.	
463.	ul. Poniatońskiego 10	dom		pocz. XX w.	
464.	ul. Poplińskiego 2	dom		2 poł. XIX w.	
465.	ul. Poplińskiego 4	dom		poł. XIX w.	
466.	ul. Poplińskiego 6	dom		2 poł. XIX w.	
467.	ul. Powstańców 2	dom		poł. XIX w.	

468.	ul. Powstańców 4	dom		2 poł. XIX w.	
469.	ul. Powstańców 5	dom		3 ćw. XIX w.	
470.	ul. Przemysłowa 1	budynek gospodarczy		1 ćw. XX w.	
471.	ul. Przemysłowa 3	dom		4 ćw. XIX w.	drzwi wejściowe stolarka okienna
472.	ul. Przemysłowa 7	dom		1. 20. XX w.	
473.	ul. Przemysłowa 8	dom	Dawne Koszary Wojskowe Artylerii	XIX/XX w.	drzwi wejściowe
474.	ul. Przemysłowa 9	dom	Dawne Koszary Wojskowe Artylerii	po 1900	drzwi wejściowe
475.	ul. Przemysłowa 12	elektrownia	Zespół elektrowni: a) budynek kotłowni - 1907 b) budynek warsztatów - p. XX w. c) komin - pocz. XX w. d) hala maszyn i akumulatorów ob. pom. biurowe - pocz. XX	1907 - 1937	
476	ul. Przemysłowa 13/14	dom		po 1900	
477.	ul. Przemysłowa	Gazownia Miejska	Zespół dawnych Miejskich Zakładów Światła, Siły i Wodociągów: a) budynek warsztatu - 1926 (ob. nieużytkowany) b) budynek mieszkalno-administracyjny — XIX/XX w. c) fontanna — pocz. XX w. d) zakład skraplania wody amoniakalnej - 1910 e) bud. przemysłowy - 1 ćw. XX	XIX/XXw.	
478.	ul. Przemysłowa 20	bud. biurowy gazowni		I. 20. XX w.	
479.	ul. Przemysłowa 24	dom		4 ćw. XIX w.	
480.	ul. Przemysłowa 25	dom		k. XIX w.	
481.	ul. Przemysłowa 26	dom		1 ćw. XX w.	
482.	ul. Przemysłowa 27	dom		k. XIX w.	
483.	ul. Przemysłowa 28	dom		k. XIX w.	
484.	ul. 17 Pułku Ułanów 5	dom		I.20. XX w.	
485.	ul. Raclawicka 18	dom		pocz. XX w.	
486.	Rynek 3	kamienica	Zespół kamienicy z końca XVIII w. z oficyną z początku XIX w	kon. XVIII w.	
487.	Rynek 12	kamienica	Parokrotnie przebudowywana	kon. XVIII w.	
488.	Rynek 13	kamienica	Między 1784 a 1798; 1782 rozbudowa skrzydła bocznego. W latach 20. XX w. dobudowa budynku (róg Narutowicza i Aptečna	kon. XVIII w.	.
489.	Rynek 17	kamienica	Zespół kamienicy. Kamienica z koń. XVIII w., całkowicie przebudowana w I. 80. XIX w., zmiana fasady w latach 1935/1936. budynek tylny z lat 90. XIX w.	kon. XVIII w.	
490.	Rynek 18	kamienica	Zespół kamienicy. Kamienica z okresu przed 1784 r.,	kon. XVIII w	

			przebudowa elewacji frontowej w 1852 r. Dalsza przebudowa na pocz. XX w. Prace remontowe w latach 1940/43. Oficyna z XIX w., rozbudowana i podwyższona w 1887 r. W 1962 r. rozebranie części oficyny od ul. Aptekarskiej		
491.	Rynek 20	kamienica	Z pocz. XIX w., przebudowa w latach 90. XIX w.	pocz. XIX w.	
492.	Rynek 21	kamienica	Z 4 ćw. XVIII w. W 1880 przebudowa budynku tylnego	kon. XVIII w.	
493.	Rynek 24	kamienica	Zespół kamienicy. Kamienica z końca XVIII w. Rozbiórka budynku frontowego i budowa nowego w latach 1907/1908. Oficyna z XIX w., przebudowana w 1879 r.	kon. XVIII w.	
494.	Rynek 25	kamienica	Zespół kamienicy. Kamienica z 4 ćw. XVIII w., całkowicie przebudowana w 1898 r., a następnie w 1950 r. Budynek tylny z XIX w.	kon. XVIII w.	
495.	Rynek 26	kamienica	Całkowicie przebudowana w 1884 r. Połączona wewnętrznie z kamienicą nr 27	pocz. XIX w.	drzwi wejściowe
496.	Rynek 27	kamienica	Z końca XVIII w. Liczne przebudowy w XIX i na pocz. XX w.	kon. XVIII w.	
497.	Rynek 30	kamienica	W 1886 r. przebudowa od strony ul. Leszczyńskich. Podwyższenie budynku bocznego w 1937 r.	XVIII/XIX w.	z podcieniami
498.	Rynek 31	kamienica	Przebudowana w latach 60 XIX w., całkowicie przebudowana w 1933 r.	2 poł. XVIII w	
499.	Rynek 34	kamienica	Zespół kamienicy. Kamienica z końca XVIII w.. Przebudowy w latach 1878, 1892, 1896, 1922. Oficyna z 1879 r. Budynek tylny z 1879 r. Przebudowany w 1896 r.	kon. XVIII w.	drzwi wejściowe
500.	Rynek 35	kamienica	Zespół kamienicy. Kamienica z pocz. XIX w., przebudowywana w końcu XIX w. i w latach 20 XX w. Oficyna z końca XVIII w	2 poł. XIX w.	
501.	Rynek 36	kamienica	Zespół kamienicy. Kamienica z pocz. XIX w.. Przebudowana w 1892 i 1925 r. Oficyna z XIX w., przebudowana w 1890 r.	1 poł. XIX w.	-
502.	Rynek 37	kamienica	Zespół kamienicy. Kamienica z pocz. XIX w., z przebudowami w latach	pocz. XIX w.	

			1883, 1912, 1942. Oficyna z XIX w., przebudowana w 1888 i 1912 r.		
503.	ul. Schaefera 1 (Zatorze)	dom		1 ćw. XX w.	
504.	ul. Sienkiewicza 10	dom		pocz. XX w.	
505.	ul. Sienkiewicza 26	dom		pocz. XX w.	
506.	ul. Sienkiewicza 27	dom		pocz. XX w.	drzwi wejściowe
507.	ul. Skarbowa 4	dom		I.20-teXXw.	drzwi wejściowe
508.	ul. Słowiańska 1	dom	Budynek narożny z ul. Kościelną. Częściowo przebudowany w 1897 r.	XIX w.	
509.	ul. Słowiańska 2	dom	Oficyna kamienicy Rynek 1	3 ćw.XIX w.	drzwi wejściowe
510.	ul. Słowiańska 3	dom		1880 r.	
511.	ul. Słowiańska 4	dom	Nadbudowa 1880 r.	XIX w.	
512.	ul. Słowiańska 6	dom	Składa się z dwóch budynków.	2 poł.XIX w.	
513.	ul. Słowiańska 7	dom		3 ćw.XIX w.	
514.	ul. Słowiańska 8	dom		pocz. XIX w.	
515.	ul. Słowiańska 10	dom		4 ćw.XIX w.	witryna
516.	ul. Słowiańska 12	kamienica	Zespół kamienicy. Kamienica z 3 ćw. XIX w., rozbudowana w 1884 r., przebudowana w 1911 r. Oficyna z XIX w., rozbudowana w 1884 r.	3 ćw. XIX w.	
517.	ul. Słowiańska 13	dom		3 ćw. XIX w.	
518.	ul. Słowiańska 14	dom	Róg ul. Grodzkiej.	1910 r.	
519.	ul. Słowiańska 15	dom		3 ćw. XIX w.	
520.	ul. Słowiańska 16	dom i Bank Spółdzielczy	Dawny hotel i restauracja	1881 r.	
521.	ul. Słowiańska 17	dom		pocz. XX w.	
522.	ul. Słowiańska 18	dom	Przebudowa fasady w pocz. XX w.	kon. XIX w.	
523.	ul. Słowiańska 20	dom		1906-1907	
524.	ul. Słowiańska 21	dom	przebudowany	koń. XIX w.	
525.	ul. Słowiańska 23	dom		4 ćw. XIX w.	drzwi wejściowe
526.	ul. Słowiańska 24	dom		XVIII/XIX w.	
527.	ul. Słowiańska 27	dom		1885 r.	
528.	ul. Słowiańska 28	dom		1885 r.	
529.	ul. Słowiańska 30	dom	Dawny Hotel Centralny	XIX/XX w.	
530.	ul. Słowiańska 31	dom	Przebudowa parteru 1892 r.	4 ćw. XIX w.	
531.	ul. Słowiańska 33	dom	Prywatny Bank Moritza Molla	ok. 1900 r.	
532.	ul. Słowiańska 34	dom		3 ćw. XIX w.	drzwi wejściowe
533.	ul. Słowiańska 36	dom	Rozbudowany w latach 20-tych XX w.	XIX/XX w.	
534.	ul. Słowiańska 37	dom		1878 r.	
535.	ul. Słowiańska 38	dom		koń. XIX w.	drzwi wejściowe
536.	ul. Słowiańska 39	dom		4 ćw. XIX w.	
537.	ul. Słowiańska 40	dom	Dawny hotel	4 ćw. XIX w.	drzwi wejściowe
538.	ul. Słowiańska 41	dom	Rozbudowany w 1878 r.	3 ćw. XIX w.	
539.	ul. Słowiańska 42	dom	Przebudowany w 1883 r.	poł. XIX w.	
540.	ul. Słowiańska 43	dom		pocz. XX w.	
541.	ul. Słowiańska 45	dom	Przebudowa w 1937 r.	pocz. XX w.	
542.	ul. Słowiańska 47	dom		1872 r.	drzwi wejściowe
543.	ul. Słowiańska 48	dom	Dawna restauracja	przed 1897 r.	drzwi wejściowe
544.	ul. Słowiańska 49	dom	Przebudowany w 1. 20-tych	4 ćw. XIX w.	

			XX w.		
545.	ul. Słowiańska 50	dom	Dawny dom noclegowy	przed 1897 r.	
546.	ul. Słowiańska 51	dom	Dawna gospoda (Gasthof). Przebudowany w 1920 r.	przed 1891 r.	
547.	ul. Słowiańska 53	dom		3 ćw. XIX w.	
548.	ul. Słowiańska 57	dom		I. 60-te XIX w.	rzeźba na fasadzie
549.	ul. Słowiańska 61	willa	Dawna restauracja, z dobudowaną na pocz. XX w. częścią hotelową Trzy Korony.	I. 60-te XIX w.	
550.	ul. Sobleskiego	magazyn	Dawna stajnia taborów	pocz. XX w.	
551.	ul. Starozamkowa 1	dom		poł. XIX w.	
552.	ul. Starozamkowa 3	dom		poł. XIX w.	
553.	ul. Starozamkowa 6	dom		1 poł. XIX w.	
554.	ul. Starozamkowa 8	dom		1 poł. XIX w.	
555.	ul. Starozamkowa 14	dom	Przebudowany na pocz. XX w.	1858, XX w.	
556.	ul. Starozamkowa 21- 23	dom	Budynek koszar - rusznikamia	XIX/XX w.	
557.	ul. 17 Stycznia 3	willa		XIX/XX w.	
558.	ul. 17 Stycznia 4	willa		I. 60-te XIX w.	
559.	ul. 17 Stycznia 8	Mini ZOO	Willi, dawna kolonia dla bezdomnych, tzw. Zameczek- Waldschloss	4 ćw. XIX w.	
560 ^{ir}	ul. 17 Stycznia 9	willa		ok. 1910 r.	
561 ^f	ul. 17 Stycznia 13	Przedszkole Miejskie nr 6	Dawna willa	ok. 1900 r.	
562.	ul. 17 Stycznia 15	willa		I. 60-te XIX w.	
563.	ul. 17 Stycznia 17	dom		koń. XIX w.	
564.	ul. 17 Stycznia 23	dom		I. 60-te XIX w.	drzwi wejściowe stolarka okienna
565.	ul. 17 Stycznia 24	dom		3 ćw. XIX w.	
566.	ul. Szczepanowskiego 4 (Zatorze)	dom		1 ćw. XX w.	
567.	ul. Szczepanowskiego 10	willa		I. 30-te XX w.	
568.	ul. Szczepanowskiego 12	willa		I. 30-te XX w.	
569.	ul. Szczepanowskiego 15	dom		1 ćw. XX w.	
570.	ul. Szczepanowskiego 17	dom		1 ćw. XX w.	
571.	ul. Szczepanowskiego 23	willa		I. 30-te XX w.	
572.	ul. Szkolna 5	dom		poł. XIX w.	
573.	ul. Szybowników 2	willa		I. 80-te XIX w.	
574.	ul. Szybowników 5	willa		ok. 1920 r.	
575.	ul. Szybowników 6	willa		I. 30-te XX w.	
576.	ul. Szybowników 7	dom		pocz. XX w.	
577.	ul. Szybowników 9	willa		I. 20-te XX w.	
578.	ul. Śniadeckich 2	willa		I. 20-te XX w.	
579.	ul. Śniadeckich 4	willa		I. 20-te XX w.	stolarka drzwiowa, okienna
580.	ul. Śniadeckich 8	dom		I. 30-te XX w.	
581.	ul. Śniadeckich 11	dom		I. 20-te XX w.	
582.	ul. Śniadeckich 13	dom		1 ćw. XX w.	

583.	ul. Śniadeckich 15	dom		1 ćw. XX w.	stolarka drzwiowa, okienna
584.	ul. Średnia 1	dom		pocz. XX w.	
585.	ul. Średnia 2	dom		poł. XIX w.	
586.	ul. Średnia 3	dom		2 poł. XIX w.	
587.	ul. Średnia 6	dom		pocz. XX w.	stolarka okienna
588.	ul. Średnia 9	dom		pocz. XX w.	stolarka drzwiowa
589.	ul. Średnia 9a	dom		pocz. XX w.	stolarka okienna
590.	ul. Średnia 10	dom		I. 20-te XX w.	stolarka drzwiowa
591.	ul. Średnia 11	dom		poł. XIX w.	
592.	ul. Średnia 13	dom		poł. XIX w.	drzwi wejściowe
593.	ul. Średnia 14	dom		poł. XIX w.	
594.	ul. Średnia 16	dom		pocz. XX w.	stolarka drzwiowa
595.	ul. Średnia 18	dom		pocz. XX w.	stolarka okienna
596.	ul. Średnia 19	dom		I. 20-te XX w.	
597.	ul. Średnia 21	dom		poł. XIX w.	
598.	ul. Średnia 22	dom		pocz. XX w.	
599.	ul. Średnia 23	dom		2 poł. XIX w.	
600.	ul. Święciechowska 2	Akwawit S.A.	Dawny Zakład Rektyfikacji. Zespół przemysłowy stanowią: a) dom — obecnie Dom Seniora z pocz. XX w., b) dawna restauracja - obecnie dom Belawi z pocz. XX w., c) warsztaty bednarskie - obecnie dom z pocz. XX w., d) aparatornia z 1879 r. — obecnie budynek wyparek, e) fabryka chemiczna z końca XIX w -po 1945 r. dom pracowników zakładu, f) fabryka płatków ziemniaczanych z pocz. XX w. - obecnie budynek produkcyjny, g) magazyn płatków ziemniaczanych z pocz. XX w. - obecnie magazyn produkcyjny, h) budynek magazynowy z pocz. XX w., przebudowany w 1955 r. - obecnie budynek administracyjno-socjalny, i) magazyn spirytusu z końca XIX w., j) magazyn spirytusu z pocz. XX w.	1879 r.	
601.	ul. Święciechowska 4 (Zatorze)	willa		I. 30-te XX w.	
602.	ul. Święciechowska 6	willa		I. 30-te XX w.	
603.	ul. Święciechowska 7	dom		1910 r.	
604.	ul. Święciechowska 12/14	dom		1 ćw. XX w.	
605.	ul. Święciechowska 15	willa		I. 30-te XX w.	

606.	ul. Świąciechowska 20	dom		I. 30-te XX w.	
607.	ul. Świąciechowska 21	dom		I. 30-te XX w.	
608.	ul. Świąciechowska 26	dom		1 ćw. XX w.	
609.	ul. Świąciechowska 27	dom		I. 30-te XX w.	
610.	ul. Świąciechowska 28	dom		1 ćw. XX w.	
611.	ul. Świąciechowska 30	dom		1 ćw. XX w.	
612.	ul. Świąciechowska 31	dom		I. 30-te XX w.	
613.	ul. Świąciechowska 33	dom		I. 30-te XX w.	
614.	ul. Świąciechowska 34	dom		1 ćw. XX w.	
615.	ul. Świąciechowska 35	willa		I. 30-te XX w.	
616.	ul. Świąciechowska 36	dom		1911 r.	
617.	ul. Świąciechowska 39	dom		1 ćw. XX w.	
618.	ul. Świąciechowska 46	dom		1 ćw. XX w.	
619.	ul. Świąciechowska 48	dom		pocz. XX w.	
620.	ul. Świąciechowska 51	dom		I. 30-te XX w.	
621.	ul. Świąciechowska 53	dom		1 ćw. XX w.	mur/drew
622.	ul. Świąciechowska 55	dom		1 ćw. XX w.	
623.	ul. Świąciechowska 80/82	dom		1 ćw. XX w.	
624.	ul. Świętojańska 2	dom		koń. XIX w.	stolarka drzwiowa i okienna, klatka schodowa
625.	ul. Tama Kolejowa 1	willa		pocz. XX w.	
626.	ul. Tama Kolejowa 2	dom		I. 20-te XX w.	
627.	ul. Tama Kolejowa 3	dom		I. 30-te XX w.	
628.	ul. Tama Kolejowa 4	dom		I. 30-te XX w.	
629.	ul. Tama Kolejowa 5	dom		I. 30-te XX w.	
630.	ul. Tama Kolejowa	budynek administracyjny	Dawny Dom Urzędników Kolejowych	pocz. XX w.	
631.	ul. Towarowa	Kolejowa Wodociągowa Wieża Ciśnień	Wieża ciśnień	1948 r.	
632.	ul. Tylina	spichlerz		pocz. XX w.	
633.	ul. Tylina	budynek gospodarczy		1 ćw. XX w.	
634.	ul. Tylina 8	dom		poł. XK w.	
635.	ul. Tylina 10	dom		poł. XIX w.	drzwi wejściowe
636.	ul. Tylina 11	dom		po 1900 r.	
637.	ul. Tylina 16	dom		1 ćw. XX w.	

638.	ul. Wałowa 1	budynek gospodarczy		1 ćw. XX w.	
639.	ul. Wałowa 2	dom		pocz. XX w.	
640.	ul. Wałowa 4	dom		pocz. XX w.	
641.	ul. Wałowa 7	dom		I. 20-te XX w.	
642.	ul. Wałowa 8	dom		koń. XIX w.	
643.	ul. Wałowa 14	dom		po 1900 r.	
644.	ul. Więzienna 3	dom		poł. XIX w.	
645.	ul. Więzienna 7	dom		pocz. XX w.	
646.	ul. Więzienna 11	dom		2 poł. XIX w.	
647.	ul. Więzienna 14	dom		po 1900 r.	
648.	ul. Wilkońskiego 2	dom		1 ćw. XX w.	stolarka drzwiowa i okienna
649.	ul. Wilkońskiego 4	budynek gospodarczy		1 ćw. XX w.	
650.	ul. Wilkońskiego 6	stolarnia		1 ćw. XX w.	
651.	ul. Wolności 1	oficyna	Oficyna domu przy ul. Brackiej 14		
652.	ul. Wolności 2	dom	Przebudowany w 1927 r.	2 poł. XVII w	
653.	ul. Wolności 3	dom	Przebudowany w 4 ćw. XIX w	przed 1879 r.	
654.	ul. Wolności 5	dom		I. 70-te XIX w.	
655.	ul. Wolności 6	dom		ok. 1900 r.	
656.	ul. Wolności 7	dom	Rozbudowany w 1896 r.	XVIII w.	
657.	ul. Wolności 9	dom	Przebudowa w 1911 r.	przed 1911 r.	
658.	ul. Wolności 10	dom	Urządzenie lokali handlowych w 1911 r.. Całkowita przebudowa w 1938 r.	XVIII w.	
659.	ul. Wolności 11	dom	Przebudowy w 1893 i 1941 r.	poł. XIX w.	
660.	ul. Wolności 12	dom	Dawna restauracja i bilard. Przebudowa na pocz. XX w.	kon. XIX w.	
661.	ul. Wolności 13	dom	Dawny hotel	2 poł. XIX w.	
662.	ul. Wolności 14	dom		XVIII, 2 poł. XIX w.	drzwi wejściowe
663.	ul. Wolności 17	dom		przed 1901 r.	dwie płaskorzeźby w sieni
664.	ul. Wolności 19	dom		kon. XIX w.	
665.	ul. Wolności 20	dom		1912 r.	
666.	ul. Wolności 21	dom	Przebudowa w 1901 r.	przed 1901 r.	
667.	ul. Wolności 23	dom	Przebudowa w 1887 r., rozbudowa w kierunku zachodnim w 1897 r.	XVIII w.	
668.	ul. Wolności 24	dom	Połączony wewnętrznie z budynkiem nr 25 w k. XIX w	2 poł. XIX w.	
669.	ul. Wolności 25	dom	Dawny magazyn, połączony wewnętrznie z budynkiem nr 24 w 1913 r. Całkowicie przebudowany na dom w 1884 r.	2 poł. XIX w.	
670.	ul. Wolności 26	dom		2 poł. XIX w.	
671.	ul. Wolności 27	dom	Powstał z połączenia dwóch kamienic. Całkowita przebudowa prawego budynku w 1896 r. Integracja obu budynków w 1911 r.	2 poł. XIX w.	
672.	ul. Wolności 28	dom		przed 1877 r.	

673.	ul. Wolności 29	dom		4 ćw. XIX w.	
674.	ul. Wolności 31/31a	dom	Dom tylny kamienicy Rynek 19		
675.	ul. Wolności 30	dom	Nadbudowany w trakcie tylnym w 1887 r., adaptacja części przyziemia na sklep w 1902 r.	1 poł. XIX w.	
676.	ul. Wróblewskiego 1	dom		4 ćw. XIX w.	drzwi wejściowe, stolarka okienna
677.	ul. Wróblewskiego 2	dom		2 poł. XIX w.	
678.	ul. Wróblewskiego 3	dom		1 poł. XIX w.	
679.	ul. Wróblewskiego 5	dom		2 poł. XIX w.	
680.	ul. Wróblewskiego 6	dom		4 ćw. XIX w.	
681.	ul. Wróblewskiego 8	dom		2 poł. XIX w.	
682.	ul. Wróblewskiego 9	dom		2 poł. XIX w.	
683.	ul. Wybickiego 13 (Zaiorze)	dom		I. 30-te XX w.	
684.	ul. Wybickiego 17	dom		I. 30-te XX w.	
685.	ul. Wybickiego 42	dom		I. 30-te XX w.	
686.	ul. Wyspiańskiego 4 (Zatorze)	dom		I. 30-te XX w.	
687.	ul. Wyspiańskiego 29	dom		1932 r.	
688.	ul. Wyspiańskiego (nar. ul. Szczepanowskiego)	dom		1 ćw. XX w.	
689.	ul. Kardynała Wyszyńskiego 28 (Zatorze)	dom		1934 r.	
690.	ul. Kardynała Wyszyńskiego 41	dom		1. 30-te XX w.	
691.	ul. Kardynała Wyszyńskiego 56	dom		1 ćw. XX w.	
692.	ul. Kardynała Wyszyńskiego 60	dom		1 ćw. XX w.	
693.	ul. Kardynała Wyszyńskiego 68	dom		pocz. XX w.	
694.	ul. Zacisze 1	dom		1 ćw. XX w.	stolarka okienna
695.	ul. Zacisze 3	dom		po 1900 r.	
696.	ul. Zacisze 11/12	dom		XIX/XX w.	
697.	ul. Zacisze 21	dom		pocz. XX w.	balkony
698.	ul. Zacisze 22	dom		koń. XIX w.	stolarka drzwiowa i okienna
699.	ul. Zacisze 23	dom		1 ćw. XX w.	brama
700.	ul. Zacisze	dom		koń. XIX w.	
701.	ul. Zakątek 1	dom	Przebudowany	1 poł. XIX w.	
702.	ul. Zakątek 3	dom		XVIII/XIX w.	
703.	ul. Zielona 1	dom		1 ćw. XX w.	stolarka drzwiowa, okienna, klatka schodowa
704.	ul. Zielona 2	dom		poł. XIX w.	
705.	ul. Zielona 5	dom		koń. XIX w.	
706.	ul. Zielona 6	dom		XVIII/XIX w.	
707.	ul. Zielona 9	dom		XIX/XX w.	
708.	ul. Zielona 9 a	dom		poł. XIX w.	
709.	ul. Zielona 10	dom		poł. XIX w.	
710.	ul. Zielona 11	dom		pocz. XX w.	

711.	ul. Zielona 12	dom		pocz. XX w.	
712.	ul. Zielona 13	dom		4 ćw. XIX w.	
713.	ul. Zielona 14 (?)	budynek magazynowy		koń. XIX w.	
714.	ul. Zielona 11-16	zabudowa gospodarcza		pocz. XX w.	
715.	ul. Zielona (róg ul. Brackiej 2)	dom		2 poł. XIX w.	
716.	ul. Zielona 17-19	zabudowa gospodarcza		pocz. XX w.	
717.	ul. Zielona (róg ul. Małej Aptekarskiej)	dom		pocz. XX w.	
718.	ul. Zielona (róg ul. Wróblewskiego 2)	dom		poł. XIX w.	
719.	ul. Zielona 21	dom		2 poł. XIX w.	
720.	ul. Zielona 22	dom		2 poł. XIX w.	
721.	ul. Zielona 23	dom		poł. XIX w.	
722.	ul. Zielona 24	dom		pocz. XX w.	
723.	ul. Zielona 27	dom		2 poł. XIX w.	
724.	ul. Zielona 28	dom		1 poł. XIX w.	
725.	ul. Zielona 29	dom		poł. XIX w.	
726.	ul. Zielona 30	dom		kon. XIX w.	
727.	ul. Żeromskiego 18 (Zatorze)	zespół domu	dom, budynek gospodarczy	1 ćw. XX w.	
728.	ul. Żeromskiego 21	dom		1 ćw. XX w.	
729.	ul. Żeromskiego 28	dom		1 ćw. XX w.	
730.	ul. Żeromskiego 34	dom		l. 30-te XX w.	
731.	ul. Żeromskiego 36	dom		l.30-teXX w.	
732.	ul. 1 Maja 16	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.	Dawny zespół wodociągów miejskich: a) pompownia z filtrami z 1904 r., b) budynek mieszkalno-administracyjny z k. XIX w.	kon. XIX w.	
733.	ul. Lipowa 76	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.	Dawne miejskie zakłady kanalizacyjne: a) pompownia z XIX/XX w., b) budynek mieszkalno-administracyjny z XDC/XX w.	XIX/XX w.	
734.	ul. Dąbrowskiego	dom	Dawne koszary. Fragment zespołu koszar 1 i 2 szwadronu 17 pułku ułanów.	pocz. XX w.	
735.	ul. Królowej Jadwigi	warsztaty, handel	Dawne stajnie. Fragment zespołu koszar 1 i 2 szwadronu 17 pułku ułanów.	pocz. XX w.	
736.	ul. Komeńskiego 2	budynek koszar	Budynek koszar	XIX/XX w.	
737.	ul. Poniatowskiego		Zwierzyniec Miejski przeniesiony na teren Zameczku w l. 40-tych XX w.	1909 r.	
738.	Leszno-Grzybowo	Okręgowe Przedsiębiorstwo Obrotu Zwierzętami Hodowlanymi	Zespół folwarczny Leszno-Grzybowo: a) rządcówka, b) jałownik, ob. magazyn i stajnia, c) stodoła	pocz. XX w.	

		w Poznaniu			
739.	Leszno-Zaborowo	Zespół dworsko-folwarczny	Park podworski z przełomu XIX i XX w. Częściowo zachowany układ zabudowań i starodrzewu.	XIX/XX w.	
740.	Leszno-Gronowo	cmentarz ewangelicki	Dawny cmentarz ewangelicki, nieczynny. Najstarszy nagrobek z 1853 r., z częściowo zachowanym drzewostanem.	1 poł. XIX w.	
741.	Leszno-Gronowo	cmentarz rzymsko katolicki	Parafialny, czynny. Rozbudowany w II poł. XX w. Zachowany częściowo starodrzew. Najstarszy nagrobek z 1982 r.	1 ćw. XX w.	
742.	ul. 21 Października)	„Trzy mogiły”	Cmentarz ofiar zbrodni hitlerowskich. W jednej z mogił zwłoki 20 Polaków rozstrzelanych we wrześniu 1939 r., w pozostałych dwóch 339 zamordowanych w lasach rydzyskich w latach 1939-1945	1957 r.	
743.	Leszno-Grzybowo	Cmentarz świadków Jehowy	Wyznaniowy, najstarszy nagrobek z 1948 r., czytelny podział na 3 części, 4 rzędy nagrobków, żywopłoty nie formowane.	1 poł. XX w.	
744.	Planty miejskie	pozostałości fortyfikacji	Czytelny przebieg obwałowań z 1636-1639 r., częściowo zniesione w 2 pół. XIX w., przekształcone na przełomie XIX i XX w. w planty miejskie.	1636-1639	
745.	pl. Kościuszki	park przy pl. Kościuszki	Park przy placu Kościuszki — dawny park pałacowy z XVII w., przekształcony w końcu XVIII w. z układem wodnym i starodrzewem z pocz. XIX w.	XIX w.	platan, cis, klon, lipa
746.	ul. Korczaka	Ogród	Dawny park willowy	kon. XIX w.	
747.	ul. Kiepury	Park miejski	Dawny ogród willowy	kon. XIX w.	
748.	ul. Zacisze	Dawna strzelnica i świetlica	Park przy CKiS zachowany w dawnych granicach	kon. XIX w.	
749.	ul. Słowackiego	Park przy III LO	Park - fragment plantów miejskich	kon. XIX w.	
750.	ul. Mickiewicza	Park	Zieleniec posiadający regularny układ ścieżek stanowiący fragment dawnych plantów miejskich	kon. XIX w.	
751.	ul. Wałowa	Park	Park przy Szkole Muzycznej stanowiący fragment dawnych plantów miejskich.	kon. XIX w.	
752.	Leszno-Antoniny	Aleja	Aleja lipowa dojazdowa do majątku Antoniny	kon. XIX w.	
753.	ul. Lipowa	Aleja	Zadrzewienie ulicy wraz z układem zieleńców	kon. XIX w.	
754.	ul. Krasińskiego	Aleja	Zadrzewienie alei wraz z	kon. XIX w.	

			układem zieleńców.		
755.	przy kościele p.w. Krzyża Świętego	Park przy ul. Grota-Roweckiego	Park powstały na terenie zlikwidowanego w latach 70. XX wieku cmentarza luterańskiego z XVII w. Park przecięty jest ul. Krasieńskiego	XVII	ob. park
756.	Al. Jana Pawła II	Park przy szkole podstawowej nr 7	Park powstały na terenie zlikwidowanego w 1972 roku cmentarza rzymsko-katolickiego z 1 poł. XIX w.	1 poł. XIX w.	ob. park
757.	ul. Kąkolewska	Cmentarz rzymsko-katolicki	Wyznaniowy. Najstarszy nagrobek z 1840, groby Powstańców Wielkopolskich z 1918-1919. Czytelny układ zespołu, zachowany starodrzew, żeliwne ogrodzenie, bramy	1828	czynny
758.	niedaleko kościoła p. w. Św. Jana	Park im. J. Jonstona	Park im. Jana Jonstona powstały na terenie zlikwidowanego w 1974 cmentarza kalwińskiego z XVII w.	XVII w.	ob. park
759.	Leszno - Zaborowo	d. cmentarz ewangelicki ob. Rzymsko-katolicki	Cmentarz przykościelny, czynny. Część zespołu kościelnego z kościołem p.w. NMP Wniebowziętej, dawną kaplicą	II poł. XVII	Protestancki, po 1945 roku - katolicki
LESZNO - ZABOROWO					
760.	ul. Bajkowa	stodoła		kon. XIX w.	
761.	ul. Bajkowa 23	dom		1 ćw. XX w.	
762.	ul. Bajkowa 24	dom		1 ćw. XX w.	
763.	ul. Bajkowa 25	dom		1 ćw. XX w.	
764.	ul. Bajkowa 26	dom		1 ćw. XX w.	stolarka okienna
765.	ul. Bajkowa 27	dom		1 ćw. XX w.	
766.	ul. Czarnoleska 1	Przedszkole Miejskie nr 12	Dawna ochronka	pocz. XX w.	
767.	ul. Czarnoleska 2	szkoła	Dawna pastorkówka	pocz. XX w.	
768.	ul. Czarnoleska 9	dom		1 ćw. XX w.	
769.	ul. Czarnoleska 11	dom	Zniszczony przez pożar w 1992 r	pocz. XX w.	
770.	ul. Czarnoleska 12	dom		pocz. XX w.	
771.	ul. Czarnoleska 13	dom		pocz. XX w.	
772.	ul. Czarnoleska 14	dom	Częściowo przebudowany	1 poł. XIX w.	
773.	ul. Czarnoleska 16	dom		1 ćw. XX w.	
774.	ul. Czarnoleska 17	dom		1 ćw. XX w.	
775.	ul. Czarnoleska 18	dom		4ćw.XX w.	
776.	ul. Czarnoleska 19	dom		4 ćw. XIX w.	
777.	ul. Czarnoleska 20	dom		4 ćw. XIX w.	
778.	ul. Czarnoleska 21	dom		4 ćw. XIX w.	
779.	ul. Czarnoleska 22	dom		4 ćw. XIX w.	
780.	ul. Czarnoleska	dom		pocz. XX w.	
781.	ul. Czarnoleska	stodoła		1 ćw. XX w.	
782.	ul. Czarnoleska	stodoła		pocz. XX w.	
783.	ul. Czarnoleska	stodoły		kon. XIX w. i pocz. XX w.	
784.	ul. Górowska 1	dom		1 ćw. XX w.	
785.	ul. Górowska 2	dom		1 ćw. XX w.	

786.	ul. Górowska 3	dom		1 ćw. XX w.	
787.	ul. Górowska 5	dom		1 ćw. XX w.	
788.	ul. Górowska 7	dom		ok. poł. XIX w.	drzwi zewnętrzne
789.	ul. Górowska 9	dom		1 ćw. XX w.	
790.	ul. Górowska 11	dom		4 ćw. XIX w.	
791.	ul. Górowska 12	dom		1 ćw. XX w.	
792.	ul. Górowska 15	dom		kon. XDC w.	
793.	ul. Górowska 16	zespół domu	Dom i budynek gospodarczy	kon. XIX w.	
794.	ul. Górowska 17	dom		1 ćw. XX w.	
795.	ul. Górowska 21	dom		kon. XIX w.	
796.	ul. Górowska 23	dom		kon. XIX w.	
797.	ul. Górowska 24	dom		4 ćw. XIX w.	
798.	ul. Górowska 25	dom		ok. poł. XIX w.	
799.	ul. Górowska 26	dom		pocz. XX w.	
800.	ul. Górowska 27	dom		4 ćw. XIX w.	
801.	ul. Górowska 29	dom		4 ćw. XIX w.	
802.	ul. Górowska 30	dom		pocz. XX w.	
803.	ul. Górowska 31	dom		1 ćw. XX w.	
804.	ul. 1 Maja 2	dom		ok. 1900 r.	
805.	ul. 1 Maja 3	dom		pocz. XX w.	
806.	ul. 1 Maja 5	dom		pocz. XX w.	
807.	ul. 1 Maja 7	dom		pocz. XX w.	
808.	ul. 1 Maja 16	dom		1 ćw. XX w.	
809.	ul. 1 Maja 28	dom		1 ćw. XX w.	stolarka okienna
810.	ul. 1 Maja 36	dom		1. 30-teXXw.	
811.	ul. 1 Maja 43	dom		pocz. XX w.	stolarka okienna
812.	ul. 1 Maja 68	dom		4 ćw. XIX w.	
813.	ul. 1 Maja 69	dom		pocz. XX w.	stolarka okienna
814.	ul. 1 Maja 71	dom		kon. XIX w.	stolarka drzwiowa
815.	ul. 1 Maja 81a	dom		4 ćw. XIX w.	
816.	ul. 1 Maja 82	dom		pocz. XX w.	
817.	ul. 1 Maja 84	dom		2 poł. XIX w.	
818.	ul. 1 Maja 85	dom		1 ćw. XX w.	stolarka drzwiowa i ślusarka
819.	ul. 1 Maja 90	dom		1 ćw. XX w.	
820.	ul. 1 Maja 92	dom		kon. XIX w.	stolarka okienna
821.	ul. 1 Maja 93	dom		pocz. XX w.	
822.	ul. 1 Maja 95	dom		kon. XIX w.	
823.	ul. 1 Maja 97	dom		kon. XIX w.	stolarka drzwiowa
824.	ul. 1 Maja 99	dom		pocz. XX w.	stolarka okienna
825.	ul. 1 Maja 1	Zespół Szkół Rolniczo-Budowlanych		1903 r.	
826.	ul. 1 Maja 55	kapliczka słupowa z figurą Chrystusa			
827.	Rynek Zaborowski	Szkoła Podst. Nr 4		pocz. XX w.	
828.	Rynek Zaborowski 1	dom		4 ćw. XIX w.	drzwi wejściowe
829.	Rynek Zaborowski 4	dom		po 1900 r.	
830.	Rynek Zaborowski 5	dom		4 ćw. XIX w.	stolarka okienna
831.	Rynek Zaborowski 6	dom		4 ćw. XIX w.	stolarka okienna
832.	Rynek Zaborowski 7	dom		4 ćw. XIX w.	
833.	Rynek Zaborowski 8	dom		4 ćw. XIX w.	
834.	Rynek Zaborowski 9	dom		3 ćw. XIX w.	

835.	Rynek Zaborowski 11	dom	Częściowo przebud. 1937 i po 1945	2 poł. XIX w.	
836.	Rynek Zaborowski 17	dom	Zmieniony	3 ćw. XIX w.	
837.	Rynek Zaborowski 18	dom		3 ćw. XIX w.	stolarka okienna i drzwiowa
838.	Rynek Zaborowski 21	dom		kon. XIX w.	stolarka i ślusarka
839.	Rynek Zaborowski 25	dom		ok. poł. XIX w.	
840.	Rynek Zaborowski 26	dom		1 ćw. XX w.	
841.	Rynek Zaborowski 27	dom		3 ćw. XIX w.	portal, gzyms, opaski
842.	Rynek Zaborowski 3 1	dom		ok. poł. XIX w.	drzwi wejściowe, stolarka okienna
843.	Rynek Zaborowski 40	dom		pocz. XX w.	stolarka drzwiowa
844.	ul. Szeroka 1	dom		1 poł. XX w.	
845.	ul. Szeroka 2	dom		2 poł. XIX w.	
846.	ul. Szeroka	budynek gospodarczy		1 ćw. XX w.	
LESZNO - GRONOWO					
847.	ul. Gronowska 7	dom		pocz. XX w.	
848.	ul. Gronowska 10	zespół domu	dom dom budynek inwentarski stodoła	4 ćw. XIX w. 1 ćw. XX w. 1937 r. 1 ćw. XX w.	
849.	ul. Gronowska 17	zespół domu	dom, 2 budynki gospodarcze i warsztat (ul. Oleńki Billewiczówny)	1 ćw. XX w.	
850.	ul. Gronowska 27	dom		1 ćw. XX w.	
851.	ul. Gronowska 28	dom		1 ćw. XX w.	
852.	ul. Gronowska 31	dom		XIX/XX w.	
853.	ul. Gronowska 33	zespół domu	dom budynek gospodarczy	pocz. XX w. 1 ćw. XX w.	
854.	ul. Gronowska 36	zespół domu	dom stodoła glin.-mur.	1 ćw. XX w. 4 ćw. XX w.	
855.	ul. Gronowska 37	dom		pocz. XX w.	
856.	ul. Gronowska 41	zespół domu	dom i budynek gospodarczy	4 ćw. XIX w.	
857.	ul. Gronowska 43	dom		1 ćw. XX w.	
858.	ul. Gronowska 44	dom		kon. XIX w.	
859.	ul. Gronowska 46	dom		kon. XIX w.	
860.	ul. Gronowska 47	dom		kon. XIX w.	
861.	ul. Gronowska 47b	budynek gospodarczy		1 ćw. XX w.	cegła-ryglowa
862.	ul. Gronowska 48	zespół domu	dom i budynek gospodarczy	pocz. XX w.	
863.	ul. Gronowska 53	dom		1 ćw. XX w.	
864.	ul. Gronowska 63	stodoła		pocz. XX w.	
865.	ul. Gronowska 76	stodoła		1 ćw. XX w.	
866.	ul. Gronowska 77	dom		1 ćw. XX w.	
867.	ul. Gronowska 79	dom		pocz. XX w.	
868.	ul. Gronowska 80	budynek gospodarczy		XIX/XX w.	
869.	ul. Gronowska 82	dom		koń. XIX w.	
870.	ul. Gronowska 84a	dom		1 ćw. XX w.	
871.	ul. Gronowska 85	dom		I.30-te XX w.	
872.	ul. Gronowska 86	dom		pocz. XX w.	
873.	ul. Gronowska 87	dom		I. 30-te XX w.	
874.	ul. Gronowska 88	dom		pocz. XX w.	
875.	ul. Gronowska 89	dom		1 ćw. XX w.	

876.	ul. Gronowska 90	dom		1 ćw. XX w.	
877.	ul. Gronowska 95	dom		1 ćw. XX w.	
878.	ul. Gronowska 98	dom		pocz. XX w.	
879.	ul. Gronowska	dom		kon. XIX w.	
880.	ul. Gronowska 45	szkoła podstawowa		1 ćw. XX w.	rozebrany
881.	ul. Gronowska 45	szkoła podstawowa		pocz. XX w.	rozebrany
882.	ul. Jesienna 2	zespół domu	dom, dom z częścią gospodarczą	1 ćw. XX w.	
883.	ul. Jesienna 8	dom		1 ćw. XX w.	
884.	ul. Myśliwska 1	dom		pocz. XX w.	
885.	ul. Myśliwska 2	dom		2 poł. XIX w.	
886.	ul. Myśliwska 12	dróżniczówka		pocz. XX w.	
887.	ul. Myśliwska 29	dom		1 ćw. XX w.	
888.	ul. Poznańska 5	dom		koń. XIX w.	
889.	ul. Poznańska 14	dom		1 ćw. XX w.	
890.	ul. Poznańska	dom		koń. XIX w.	
891.	ul. Wilkowicka 1	dom		I.30-teXXw.	
892.	ul. Wilkowicka 4	dom		1 ćw. XX w.	
893.	ul. Wilkowicka	domek dróżnika		1 ćw. XX w.	

ZAŁĄCZNIK NR 2
ZESTAWIENIE STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH

Lp.	Miejscowość	Nr stanowisk w miejscowości	Obszar AZP	Nr stanowiska na obszarze	Wartość poznawcza	Funkcja stanowiska	Kultura	Chronologia
1.	Leszno	3	64-24	10	mała	punkt osadniczy	łużycka	
2.	Leszno	4	64-24	3	mała	punkt osadniczy, ślad osadniczy	przeworska	późne średniowiecze
3.	Leszno	5	64-24	4	mała	ślad osadniczy ślad osadniczy punkt osadniczy	przeworska	późne średniowiecze okres nowożytny
4.	Leszno	6	64-24	5	mała	ślad osadniczy ślad osadniczy		epoka kamienia okres nowożytny
5.	Leszno	7	64-24	9	duża	ślad osadniczy osada ślad osadniczy	przeworska	epoka kamienia okres nowożytny
6.	Leszno	8	64-24	12	mała	punkt osadniczy	przeworska	
7.	Leszno	9	64-24	11	mała	ślad osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	przeworska	późne średniowiecze wczesne średniow.
8.	Leszno	11	65-24	10	średnia	punkt osadniczy		wczesne średniow.

9.	Leszno	12	65-24	9	mała	śląd osadniczy punkt osadniczy śląd osadniczy	przeworska	epoka kamienia wczesne średniow.
10.	Leszno	13	65-24	20	średnia	osada śląd osadniczy śląd osadniczy śląd osadniczy	przeworska	późny OWR wczesne średniow. wczesne średniow. pradzieje
11.	Leszno	14	65-24	11	duża	osada punkt osadniczy	przeworska	wczesne średniow.
12.	Leszno	15	65-24	8	duża	osada punkt osadniczy śląd osadniczy	przeworska łużycka	wczesne średniow.
13.	Leszno	16	65-24	7	mała	śląd osadniczy śląd osadniczy śląd osadniczy	przeworska	epoka kamienia wczesne średniow.
14.	Leszno	18	65-24	2	średnia	punkt osadniczy punkt osadniczy punkt osadniczy osada śląd osadniczy	przeworska	Neolit wczesne średniow. późne średniowiecze pradzieje
15.	Leszno	19	65-24	3	średnia	śląd osadniczy śląd osadniczy śląd osadniczy punkt osadniczy	przeworska	epoka kamienia eolit wczesne średniow.
16.	Leszno	20	64-24	39	mała	śląd osadniczy osada	łużycka	kres nowożytny
17.	Leszno	21	64-24	40	mała	Osada		kres nowożytny
18.	Leszno	22	64-24	41	duża	osada		wczesne średniow. późne średniowiecze
19.	Leszno	23	64-24	42	mała	śląd osadniczy śląd osadniczy	łużycka	okres nowożytny
20.	Leszno	24	64-24	43	średnia	osada	przeworska	wczesne średniow.
21.	Leszno	25	64-24	44	mała	śląd osadniczy śląd	przeworska	wczesne średniow.

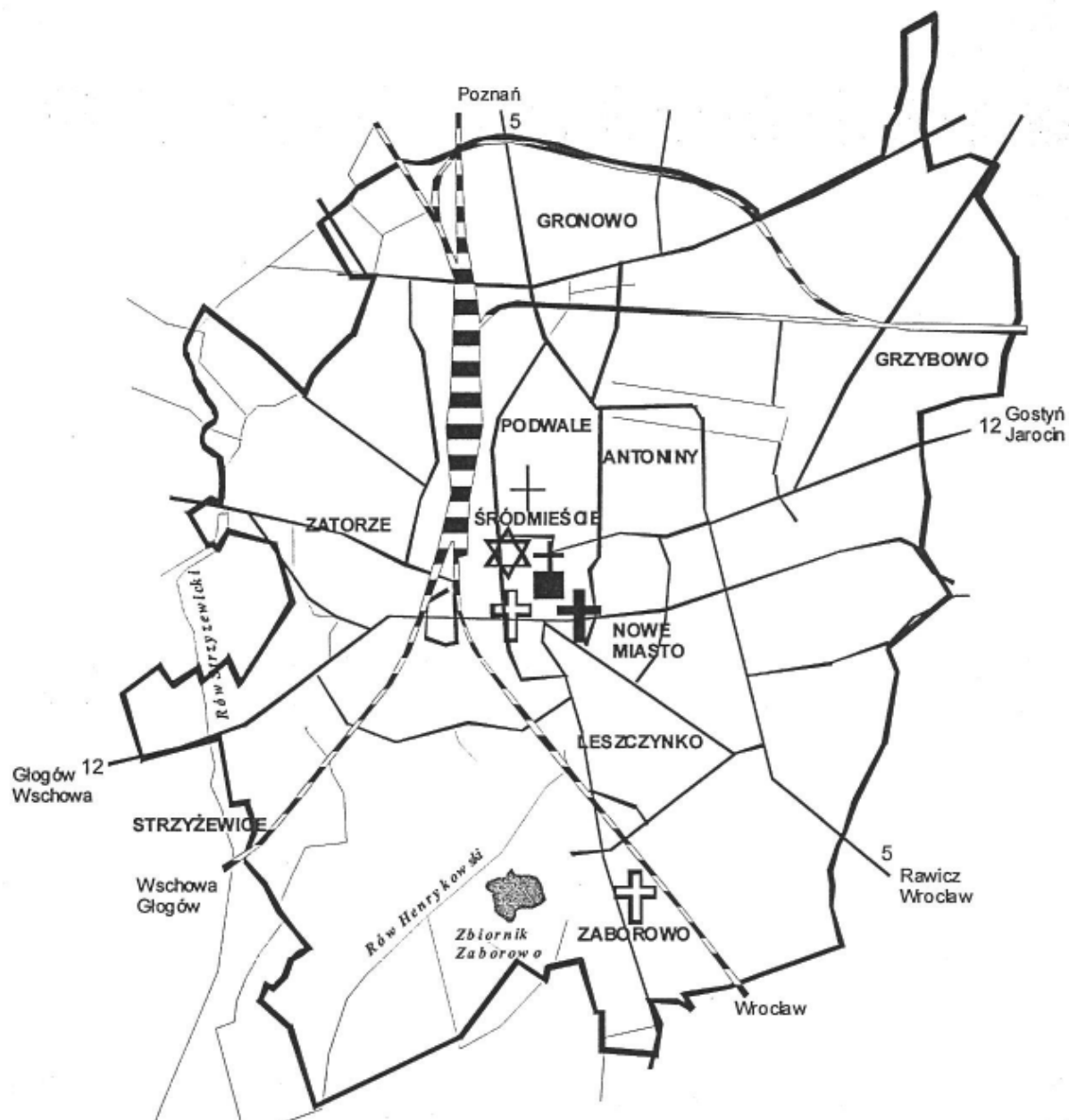
						osadniczy		
22.	Leszno	26	64-24	45	mała	śląd osadniczy śląd osadniczy		późne średniowiecze okres nowożytny
23.	Leszno	27	64-24	46	mała	Osada		okres nowożytny
24.	Leszno	28	64-24	47	mała	śląd osadniczy śląd osadniczy	tużyczka	wczesne średniow.
25.	Leszno	29	64-24	48	mała	śląd osadniczy	tużyczka	
26.	Leszno	30	64-24	49	(brak)	punkt osadniczy		okres nowożytny
27.	Leszno	31	64-24	50	(brak)	grób szkieletowy	?	
28.	Leszno	32	64-24	51	(brak)	śląd osadniczy		epoka kamienia
29.	Leszno	33	64-24	52	(brak)	Skarb		XVI w.
30.	Leszno	34	64-24	53	(brak)	Skarb		pół. XVIII w.
31.	Leszno	35	64-24	54	(brak)	?		wczesne średniow.
32.	Leszno	36	64-24	55	(brak)	?	KPL	Neolit
33.	Leszno	37	64-24	56	(brak)	śląd osadniczy		?
34.	Leszno	38	64-24	57	(brak)	cmmentarzysko popielnicowe		?
35.	Leszno	39	64-24	37	mała	śląd osadniczy		? prądzieje
36.	Leszno	40	65-24	39	mała	śląd osadniczy		wczesne średniow.
37.	Leszno	41	65-24	40	duża	osada śląd osadniczy		wczesne średniow. okres nowożytny
38.	Leszno	42	65-24	41	mała	śląd osadniczy		wczesne średniow.
39.	Leszno	43	65-24	42	średnia	Osada		wczesne średniow.
40.	Leszno	44	65-24	43	mała	śląd osadniczy	tużyczka	
41.	Leszno	45	65-24	44	mała	śląd osadniczy		wczesne średniow.
42.	Leszno	46	65-24	45	mała	śląd osadniczy		? prądzieje
43.	Leszno	47	65-24	46	mała	śląd osadniczy		wczesne średniow.
44.	Leszno	48	65-24	47	mała	śląd osadniczy		okres nowożytny
45.	Leszno	49	65-24	48	średnia	śląd osadniczy	tużyczka	? prądzieje okres nowożytny

						śląd osadniczy śląd osadniczy		
46.	Leszno	50	65-24	49	mała	śląd osadniczy		okres nowożytny
47.	Leszno	51	65-24	50	mała	śląd osadniczy		okres nowożytny
48.	Leszno	52	65-24	51	duża	cmentarzysk o ciepłalne	łużycka	
49.	Leszno	53	65-24	52	duża	Śląd osadniczy ?	przedłużycka	
50.	Leszno	55	64-24	30	(brak)	? ?	przeworska	wczesne średniow.
51.	Leszno	54	65-24	53	duża	punkt osadniczy		wczesna EB ?
52.	Leszno	56	64-24	38	średnia	śląd osadniczy śląd osadniczy		? prądzieje wczesne średniow.
53.	Leszno- Zaborowo	17	65-24	12	mała	punkt osadniczy śląd osadniczy		p.ś. - okr. nowoż. ? prądzieje
54.	Leszno- Zaborowo	2	65-24	13	średnia	śląd osadniczy punkt osadniczy osada	Przeworska	epoka kamienia neolit
55.	Leszno- Zaborowo	3	65-24	14	średnia	śląd osadniczy śląd osadniczy punkt osadniczy	Przeworska	epoka kamienia neolit
56.	Leszno- Zaborowo	4	65-24	15	średnia	śląd osadniczy punkt osadniczy	przeworska	neolit
57.	Leszno- Gronowo	1	64-24	6	duża	osada produkcyjna ? śląd osadniczy	przeworska	wczesne średniow.
58.	Leszno- Gronowo	2	64-24	7	mała	punkt osadniczy	przeworska	
59.	Leszno- Gronowo	3	64-24	8	średnia	punkt osadniczy punkt osadniczy osada osada produk.	przeworska	wczesne średniow. późne średniowiecze ?
60.	Leszno- Gronowo	55	64-24	24	mała	śląd osadniczy osada		późne średniowiecze okres nowożytny

LESZNO

ZABYTKOWE OBIEKTY SAKRALNE

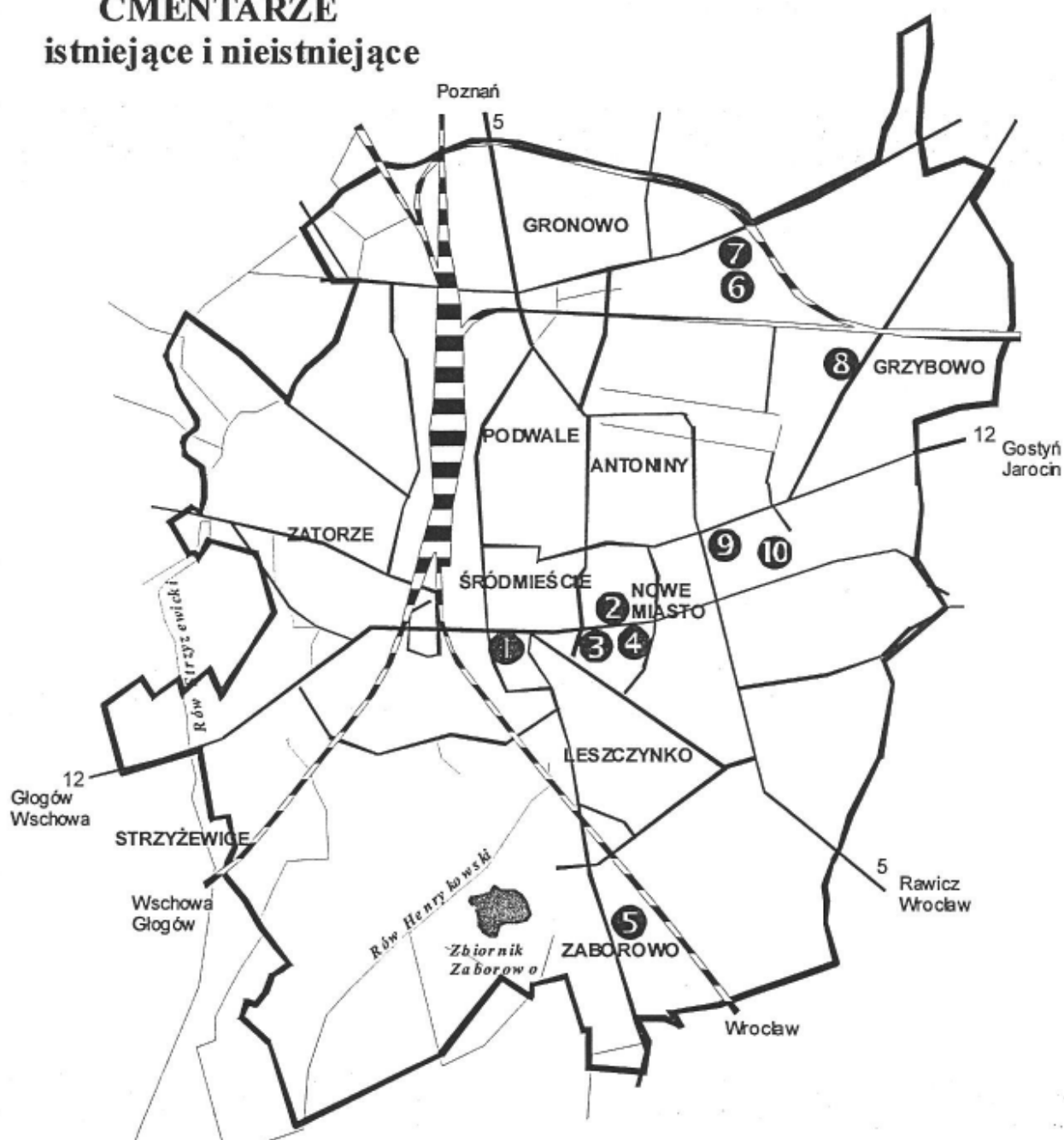

- Kościół katolicki
- Zbór kalwiński, ob.kościół katolicki
- Zbór luterański, ob.kościół katolicki
- Kaplica luterańska
- Synagoga, ob.galeria sztuki

LESZNO

CMENTARZE

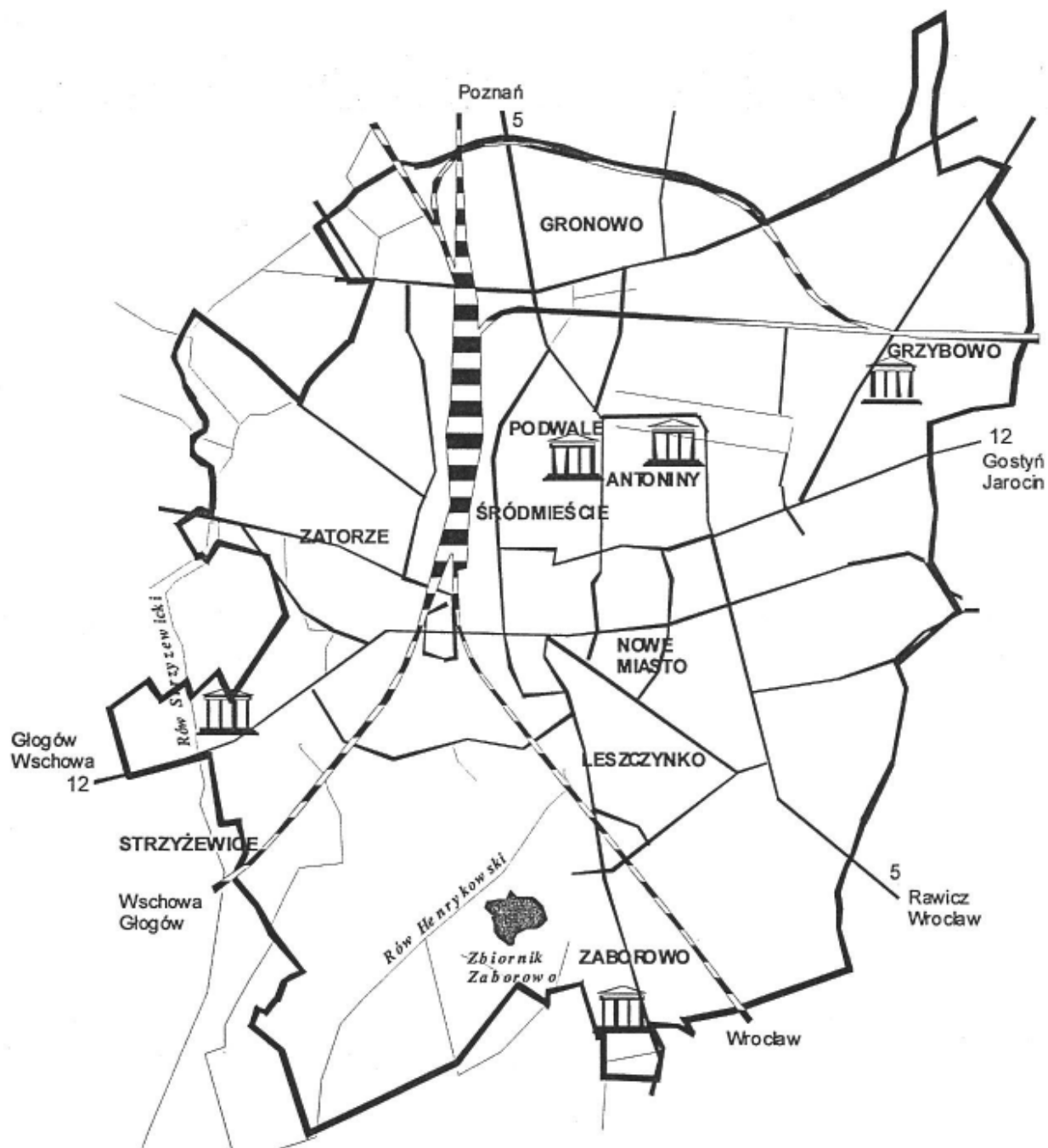
istniejące i nieistniejące

- 1 - cmentarz protestancki (luterński), ob. park
- 2 - cmentarz protestancki (kalwiński), ob. park
- 3 - cmentarz katolicki, ob. park
- 4 - cmentarz żydowski (nieczynny), ob. lapidarium
- 5 - cmentarz protestancki, ob. katolicki (czynny)
- 6 - cmentarz ewangelicki (nieczynny)
- 7 - cmentarz katolicki (czynny)
- 8 - cmentarz Świadców Jehowy (czynny)
- 9 - cmentarz katolicki (czynny)
- 10 - cmentarz zbrodni hitlerowskich

LESZNO

ZAŁOŻENIA DWORSKO-PARKOWE

Obiekty w rejestrze zabytków

Obiekty w ewidencji